

CODUL DE ETICA SI DEONTOLOGIE PROFESIONALA A PERSONALULUI CONTRACTUAL

DIN SPITALUL JUDEȚEAN DE URGENȚA DEVA

Revizia 1 ANUL 2020

CUPRINS

PREAMBUL		pag. 3
CAPITOLUL I	DOMENIUL DE APLICARE SI PRINCIPII GENERALE	pag. 4
CAPITOLUL II	NORME GENERALE DE CONDUITA PROFESIONALA A PERSONALULUI CONTRACTUAL	pag. 6
CAPITOLUL III	NORME DE CONDUITĂ ETICĂ ÎN ACHIZIȚII PUBLICE	pag. 6
CAPITOLUL IV	COORDONAREA SI CONTROLUL APLICARII NORMELOR DE CONDUITA PROFESIONALA PENTRU PERSONALUL CONTRACTUAL	pag. 9
CAPITOLUL V	ETICA ȘI DEONTOLOGIA MEDICILOR	pag.10
CAPITOLUL VI	ETICA ȘI DEONTOLOGIA MEDICILOR DENTISTI	pag.18
CAPITOLUL VII	ETICA ȘI DEONTOLOGIA FARMACISTULUI	pag.20
CAPITOLUL VIII	ETICA ȘI DEONTOLOGIA BIOCHIMISTULUI, BIOLOGULUI SI CHIMISTULUI	pag.25
CAPITOLUL IX	ETICA ȘI DEONTOLOGIA PSIHOLOGULUI	pag.28
CAPITOLUL X	ETICA ȘI DEONTOLOGIA FIZIOTERAPEUTULUI	
CAPITOLUL XI	ETICA ȘI DEONTOLOGIA ASISTENTULUI MEDICAL GENERALIST, A MOAȘEI ȘI A ASISTENTULUI MEDICAL	pag.37
CAPITOLUL XII	ETICA SI DEONTOLOGIA AUDITORULUI INTERN	pag.42
CAPITOLUL XIII	ETICA ȘI DEONTOLOGIA CONSILIERULUI JURIDIC	pag.44
CAPITOLUL XIV	DISPOZITII FINALE	pag.46

PREAMBUL

Misiunea noastră

Misiunea Spitalului Județean de Urgență Deva este aceea de a oferi servicii medicale de o înaltă calitate, de a îmbunătăți starea sănătății populației din zona pe care o deservește, precum și de a ne orienta permanent către necesitățile actuale ale pacienților și de a le furniza servicii medicale integrate și alinate la principiul îmbunătățirii continue.

Viziunea noastră

Viziunea conducerii Spitalului Județean de Urgență Deva în domeniul calității este de a construi imaginea unei instituții medicale de prestigiu, reprezentativ pentru județul Hunedoara, de a dobândi și menține o bună reputație a spitalului prin calitate. Calitatea serviciilor noastre medicale trebuie să constituie un exemplu pentru unitățile medicale similare și o recomandare pentru pacienții noștri !

Valorile unitatii sanitare sunt

- Respectarea dreptului la ocrotirea sanatatii populatiei;
- Garantarea calitatii si sigurantei actului medical;
- Cresterea rolului serviciilor preventive;
- Asigurarea accesibilitatii la servicii;
- Respectarea dreptului la libera alegere si a egalitatii de sanse;
- Aprecierea competentelor profesionale si incurajarea dezvoltarii lor;
- Transparenta decizionala;

Concuzionand, valorile spitalului se regasesc in

ECHIPA

SUFLET

OMENIE

IMPLICARE

Principiile eticii sunt generale, indiferent de locul de munca al personalului angajat în spital, de aceea, orice abdicare de la principiul universalității, în virtutea căruia orice om este privit ca demn de respect și de ajutorare prin însăși calitatea sa umană, este un regres etic. De asemenea, un regres etic este orice abdicare de la principiul în virtutea căruia omul este un "scop în sine".

O serie de abateri de la relațiile interumane ce trebuie să se manifeste între membrii corpului medical, între corpul medical și celelalte categorii de personal din cadrul spitalului, între aceștia și beneficiarii serviciilor noastre, merită a fi enunțate și analizate tocmai pentru a stabili care sunt normele deontologice ce trebuie să ne conducă activitatea.

În dorinta de îmbunătățire a relațiilor interumane, conducerea Spitalului Județean de Urgență Deva a procedat la întocmirea prezentului cod de etică și deontologie profesională valabil pentru întreg personalul angajat al institutiei.

Fără a avea pretenția că actuala formă a codului este una perfectă, sau că dorim a substitui activitatea și autoritatea asociațiilor și organizațiilor profesionale - Colegiul Medicilor din România, Colegiul Medicilor Dentisti din România, Colegiul Farmacistilor din România, Ordinul Biologilor, Chimistilor și Biochimistilor din România, Ordinul Asistentilor Medicali Generalisti, Moaselor și Asistentilor Medicali din România, Colegiului National al Asistentilor Sociali, Colegiul Psihologilor din România, ș.a., vă aducem la cunostintă acest cod, cu precizarea că suntem deschiși oricăror critici, sugestii de îmbunătățire și dezvoltare, atât din partea personalului Spitalului Județean de Urgență Deva, cât și din partea pacienților beneficiari ai serviciilor medicale sau ale aparținătorilor care dezvoltă un interes pentru acest cod.

Elaborarea prezentului **COD DE ETICĂ ȘI DEONTOLOGIE PROFESIONALĂ** a personalului Spitalului Județean de Urgență Deva are la bază, ca temei legal, următoarea legislație în vigoare:

- Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, cu modificările și completările ulterioare;
- Hotărârea Colegiului Medicilor din România nr. 2/2012 privind adoptarea Statutului și a Codului de deontologie medicală ale Colegiului Medicilor din România, cu modificările și completările ulterioare;
- Decizia Colegiului Medicilor Dentiști din România nr. 15/2010 privind adoptarea Codului deontologic al medicului dentist;
- Decizia Colegiului Farmaciștilor din România nr. 1/2005 privind adoptarea Statutului Colegiului Farmaciștilor din România și a Codului deontologic al farmacistului, cu modificări ulterioare;
- Legea nr. 460/2003 privind exercitarea profesiunilor de biochimist, biolog și chimist ;
- O.U.G. nr. 144/ 2008 privind exercitarea profesiei de asistent medical generalist, a profesiei de moașă și a profesiei de asistent medical, precum și organizarea și funcționarea Ordinului Asistenților Medicali Generaliști, Moașelor și Asistenților Medicali din România cu modificările și completările ulterioare;
- Hotărârea OAMGMAMR nr. 2/2009 privind adoptarea Codului de etică și deontologie al asistentului medical generalist, al moasei și al asistentului medical din România;
- Legea nr. 466/2004 privind statutul asistentului social, cu modificările și completările ulterioare;
- Hotărârea Colegiului Național al Asistenților Sociali nr.1/2007 privind Codul deontologic al profesiei de asistent social, cu modificări ulterioare ;
- Legea nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România cu modificările și completările ulterioare;
- H.G. nr. 788/2005 privind Normele metodologice de aplicare a Legii nr.213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România cu modificările și completările ulterioare;
- Hotărârea Colegiului Psihologilor din România nr.1/2018 privind aprobarea Codului deontologic al Profesiei de Psiholog cu drept de liberă practică ;
- Codul deontologic al Psihologului clinician, consilierului psihologic și psihoterapeutului din România;
- Hotărârea Colegiului Fizioterapeuților din România nr. 6/2018 pentru adoptarea Codului deontologic al fizioterapeutului;
- Legea nr. 514/2003 privind exercitarea profesiei de consilier juridic, cu modificările și completările ulterioare;
- Statut 1/2004 al profesiei de consilier juridic , cu modificările și completările ulterioare;
- Codul deontologic al consilierului juridic;
- Legea nr. 672/2002 privind auditul public intern, republicată cu modificările și completările ulterioare;
- Ordinul MFP nr. 252/2004 pentru aprobarea Codului privind conduita etică a auditorului intern;
- Legea nr. 571/14.12.2004 privind protecția personalului din autoritățile publice, instituțiile publice și din alte unități care semnalează încălcări ale legii;
- Legea nr. 46/2003 privind drepturile pacientului;
- OMS nr.1410/2016 privind aprobarea Normelor de aplicare a Legii drepturilor pacientului nr. 46/2003.

CAPITOLUL I

DOMENIUL DE APLICARE SI PRINCIPII GENERALE

ART. 1 *Domeniul de aplicare*

- (1) Codul de conduită al personalului contractual din cadrul Spitalului Județean de Urgență Deva reglementează normele de conduită profesională a întregului personal contractual.
- (2) Normele de conduită profesională prevăzute de prezentul cod sunt obligatorii pentru personalul contractual din cadrul spitalului, încadrat în baza prevederilor Legii nr. 53/2003 - Codul muncii, republicat, cu modificările ulterioare.
- (3) Codul de etică și deontologie profesională a personalului contractual din cadrul Spitalului Județean de Urgență Deva va fi numit în continuare „cod” sau „cod de conduită”.

ART. 2 *Obiective*

Obiectivele prezentului cod urmăresc să asigure creșterea calității întregii activități a instituției medicale, o bună administrare în realizarea interesului public, precum și eliminarea birocrăției și a faptelor de corupție prin:

1. Reglementarea normelor de conduită profesională necesare realizării unor raporturi sociale și profesionale corespunzătoare creării și menținerii la nivel înalt a prestigiului instituției publice și al personalului contractual;
2. Informarea publicului cu privire la conduita profesională la care este îndreptățit să se aștepte din partea personalului contractual în exercitarea funcției;
3. Crearea unui climat de încredere și respect reciproc între cetățeni și personalul contractual din cadrul Spitalului Județean de Urgență Deva.

ART. 3 *Principii generale*

Principiile care guvernează conduita profesională a personalului contractual sunt următoarele:

1. Prioritatea interesului public - principiu conform căruia personalul contractual are îndatorirea de a considera interesul public mai presus decăt interesul personal, în exercitarea atribuțiilor funcției;
2. Asigurarea egalității de tratament a cetățenilor - principiu conform căruia personalul contractual are îndatorirea de a aplica același regim juridic în situații identice sau similare;
3. Profesionalismul - principiu conform căruia personalul contractual are obligația de a îndeplini atribuțiile de serviciu cu responsabilitate, competență, eficiență, corectitudine și conștiinciozitate;
4. Imparțialitatea și nediscriminarea - principiu conform căruia angajații contractuali sunt obligați să aibă o atitudine obiectivă, neutră față de orice interes politic, economic, religios sau de altă natură, în exercitarea atribuțiilor funcției;
5. Integritatea morală - principiu conform căruia personalului contractual îi este interzis să solicite sau să accepte, direct ori indirect, pentru el sau pentru altul, vreun avantaj ori beneficiu moral sau material;

6. Libertatea gândirii și a exprimării - principiu conform căruia personalul contractual poate să-și exprime și să-și fundamenteze opiniile, cu respectarea ordinii de drept și a bunelor moravuri;
7. Cinstea și corectitudinea - principiu conform căruia, în exercitarea funcției și în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, personalul contractual trebuie să fie de bună-credință și să acționeze pentru îndeplinirea conformă a atribuțiilor de serviciu;

ART. 4 Termeni

În înțelesul prezentului cod, expresiile și termenii de mai jos au următoarele semnificații:

1. Personal contractual ori angajat contractual - persoana încadrată și numită într-o funcție în cadrul Spitalului Județean de Urgență Deva, în condițiile Legii nr. 53/2003, cu modificările ulterioare.
2. Funcție - ansamblul atribuțiilor și responsabilităților stabilite, în temeiul legii, în fișa postului;
3. Interes public - acel interes care implică garantarea și respectarea de către spital, a drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale cetățenilor, recunoscute de Constituție, legislația internă și tratatele internaționale la care România este parte, precum și îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, cu respectarea principiilor eficienței, eficacității și economicității cheltuirii resurselor;
4. Interes personal - orice avantaj material sau de alta natură, urmărit ori obținut, în mod direct sau indirect, pentru sine ori pentru alții, de către personalul contractual prin folosirea reputației, influenței, facilităților, relațiilor, informațiilor la care are acces, ca urmare a exercitării atribuțiilor funcției;
5. Conflict de interese - acea situație sau împrejurare în care interesul personal, direct ori indirect, al angajatului contractual contravine interesului public, astfel încât afectează sau ar putea afecta independența și imparțialitatea sa în luarea deciziilor ori îndeplinirea la timp și cu obiectivitate a îndatoririlor care îi revin în exercitarea funcției deținute;
6. Informație de interes public - orice informație care privește activitățile sau care rezultă din activitatea unității sanitare, și care este stabilită astfel de către conducerea instituției, în baza prevederilor legale în vigoare, indiferent de suportul ei;
7. Informație cu privire la date personale - orice informație privind o persoană identificată sau identificabilă.

CAPITOLUL II

NORME GENERALE DE CONDUITA PROFESIONALĂ A PERSONALULUI CONTRACTUAL

ART. 5 Asigurarea unui serviciu public de calitate

- (1) Personalul contractual are obligația de a asigura un serviciu public de calitate în beneficiul cetățenilor, prin participarea activă la luarea deciziilor și la transpunerea lor în practică, în scopul realizării competențelor instituției, în limitele atribuțiilor stabilite prin fișa postului.
- (2) În exercitarea funcției, personalul contractual are obligația de a avea un comportament profesionist, precum și de a asigura, în condițiile legii, transparența administrativă, pentru a

câștiga și a menține încrederea pacienților în integritatea, imparțialitatea și eficacitatea instituției medicale.

ART. 6 Respectarea Constitutiei si a legilor

(1) Angajatii contractuali au obligatia ca, prin actele si faptele lor, sa respecte Constitutia si legile tarii si sa actioneze pentru punerea in aplicare a dispozitiilor legale, in conformitate cu atributiile care le revin, cu respectarea eticii profesionale.

(2) Personalul contractual trebuie sa se conformeze dispozitiilor legale privind restrangerea exercitiului unor drepturi, datorata naturii functiilor detinute.

ART. 7 Loialitatea fata de Institutia Medicală

(1) Personalul contractual are obligatia de a apara cu loialitate prestigiul institutiei sanitare in care isi desfasoara activitatea, precum si de a se abtine de la orice act ori fapt care poate produce prejudicii imaginii sau intereselor legale ale acesteia.

(2) Angajatilor contractuali le este interzis:

1. Sa exprime in public aprecieri neconforme cu realitatea in legatura cu activitatea institutiei, cu politicile si strategiile acesteia ori cu proiectele de acte cu caracter normativ sau individual;

2. Sa faca aprecieri in legatura cu litigiile aflate in curs de solutionare si in care institutia are calitatea de parte, daca nu sunt abilitati in acest sens;

3. Sa dezvaluie informatii care nu au caracter public, in alte conditii decat cele prevazute de lege;

4. Sa dezvaluie informatiile la care au acces in exercitarea functiei, daca aceasta dezvaluire este de natura sa atraga avantaje necuvenite ori sa prejudicieze imaginea sau drepturile institutiei ori ale unor functionari publici sau angajati contractuali, precum si ale persoanelor fizice sau juridice;

5. Sa acorde asistenta si consultanta persoanelor fizice sau juridice, in vederea promovarii de actiuni juridice ori de alta natura impotriva statului ori institutiei publice in care isi desfasoara activitatea.

(3) Prevederile alin. (2) pct. 1 - 4 se aplica si dupa incetarea raportului de munca, pentru o perioada de 2 ani, daca dispozitiile din legi speciale nu prevad alte termene.

(4) Prevederile prezentului cod de conduita nu pot fi interpretate ca o derogare de la obligatia legala a personalului contractual de a furniza informatii de interes public celor interesati, in conditiile legii.

ART. 8 Libertatea opiniilor

(1) In indeplinirea atributiilor de serviciu angajatii contractuali au obligatia de a respecta demnitatea functiei detinute, coreland libertatea dialogului cu promovarea intereselor institutiei publice in care isi desfasoara activitatea.

(2) In activitatea lor angajatii contractuali au obligatia de a respecta libertatea opiniilor si de a nu se lasa influentati de considerente personale.

(3) In exprimarea opiniilor, personalul contractual trebuie sa aiba o atitudine concilianta si sa evite generarea conflictelor datorate schimbului de pareri.

ART. 9 Activitatea publica

- (1) Relatiile cu mijloacele de informare in masa se asigura de catre persoanele desemnate in acest sens de conducatorul institutiei, in conditiile legii.
- (2) Angajatii contractuali desemnati sa participe la activitati sau dezbateri publice, in calitate oficiala, trebuie sa respecte limitele mandatului de reprezentare incredintat de conducatorul institutiei.
- (3) In cazul in care nu sunt desemnati in acest sens, angajatii contractuali pot participa la activitati sau dezbateri publice, avand obligatia de a face cunoscut faptul ca opinia exprimata nu reprezinta punctul de vedere oficial al institutiei.

ART. 10 Activitatea politica

In exercitarea functiei detinute, personalului contractual ii este interzis:

1. Sa participe la colectarea de fonduri pentru activitatea partidelor politice;
2. Sa furnizeze sprijin logistic candidatilor la functii de demnitate publica;
3. Sa colaboreze, atat in cadrul relatiilor de serviciu, cat si in afara acestora, cu persoanele fizice sau juridice care fac donatii ori sponsorizari partidelor politice;
4. Sa afiseze in cadrul institutiei insemne ori obiecte inscriptionate cu sigla sau denumirea partidelor politice ori a candidatilor acestora.

ART. 11 Folosirea imaginii proprii

In considerarea functiei pe care o detine, personalul contractual are obligatia de a nu permite utilizarea numelui sau a imaginii proprii in actiuni publicitare pentru promovarea unei activitati comerciale, precum si in scopuri electorale.

ART. 12 Cadrul relatiilor in exercitarea atributiilor functiei

- (1) In relatiile cu personalul contractual din cadrul institutiei precum si cu persoanele fizice sau juridice, toti angajatii contractuali sunt obligati sa aiba un comportament bazat pe respect, buna-credinta, corectitudine si amabilitate.
- (2) Personalul contractual are obligatia de a nu aduce atingere onoarei, reputatiei si demnitatii persoanelor din cadrul institutiei, precum si persoanelor cu care intra in legatura in exercitarea functiei, prin:
  1. intrebuintarea unor expresii jignitoare;
  2. dezvaluirea aspectelor vietii private;
  3. formularea unor sesizari sau plangeri calomnioase.
- (3) Personalul contractual trebuie sa adopte o atitudine impartiala si justificata pentru rezolvarea clara si eficienta a problemelor pacientilor. Personalul contractual are obligatia sa respecte principiul egalitatii cetatenilor in fata legii si a institutiei publice, prin:
  1. promovarea unor solutii coerente, conform principiului tratamentului nediferentiat, raportate la aceeasi categorie de situatii de fapt;

2. eliminarea oricarei forme de discriminare bazate pe aspecte privind nationalitatea, convingerile religioase si politice, starea materiala, sanatatea, varsta, sexul sau alte aspecte.

ART. 13 *Conduita in cadrul relatiilor internationale*

- (1) Personalul contractual care reprezinta institutia in cadrul unor organizatii internationale, institutii de invatamant, conferinte, seminarii si alte activitati cu caracter international are obligatia sa promoveze o imagine favorabila tarii si institutiei publice pe care o reprezinta.
- (2) In relatiile cu reprezentantii altor state, angajatii contractuali au obligatia de a nu exprima opinii personale privind aspecte nationale sau dispute internationale.
- (3) In deplasarile in afara tarii, personalul contractual este obligat sa aiba o conduita corespunzatoare regulilor de protocol si sa respecte legile si obiceiurile tarii gazda.

ART. 14 *Interdictia privind acceptarea cadourilor, serviciilor si avantajelor*

Angajatii contractuali nu trebuie sa solicite ori sa accepte cadouri, servicii, favoruri, invitatii sau orice alt avantaj, care le sunt destinate personal, familiei, parintilor, prietenilor ori persoanelor cu care au avut relatii de serviciu, afaceri sau de natura politica, care le pot influenta impartialitatea in exercitarea functiilor detinute ori pot constitui o recompensa in raport cu aceste functii.

ART. 15 *Participarea la procesul de luare a deciziilor*

- (1) In procesul de luare a deciziilor angajatii contractuali au obligatia sa actioneze conform prevederilor legale si sa isi exercite capacitatea de apreciere in mod fundamentat si impartial.
- (2) Angajatii contractuali au obligatia de a nu promite luarea unei decizii de catre institutia publica, de catre alti angajati, precum si indeplinirea atributiilor in mod privilegiat.

ART. 16 *Obiectivitate in evaluare*

- (1) In exercitarea atributiilor specifice functiilor de conducere, angajatii contractuali au obligatia sa asigure egalitatea de sanse si tratament cu privire la dezvoltarea carierei pentru personalul contractual din subordine.
- (2) Personalul contractual de conducere are obligatia sa examineze si sa aplice cu obiectivitate criteriile de evaluare a competentei profesionale pentru personalul din subordine, atunci cand propune ori aproba avansari, promovari, transferuri, numiri sau eliberari din functii ori acordarea de stimulente materiale sau morale, excluzand orice forma de favoritism ori discriminare.
- (3) Personalul contractual de conducere are obligatia de a nu favoriza sau defavoriza accesul ori promovarea in functiile contractuale pe criterii discriminatorii, de rudenie, afinitate sau alte criterii neconforme cu principiile prevazute la art. 3.

ART. 17 *Folosirea abuziva a atributiilor functiei detinute*

- (1) Personalul contractual are obligatia de a nu folosi atributiile functiei detinute in alte scopuri decat cele prevazute de lege.
- (2) Prin activitatea de luare a deciziilor, de consiliere, de evaluare sau de participare la anchete ori actiuni de control, personalul contractual nu poate urmari obtinerea de foloase sau avantaje in interes personal ori producerea de prejudicii materiale sau morale altor persoane.

(3) Angajatii contractuali au obligatia de a nu interveni sau influenta vreo ancheta de orice natura, din cadrul institutiei sau din afara acesteia, in considerarea functiei pe care o detin.

(4) Angajatii contractuali au obligatia de a nu impune altor angajati contractuali sau functionari publici sa se inscrie in organizatii sau asociatii, indiferent de natura acestora, ori de a nu le sugera acest lucru, promitandu-le acordarea unor avantaje materiale sau profesionale.

ART. 18 Utilizarea resurselor publice

(1) Personalul contractual este obligat sa asigure ocrotirea proprietatii publice si private a statului si a unitatilor administrativ-teritoriale, sa evite producerea oricarui prejudiciu, actionand in orice situatie ca un bun proprietar.

(2) Personalul contractual are obligatia sa foloseasca timpul de lucru, precum si bunurile apartinand institutiei numai pentru desfasurarea activitatilor aferente functiei detinute.

(3) Personalul contractual trebuie sa propuna si sa asigure, potrivit atributiilor care ii revin, folosirea utila si eficienta a banilor publici, in conformitate cu prevederile legale.

(4) Personalului contractual care desfasoara activitati publicistice in interes personal sau activitati didactice ii este interzis sa foloseasca timpul de lucru ori logistica autoritatii sau a institutiei publice pentru realizarea acestora, fara aprobarea conducerii unitatii.

ART. 19 Limitarea participarii la achizitii, concesiuni sau inchirieri

(1) Orice angajat contractual poate achizitiona un bun aflat in proprietatea privata a statului sau a unitatilor administrativ-teritoriale, supus vanzarii in conditiile legii, cu exceptia urmatoarelor cazuri:

1. cand a luat cunostinta, in cursul sau ca urmare a indeplinirii atributiilor de serviciu, despre valoarea ori calitatea bunurilor care urmeaza sa fie vandute;

2. cand a participat, in exercitarea atributiilor de serviciu, la organizarea vanzarii bunului respectiv;

3. cand poate influenta operatiunile de vanzare sau cand a obtinut informatii la care persoanele interesate de cumpararea bunului nu au avut acces.

(2) Dispozitiile alin. (1) se aplica in mod corespunzator si in cazul concesiunii sau inchirierii unui bun aflat in proprietatea publica ori privata a statului sau a unitatilor administrativ-teritoriale.

(3) Angajatilor contractuali le este interzisa furnizarea informatiilor referitoare la bunurile proprietate publica sau privata a statului ori a unitatilor administrativ-teritoriale, supuse operatiunilor de vanzare, concesiune sau inchiriere, in alte conditii decat cele prevazute de lege.

(4) Prevederile alin. (1) - (3) se aplica in mod corespunzator si in cazul realizarii tranzactiilor prin interpus sau in situatia conflictului de interese.

CAPITOLUL III

NORME DE CONDUITA ETICA IN ACHIZITII PUBLICE

ART. 20 Principiile conduitei etice

Principiile fundamentale și regulile de conduită, care impun norme de comportament etic pentru persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică, sunt prezentate mai jos :

Integritatea

Persoanele implicate în acest proces trebuie să aibă însușirea de a fi integre, corecte și incoruptibile, integritatea fiind suportul încrederii și credibilității acordate raționamentului acestora.

“Legea este suverană”

Persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică trebuie să cunoască foarte bine reglementările din domeniul achizițiilor publice și să manifeste interes pentru respectarea și aplicarea corectă a acestora.

Orice decizie va fi luată pe baza principiului “legea guvernează”. Comportamentul profesional adecvat, combaterea infracțiunilor de corupție și raportarea acestora sunt principalele aspecte pe care se sprijină acest principiu.

Competența profesională

Persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică sunt datoare:

- ▣ să-și îndeplinescă atribuțiile de serviciu cu profesionalism, competență, imparțialitate, aplicând cunoștințele, aptitudinile și experiența dobândite.
- ▣ să-și îmbunătățească în mod continuu nivelul de pregătire, eficiența și calitatea activității lor.

Profesionalism

Profesionalismul persoanei implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică o determină să nu accepte o sarcină sau să nu desfășoare o anumită activitate decât în cazul în care consideră că deține calitățile necesare realizării acestora în mod corect.

Profesionalismul acestei persoane are la bază o pregătire continuă, dezvoltarea abilităților și neacceptarea influențelor în luarea deciziilor.

Persoanele implicate în procesul de atribuire trebuie să se comporte într-o manieră profesionistă și să utilizeze bunele practici în activitățile pe care le desfășoară.

Responsabilitate

Persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică trebuie să conștientizeze că răspund pentru ceea ce întreprind și că trebuie să nu accepte realizarea unor acțiuni dacă nu sunt convinse că acestea sunt legale.

Corectitudine în acordarea tratamentului egal

Persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică:

☐ vor trata în mod similar operatorii economici care se află în aceeași situație, fiind interzisă discriminarea ca urmare a oricărui motiv subiectiv - religie, vârstă, apartenență politică, sex, naționalitate etc.

☐ vor aplica criteriile de selecție și criteriile pentru atribuirea contractului de achiziție publică, cu bună credință, în mod nediscriminatoriu, astfel încât orice operator economic participant să aibă șanse egale de a i se atribui contractul respectiv.

Concordanță

Când se iau decizii, persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică se vor asigura că măsurile luate sunt în concordanță cu legea și morala și sunt destinate scopului urmărit.

Proportionalitate

Asigurarea de către persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică, că există **corelație** între necesitatea autorității contractante, obiectul contractului de achiziție și cerințele solicitate a fi îndeplinite. Această corelație este reflectată corespunzător în stabilirea cerințelor minime de calificare, a criteriilor de selecție și după caz, a factorilor de evaluare aferenți criteriului de atribuire.

Imparțialitate și independență

Persoana implicată în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică:

- ☐ va evita orice acțiune arbitrară care ar putea afecta în mod negativ alte persoane;
- ☐ va anunța și nu va participa la procesul de achiziție dacă un membru al familiei sale are un interes financiar sau nefinanciar în legătură cu respectivul contract;
- ☐ trebuie să fie obiectivă și imparțială în toate circumstanțele exercițiului funcției lor;

Deciziile nu vor fi luate niciodată ca urmare a unui interes personal, financiar sau nefinanciar, sau ca urmare a presiunilor politice.

Curtoazie și consecvență

Persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică:

- ☐ vor fi orientate spre realizarea operațiunilor în mod corect, amabil și accesibil tuturor celorlalți actori implicați în proces;
- ☐ vor fi consecvente cu propriul lor comportament administrativ și vor răspunde competent la așteptările întemeiate și rezonabile pe care operatorii economici le au în raport de activitatea sa;
- ☐ vor avea o conduită ireproșabilă atât pe plan profesional, cât și personal.

Transparență

Persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică se vor asigura că:

- ☐ orice informație referitoare la procedura de atribuire a contractului va fi pusă la dispoziția tuturor celor interesați;
- ☐ documentația de atribuire este clară, completă și fără echivoc și finalizată înainte de transmiterea spre publicare a anunțului de participare;
- ☐ opinia publică este informată în mod regulat asupra contractelor de achiziție publică atribuite.
- ☐ orice decizie care poate afecta negativ drepturile sau interesele unei persoane, va fi explicită, clar motivată și va cuprinde baza legală care a determinat luarea deciziei respective.

Principiul "patru ochi"

Regula celor „patru ochi” este un mecanism de control proiectat pentru a atinge un grad ridicat de siguranță, în special pentru documente și operațiuni sensibile.

Acest principiu se bazează pe faptul că cel puțin două persoane, verifică independent unul față de celălalt, același document.

Utilizarea principiului celor patru ochi crează premisele unui sistem care separă funcțiile de decizie, execuție și raportare și care poate genera aprobarea unei decizii de către diferite grade din ierarhie. Exemplu : comisia de evaluare decide și conducătorul autorității contractante aprobă.

Persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică trebuie să permită participarea, respectiv implicarea în verificarea modului de derulare a etapelor procesului de achiziție publică și a altor persoane din cadrul autorității contractante sau din afara acesteia, atunci când verificarea este realizată cu scopul de a genera măsuri de îmbunătățire a procesului.

Confidențialitate

Persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică au obligația:

- ▣ de a respecta caracterul confidențial al informațiilor prezentate de către operatorii economici în documentele de calificare și în propunerile tehnice.
- ▣ de a garanta fiecărui operator economic protejarea secretului comercial și a proprietății intelectuale.

Aplicarea principiului confidențialității informațiilor în activitatea specifică domeniului achizițiilor publice nu va fi condiționată de obținerea unor beneficii personale sau de interesul unor terți.

Acuratețea informației

Persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică se vor asigura că informațiile oferite pe parcursul activității, vor fi adevărate și corecte și nu vor fi menite să inducă în eroare sau să înșele așteptările.

Interes public și încredere publică

În exercitarea atribuțiilor funcționale, persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică trebuie:

- ▣ să considere interesul public mai presus de orice alt interes;
- ▣ să urmărească obținerea de valoare pentru banii cheltuiți;
- ▣ să se comporte de așa manieră încât să contribuie la sporirea încrederii opiniei publice în capacitatea autorităților contractante de a organiza achiziții publice.

Evitarea manifestării concurenței neloiale

Persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică se vor asigura că prin documentația de atribuire nu vor cauza împiedicarea și/sau limitarea participării operatorilor economici la procedurile de atribuire și nici denaturarea concurenței loiale dintre aceștia.

Totodată, persoanele implicate se vor asigura că operatorii economici au cunoștință despre ceea ce se consideră a fi contrar uzanțelor comerciale cinstite, respectiv neexecutarea unilaterală a contractului sau utilizarea unor proceduri neloiale, abuzul de încredere,

incitarea la comiterea de delikte, precum și vânzarea de secrete comerciale, către terți, de natură să afecteze poziția altor operatori economici pe piață.

Evitarea manifestării actelor de corupție

Persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică vor lua măsuri de excludere din competiție a operatorilor economici care folosesc practici corupte sau frauduloase în legătură cu procedura de atribuire a contractului.

Evitarea apariției conflictului de interese

Anterior numirii în funcție, la numirea în funcție sau în timpul exercitării acesteia, persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică au obligația să își administreze interesele private în așa fel încât să prevină apariția unui conflict de interese.

Persoana care a participat la întocmirea documentației de atribuire are dreptul, în calitate de operator economic, de a fi ofertant, ofertant asociat sau subcontractant, dar numai în cazul în care implicarea sa în elaborarea documentației de atribuire nu este de natură să distorsioneze concurența.

Persoana care participă direct în procesul de verificare/evaluare a candidaturilor/ofertelor nu are dreptul de a fi candidat, ofertant, ofertant asociat sau subcontractant, sub sancțiunea excluderii din procedura de atribuire.

Evitarea primirii de cadouri și ospitalitate

Persoanelor implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică le este interzisă solicitarea sau acceptarea de daruri, bani, împrumuturi, cadouri sau avantaje de altă natură de la societățile sau persoanele cu care colaborează în mod oficial atât pe parcursul procedurilor de achiziții, cât și pe timpul derulării contractului.

Pot fi acceptate darurile cu valoare simbolică primite ca materiale de reprezentare, oferite în cadrul întâlnirilor de protocol. Oferirea acestora sau asigurarea de ospitalitate sunt practici întâlnite de regulă, în relațiile comerciale. Toate ofertele de cadouri, inclusiv cele cu valoare protocolară, trebuie anunțate șefilor ierarhici. Autoritatea contractantă va dispune măsuri de luare în evidență și de înregistrare a acestora.

Oferirea de ospitalitate partenerilor de afaceri reprezintă o practică obișnuită a organizațiilor și societăților comerciale și este recunoscut faptul că aceasta poate fi benefică unei conduite eficiente în afaceri. Invitațiile la prânz sau cină primite din partea unor reprezentanți ai operatorilor economici cu care autoritatea contractantă colaborează sau intenționează să colaboreze, pot fi în mod normal acceptate, atât timp cât scopul acestora este de a avea o relație corectă, iar acceptarea invitației nu contravine interesului autorității contractante.

Discuțiile purtate cu reprezentanții operatorilor economici, în afara cadrului de reglementare existent, sunt susceptibile de a fi considerate abatere de la conduita etică în achiziții.

Invitațiile cu caracter social, cele care se referă la evenimente sportive sau culturale, ofertele de vacanțe, precum și ofertele de ospitalitate care includ cazarea sau transportul gratuit trebuie să fie declinate de persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică și indiferent dacă au fost sau nu acceptate, ele trebuie raportate nivelului ierarhic superior.

Postangajările

Persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor achiziție publică vor informa operatorul economic că nu are dreptul de a angaja, în scopul îndeplinirii contractului de achiziție publică, persoane fizice sau juridice care au participat la verificarea/evaluarea candidaturilor/ofertelor depuse în cadrul unei proceduri de atribuire, pe parcursul unei perioade de cel puțin 12 luni de la încheierea contractului, sub sancțiunea nulității contractului respectiv pentru cauza imorală.

ART. 21 Prevenirea, identificarea și unele măsuri de combatere a corupției în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică

Astfel, pentru instituțiile și autoritățile publice aceste măsuri vizează:

- ☐ reguli clare ale procedurilor de atribuire a contractelor de achiziție publică;
- ☐ interpretări unitare ale legislației și nu „de la caz la caz”;
- ☐ coduri de conduită;
- ☐ îmbunătățirea transparenței procesului;
- ☐ separarea funcțiilor;
- ☐ aplicarea principiului „patru ochi”;
- ☐ rotirea personalului, acolo unde este posibil;
- ☐ activități de consiliere metodologică și instruire în regim continuu;
- ☐ sancțiuni adecvate (disciplinare, civile, penale).

iar pentru ofertanți și contractanți:

- ☐ coduri de conduită;
- ☐ instruirii periodice;
- ☐ sancțiuni penale;
- ☐ anularea contractului;
- ☐ emiterea de documente constatatoare negative ofertanților/contractanților prin care se crează dreptul autorității contractante de a-i exclude din procedurile de atribuire pe o perioadă de timp determinată;
- ☐ plata de despăgubiri;
- ☐ emiterea cazierului judiciar;

În materie de achiziții publice, anumite practici sunt considerate ca elemente care favorizează manifestarea actelor de corupție. Aceste practici pot fi clasificate în două mari grupuri:

- ☐ Încălări ascunse ale regulilor în achiziții publice – apar ca și cum regulile ar fi respectate, dar în spatele aparențelor sunt desfășurate activități ce duc la încălcarea lor

(exemple: cerințe excesive care pot fi îndeplinite numai de anumiți operatori economici, modificarea/înlocuirea ofertelor după ședința de deschidere predeterminarea sau preselectia contractanților, un climat al calității scăzute, conexiuni și cunoștințe („pile”)

- ☐ Devieri așa zis „legitime” de la procedurile de bază prin aplicarea excepțiilor din legislație, invocate frecvent fara justificari temeinice.

Corupția afectează mai mult sau mai puțin, alocarea resurselor publice, impunandu-se urmatoarele masuri preventive:

aplicarea mecanismului separării responsabilităților care are ca efect implementarea sistemului de „verificare dublă”, în special în ceea ce privește autoritatea:

- de a efectua cheltuieli
- de a emite ordine și de a semna contracte
- de a încheia procesul verbal de recepție preliminară sau finală, după caz
- de a aproba facturi
- de a autoriza efectuarea plăților
- de a efectua plățile
- de a monitoriza și controla oricare dintre punctele de mai sus
- de a defini foarte clar responsabilitățile cu accentul pus pe pierderi și daune.

Printr-o conduită etică în achiziții, acceptată de toți cei implicați în procesul de achiziții, se pot limita sau chiar evita consecințele manifestării:

- ② **concurenței neloiale**, respectiv a oricărui act sau fapt contrar uzanțelor cinstite în activitatea de comercializare a produselor, de execuție a lucrărilor, precum și de prestare a serviciilor;
- ② **corupției active**, respectiv a promiterii, oferirii sau dării, cu intenție, de către orice persoană, direct sau indirect, a oricărui folos necuvenit, către un funcționar public, pentru sine ori pentru altul, în vederea îndeplinirii ori abținerii de la a îndeplini un act în exercițiul funcțiilor sale;
- ② **corupției pasive**, respectiv a solicitării ori primirii, cu intenție, de către un funcționar public, direct sau indirect, a unui folos necuvenit, pentru sine ori pentru altul, sau acceptării unei oferte sau promisiuni a unui astfel de folos, în vederea îndeplinirii ori abținerii de la a îndeplini un act în exercițiul funcțiilor sale;
- ② **conflictului de interese**, respectiv a situației în care un angajat al autorității contractante are un interes personal de natură patrimonială care ar putea influența îndeplinirea cu obiectivitate a atribuțiilor care îi revin în exercitarea funcției publice.

CAPITOLUL IV

COORDONAREA SI CONTROLUL APLICARII NORMELOR DE CONDUITA PROFESIONALA PENTRU PERSONALUL CONTRACTUAL

ART. 22 *Sesizarea*

(1) Conducerea Spitalului Judetean de Urgenta Deva poate fi sesizata de orice persoana cu privire la:

1. incalcarea prevederilor prezentului cod de conduita de catre angajatii contractuali;
2. constrangerea sau amenintarea exercitata asupra angajatului contractual pentru a-l determina sa incalce dispozitiile legale in vigoare ori sa le aplice necorespunzator.

(2) Sesizarea prevazuta la alin. (1) nu exclude sesizarea organului disciplinar competent, potrivit legii – comisii de disciplina, consiliul etic al spitalului constituit în baza prevederilor O.M.S. nr. 1209/4.10.2006.

(3) Angajatii contractuali nu pot fi sanctionati sau prejudiciati in nici un fel pentru sesizarea cu buna-credinta a organelor disciplinare competente, in conditiile legii.

(4) Conducerea Spitalului Judetean de Urgenta Deva va verifica actele si faptele pentru care au fost sesizate, prin organul disciplinar competent investit cu solutionarea sesizării, cu respectarea confidentialitatii privind identitatea persoanei care a facut sesizarea.

(5) In cazul in care in situatia sesizata este implicat conducatorul institutiei publice ori directorii acesteia, competenta in solutionarea sesizarii o are structura ierarhic superioara institutiei, respectiv Consiliul Judetean Hunedoara.

ART. 23 Solutionarea sesizarii

(1) Rezultatele cercetării actelor și faptelor depuse spre analiza și verificare organului disciplinar competent, potrivit legii – comisii de disciplina, consiliul etic al spitalului constituit în baza prevederilor O.M.S. nr. 1209/4.10.2006, vor fi consemnate într-un raport scris în care va fi precizat explicit fie cazul de incalcare a codului de etica și deontologie profesională, fie a normelor de conduita in relatia pacient-medic-asistenta, fie a a disciplinei in unitatea sanitara, fie cazul de incalcare a drepturilor pacientilor, fie orice alte situații după caz.

(2) Raportul organului disciplinar competent, potrivit legii, va conține și măsurile impuse de rezultatul cercetării, în raport cu gravitatea abaterii, avându-se în vedere următoarele:

a) împrejurările în care fapta a fost săvârșită;

b) gradul de vinovăție al angajatului contractual;

c) consecințele abaterii ;

d) comportarea generală în serviciu a angajatului contractual;

e) eventualele sancțiuni disciplinare suferite anterior de către angajatul contractual.

(3) În cazul în care organul disciplinar competent investit cu solutionarea sesizării, apreciază că gravitatea și complexitatea acuzelor aduse angajatului contractual sunt de natură a afecta grav onoarea, prestigiul profesiei și moralitatea profesională în rândul corpului profesional din care face parte, în conformitate cu prevederile legilor și regulamentelor specifice profesiei, ale statutelor și ale codurilor etice și de deontologie profesională poate propune transmiterea sesizării în vederea cercetării și soluționării către organismele de cercetare disciplinară organizate la nivelul organismelor profesionale.

(4) Rezultatul cercetării actelor și faptelor depuse spre analiza și verificare organului disciplinar competent, potrivit legii , vor fi comunicate:

1. angajatului contractual sau persoanei care a formulat sesizarea;

2. angajatului contractual care face obiectul sesizării;
- (5) Rezultatele activității de centralizare a sesizărilor sau petițiilor se consemnează într-un raport anual al Consiliului etic al spitalului, pe baza cărui Conducerea Spitalului Județean de Urgență Deva va formula recomandări cu privire la modul de corectare a deficiențelor constatate și trebuie să cuprindă și următoarele date:
  - a) numărul și obiectul sesizărilor privind cazurile de încălcare a normelor de conduită profesională;
  - b) categoriile și numărul de angajați contractuali care au încălcat normele de conduită morală și profesională;
  - c) cauzele și consecințele nerespectării prevederilor prezentului cod de conduită;
  - d) evidențierea cazurilor în care personalului contractual i s-a cerut să acționeze sub presiunea factorului politic;
  - e) recomandările propuse;

CAPITOLUL V

ETICA ȘI DEONTOLOGIA MEDICILOR

ART. 24 *Domeniul de aplicare și principii generale*

- (1) Sănătatea omului este telul suprem al actului medical. Obligatia medicului constă în a apăra sănătatea fizică și mentală a omului, în a ușura suferințele, în respectul vieții și demnității persoanei umane, fără discriminări în funcție de vârstă, sex, rasă, etnie, religie, naționalitate, condiție socială, ideologie politică sau orice alt motiv, în timp de pace, precum și în timp de război. Respectul datorat persoanei umane nu încetează nici după decesul acesteia.
  - (2) În exercitarea profesiei sale, medicul acordă prioritate intereselor pacientului, care primează asupra oricărui alte interese.
  - (3) În exercitarea profesiei sale, medicul este obligat să respecte drepturile fundamentale ale omului și principiile etice în domeniul biomedical. Este interzis medicului, în exercitarea profesiei sale, să impună pacientului opiniile sale personale de orice natură ar fi acestea.
  - (4) Medicul nu trebuie să înceteze niciodată, în decursul vieții sale profesionale, să își însușească achizițiile științei medicale, în scopul îmbunătățirii cunoștințelor sale medicale.
- Medicul trebuie ca, în conformitate cu abilitățile și cunoștințele sale, să contribuie la informarea obiectivă a publicului și autorităților medicale în ceea ce privește problemele medicale.

(5) Medicul care ofera informatii medicale in mass-media trebuie sa verifice modul in care afirmatiile sale sunt facute publice si sa ia atitudine in cazul denaturarii acestora.

ART. 25 Despre independenta profesionala a medicului si responsabilitate

(1) Medicul are independenta profesionala absoluta, libertatea absoluta a prescriptiilor si actelor medicale pe care le considera necesare, in limitele competentei sale, si este raspunzator pentru acestea.

(2) In cazul limitarii prin constrangeri administrative si/sau economice a independentei sale, medicul nu este raspunzator.

(3) Medicul nu va garanta vindecarea afectiunii pentru care pacientul i s-a adresat.

(4) În activitatea medicala ce se desfasoara in echipa - sectii de spital, proces de invatamant medical tip rezidentiat, raspunderea pentru actele medicale apartine sefului echipei, in limitele atributiilor administrative de coordonare, si medicului care efectueaza direct actul medical, in limitele competentei sale profesionale si rolului care i-a fost atribuit de seful echipei. In echipele interdisciplinare, seful echipei se considera a fi medicul din specialitatea in care s-a stabilit diagnosticul major de internare, daca nu exista reglementari speciale care sa prevada altfel.

(5) Delegarea totala sau partiala a obligatiilor proprii catre alte persoane, in lipsa evaluarii si controlului personal, constituie abatere deontologica.

(6) Exprimarea consimtamantului informat al pacientului pentru tratament nu inlatura responsabilitatea medicului pentru eventualele greseli profesionale.

ART. 26 Secretul profesional este obligatoriu, cu exceptia situatiilor expres prevazute de lege

(1) Fac obiectul secretului profesional tot ceea ce medicul, in timpul exercitarii profesiei sale, a aflat direct sau indirect in legatura cu viata intima a bolnavului, a familiei, a apartinatorilor, precum si probleme de diagnostic, prognostic, tratament, diverse circumstante in legatura cu boala.

(2) Secretul profesional persista si dupa terminarea tratamentului sau decesul pacientului.

(3) Secretul profesional trebuie pastrat si fata de apartinatori, daca pacientul nu doreste altfel.

(4) Secretul profesional trebuie pastrat fata de colegi, cadre sanitare si institutiile medicale care nu sunt implicate in actul medical al pacientului in cauza. În comunicările stiintifice cazurile vor fi in asa fel prezentate incat identitatea bolnavului sa nu poata fi recunoscuta.

(5) În cazul in care nu este contrar intereselor pacientului, medicul curant va permite accesul mass-media la pacient numai cu acceptul acestuia. Conducerea unitatii medicale, prin Directorul Medical este obligata sa ia toate masurile in asa fel incat accesul mass-media la pacient sa se faca numai cu acceptul medicului curant si al pacientului. Acordarea

de informatii cu privire la un anumit caz se poate face numai cu acordul pacientului, al medicului curant si al conducerii unitatii medicale.

(6) Evidentele medicale trebuie pastrate ca materiale secrete profesionale.

ART. 27 Reguli generale de comportament in activitatea medicala

(1) Medicul nu poate trata un pacient fara a-l examina medical in prealabil, personal. Numai in cazuri exceptionale, de urgenta sau in cazuri de forta majora (imbolnaviri pe nave maritime aflate in mers, pe avioane in zbor, locuri inaccesibile sasu in timp util) se vor da indicatii de tratament prin mijloace de telecomunicatii.

(2) Medicul poate executa o activitate medicala doar daca are pregatire si practica suficienta pentru aceasta. Aceasta prevedere nu se aplica in cazuri de urgenta vitala, care nu poate fi rezolvata altfel.

(3) Medicul poate utiliza numai aparate de diagnostic sau tratament autorizate si pentru manuirea carora are pregatire ori suficienta practica. Daca in urma examinarii sau in cursul tratamentului medicul considera ca nu are suficiente cunostinte ori experienta pentru a asigura o asistenta corespunzatoare, va solicita un consult, prin orice mijloace, cu alti specialisti sau va indruma bolnavul catre acestia.

(4) În caz de pericol de moarte iminent, medicul va ramane langa pacient atat timp cat este nevoie de ajutorul lui profesional. Pacientul nevindecabil va fi tratat cu aceeasi grija si aceeasi atentie ca si cel care are sanse de vindecare.

(5) Medicul va informa pacientul asupra bolii acestuia, tratamentului necesar si a sanselor de insanatosire. Medicul va evita sa trezeasca prin comportamentul lui imaginea unei boli mai grave decat este ea in realitate.

(6) Medicul va pastra o atitudine de stricta neutralitate si neamestec in problemele familiale ale bolnavului, exprimandu-si parerea numai daca este solicitat si numai daca interventia este motivata de interesul sanatatii bolnavului.

Medicul nu trebuie sa se implice in problemele legate de interesele materiale din familia bolnavului sau.

ART. 28 Obligativitatea acordarii asistentei medicale

(1) Medicul care se gaseste in prezenta unui bolnav sau ranit in pericol are obligatia sa ii acorde asistenta la nivelul posibilitatilor momentului si locului ori sa se asigure ca cel in cauza primeste ingrijirile necesare.

(2) În caz de calamitati naturale sau accidentari in masa, medicul este obligat sa raspunda la chemare, chiar sa isi ofere de bunavoie serviciile medicale imediat ce a luat cunostinta despre eveniment.

(3) Medicul poate refuza acordarea de îngrijiri de sanatate din motive personale sau profesionale temeinice, îndrumând pacientul spre alte surse de îngrijire medicala, cu exceptia situatiilor de urgenta.

(4) Medicul este obligat sa puna la dispozitie confratelui care preia pacientul toate informatiile medicale referitoare la caz.

ART. 29 *Întretinerea si folosirea cunostintelor profesionale*

Educatia medicala continua - Medicii au datoria de a-si perfectiona continuu cunostintele profesionale. În folosirea unor metode terapeutice noi trebuie sa primeze interesul pacientului, iar acestea nu pot fi utilizate decat dupa evaluarea raportului risc-beneficiu.

ART. 30 *Integritatea si imaginea medicului*

(1) Medicul trebuie sa fie model de comportament etico-profesional, contribuind la cresterea nivelului sau profesional si moral, a autoritatii si prestigiului profesiei medicale pentru a merita stima si increderea pacientilor si a colaboratorilor.

(2) Medicul nu trebuie sa se foloseasca de un mandat electiv, o functie administrativa sau de alte autoritati pentru a-si creste clientela.

(3) Medicul poate folosi numai titlul la care are dreptul, conform pregatirii sale profesionale.

(4) Informarile privind serviciile medicale sunt acceptate, cu conditia sa fie corecte, si se pot referi la:

a) sediul profesional, orele de functionare, conducerea institutiei medicale;

b) specialitatea si titlul medicului;

c) metodele de diagnostic si tratament folosite. Aceste informatii trebuie sa se refere numai la metode de diagnostic si tratament fundamentate stiintific si acceptate in lumea medicala. Nu trebuie sa contina informatii eronate sau care ar putea induce pacientii in eroare;

d) tarifele percepute.

Aceste informatii nu trebuie sa induca pacientilor impresia ca neapelarea la serviciile medicului respectiv le poate pune in pericol starea de sanatate fizica sau psihica.

(5) Medicul nu poate face reclama unor medicamente sau bunuri medicale de consum. Mentionarea denumirii unor medicamente sau bunuri medicale in cuprinsul unor articole, carti, facuta in scop stiintific, nu se considera reclama.

(6) Medicul nu trebuie sa faca propaganda in mediile nemedicale sau chiar medicale unor procedee de diagnostic ori tratament insuficient probate, fara sa sublinieze si rezervele ce se impun.

- (7) Este contrara eticii intelegerea dintre doi medici, intre medic si farmacist sau intre medic si un cadru auxiliar pentru obtinerea de avantaje materiale.
- (8) Este interzisa medicului practician implicarea in distribuirea unor remedii, aparate sau produse medicamentoase autorizate ori neautorizate.
- (9) Este interzisa practicarea de catre medic a unor activitati care dezonoareaza profesia medicala. Orice medic trebuie sa se abtina, chiar in afara vietii profesionale, de la acte de natura sa duca la desconsiderarea acesteia.
- (10) Medicul nu poate fi obligat sa isi exercite profesia in conditii ce ar putea compromite calitatea ingrijirilor medicale si a actelor sale profesionale, cu exceptia urgentelor medico-chirurgicale vitale.
- (11) Medicul nu poate propune sau aplica pacientului ca benefice ori lipsite de riscuri remedii sau procedee iluzorii ori insuficient probate. Orice practica nestiintifica este interzisa.
- (12) Este interzisa acordarea de facilitati, colaborarea sau sprijinirea oricarei persoane care practica ilegal medicina. Medicul are obligatia de a sesiza existenta unor astfel de situatii colegiului teritorial al medicilor.

ART. 31 Onorarii si atragerea bolnavilor

- (1) Este interzisa emiterea oricarui document medical care ar aduce pacientului un avantaj material nejustificat sau ilicit.
- (2) Este interzisa medicului practicarea concurentei neloiale, inclusiv prin practicarea unor tarife minimale, vadit disproportionat fata de costul real al serviciului medical, in scopul atragerii clientelei.
- (3) Este admis serviciul gratuit in scopuri filantropice, cu informarea colegiului teritorial al medicilor cel mai tarziu la 3 zile dupa acordarea asistentei medicale.

ART. 32 Îndatoriri fata de bolnavi

(1) Respectarea drepturilor persoanei

Medicul trebuie sa respecte dreptul persoanei in privinta optiunii libere asupra medicului sau curant si chiar sa faciliteze aceasta posibilitate.

Un medic care este solicitat sau are obligatia sa examineze o persoana privata de libertate ori sa dea ingrijiri in mediu carceral nu poate nici direct, nici indirect, fie si numai prin simpla prezenta, sa cautioneze sau sa favorizeze atingerea integritatii fizice ori psihice a vreunui detinut, inclusiv a demnitatii acestuia. Daca medicul constata ca persoana privata de libertate a suportat maltratari, are obligatia sa informeze autoritatea judiciara.

(2) Relatia cu pacientul

Exercitarea profesiei medicale nu trebuie facuta impersonal, ci incercand stabilirea unei relatii umane cu pacientul, pentru ca, la nevoie, compasiunea din partea medicului sa nu para un act formal.

Este interzis ca medicul curant sa intretina relatii sexuale cu pacientii sai sau sa-i supuna pe acestia unor acte degradante pentru fiinta umana.

Medicul trebuie sa dea dovada de diligenta maxima in stabilirea diagnosticului, tratamentului adecvat si in evitarea complicatiilor previzibile la pacientul aflat in ingrijirea sa.

Prescriptiile medicale trebuie formulate cat mai clar, medicul asigurandu-se ca a fost inteles complet de catre bolnav si anturajul acestuia, mergand pana la incercarea de a supraveghea executarea tratamentului.

Din momentul in care a raspuns unei solicitari, medicul este automat angajat moral sa asigure bolnavului in cauza ingrijiri constiincioase si devotate, inclusiv prin trimiterea pacientului la o unitate medicala sau la un specialist cu competente superioare.

Medicul curant are obligatia de a face toate demersurile medicale pentru a facilita pacientului sau obtinerea drepturilor sale ce decurg din starea de boala.

În caz de razboi, cataclisme, epidemii si atentate, medicul nu are dreptul sa isi abandoneze bolnavii, cu exceptia unui ordin formal al unei autoritati competente in conformitate cu legea.

(3) Consimtamantul

Pentru orice interventie medicala diagnostica sau terapeutica este necesar consimtamantul informat al pacientului.

Consimtamantul pacientului va fi exprimat in conditiile legii. Consimtamantul va fi dat dupa informarea pacientului asupra diagnosticului, prognosticului, alternativelor terapeutice, cu riscurile si beneficiile acestora.

În situatia pacientilor minori, incompetenti sau care nu isi pot exprima vointa, consimtamantul va apartine reprezentantilor legali. Daca medicul curant apreciaza ca decizia reprezentantului legal nu este in interesul pacientului, se constituie o comisie de arbitraj de specialitate pentru a evalua cazul si a lua decizia.

În situatii de urgenta, cand este pusa in pericol viata pacientului, iar acesta nu isi poate exprima vointa si rudele sau reprezentantii legali nu pot fi contactati, consimtamantul este implicit, iar medicul va face tot ceea ce este posibil pentru salvarea pacientului, urmand ca informarea acestuia sa se faca ulterior.

Prognosticul grav va fi impartasit pacientului cu prudenta si tact, tinandu-se cont de starea psihica a acestuia. Prognosticul va fi dezvaluit si familiei doar daca pacientul consimte la aceasta. In cazul in care se considera ca dezvaluirea prognosticului va dauna pacientului sau atunci cand acesta nu doreste sa afle, prognosticul poate fi dezvaluit familiei.

ART. 33 Probleme ale ingrijirii minorilor

Medicul trebuie sa fie aparatorul intereselor medicale ale copilului bolnav atunci cand apreciaza ca starea de sanatate a copilului nu este bine inteleasa sau nu este suficient de bine protejata de anturaj.

Daca medicul apreciaza ca un minor este victima unei agresiuni sau privatiuni, are obligatia de a-l proteja uzand de prudenta si anuntand autoritatile competente.

ART. 34 Eliberarea de documente medicale

Este interzisa eliberarea pentru bolnav a unor certificate de complezenta sau a unor rapoarte tendentioase. Orice act medical va oglindi realitatea obiectiva.

Medicul poate emite certificate, atestate si documente permise de lege, pe baza propriilor sale constatari si a examenelor necesare in acest scop.

Este interzis ca informatiile medicale sa fie prezentate deformat sau ascunse.

Documentele medicale vor respecta forma prevazuta de lege. Documentele medicale nu trebuie sa contina mai multe date decat este necesar scopului pentru care acestea sunt intocmite si eliberate.

Persoana la care se refera documentul medical emis are dreptul de a fi informata cu privire la continutul acestuia.

ART. 35 Îndatoriri fata de comunitate

Medicul chemat intr-o familie ori colectivitate trebuie sa se ingrijeasca de respectarea regulilor de igiena si de profilaxie. El va semnala bolnavului si anturajului responsabilitatea ce revine acestora fata de ei insisi, dar si fata de comunitate si colectivitate.

Medicul are obligatia morala de a aduce la cunostinta organelor competente orice situatie de care afla si care reprezinta un pericol pentru sanatate publică.

ART. 36 Relatiile medicului cu colegii si colaboratorii. Confraternitatea

Medicul va trebui sa isi trateze confratii asa cum ar dori el insusi sa fie tratat de ei. In baza spiritului de corp profesional, medicii isi datoreaza asistenta morala.

Schimbul de informatii intre medici privind pacientii trebuie sa se faca obiectiv si in timp util, in asa fel incat asistenta medicala a pacientilor sa fie optima.

Daca un medic are neintelegeri cu un confrate, trebuie sa prevaleze concilierea potrivit Statutului Colegiului Medicilor din Romania. Este interzisa raspandirea de comentarii ce ar putea sa prejudicieze reputatia profesionala a unui confrate. Medicii trebuie sa ia apararea unui confrate atacat pe nedrept.

Constituie incalcare a regulilor etice blamarea si defaimarea colegilor (critica pregatirii sau

activitatii lor medicale) in fata bolnavilor, apartinatorilor, a personalului sanitar etc., precum si orice expresie sau act capabil sa zdruncine increderea in medicul curant si autoritatea acestuia.

Atunci cand un medic ia cunostinta despre greseli etice sau profesionale care aduc atingere imaginii profesiei, comise de catre un coleg, trebuie sa ia atitudine cu tact, incercand sa discute problema cu confratele in cauza. Daca aceasta nu da rezultate, medicul are obligatia sa discute cazul in cadrul Colegiului Medicilor din Romania, inainte de a se adresa altor autoritati competente.

ART. 37 Consultul medical

Ori de cate ori medicul considera necesar sa ceara parerea unui coleg pentru elucidarea diagnosticului, formularea planului terapeutic sau a indicatiei unei interventii, acesta va propune, de acord cu bolnavul sau apartinatorii lui si tinand cont de preferintele acestuia, un consult cu alti confrati.

Consultul este organizat de medicul curant si este recomandabil ca medicii chemati pentru consult sa examineze bolnavul in prezenta medicului curant. Apoi medicii se retrag pentru a discuta cazul.

Dupa ce au cazut de acord, medicul curant comunica bolnavului sau apartinatorului rezultatul consultului. Daca exista divergente de pareri, se va proceda, dupa caz, la completarea examenarilor, internarea in spital, largirea consultului prin invitarea altor specialisti etc.

În consultul medical se va pastra o atmosfera de stima si respect reciproc, nu se va manifesta superioritate fata de medicul curant. Discutia cazului si observatiile critice nu se vor face in fata bolnavului sau a altor persoane straine, chiar daca este vorba de medici subordonati.

Un medic care a fost chemat pentru un consult nu trebuie sa revada ulterior pacientul din proprie initiativa si fara aprobarea medicului curant. În cazul colaborarii mai multor medici pentru examinarea sau tratamentul aceluiasi pacient, fiecare practician isi asuma responsabilitatea personal. Este interzis transferul de sarcini si responsabilitati privind indicatiile de investigatii, prescrierea de medicamente sau concedii medicale catre alti medici care nu au participat la consultul medical.

Daca in urma unui consult avizul celor chemati difera fundamental de cel al medicului curant, pacientul trebuie informat. Medicul curant este liber sa se retraga daca parerea medicilor chemati la consult prevaleaza in opinia pacientului sau a anturajului acestuia.

Pacientul aflat in tratamentul unui coleg poate fi asistat de orice confrate pentru probleme incidente urgente, cu informarea prealabila sau ulterioara a medicului. Daca propunerea pentru un consult medical vine din partea pacientului sau a anturajului acestuia, medicul are obligatia organizarii modalitatii de consult.

În cazul in care medicul curant nu este de acord, se poate retrage fara explicatii. În urma consultului se va redacta un document semnat de participanti. Daca documentul nu este redactat, se considera ca participatii la consult sustin punctul de vedere al medicului curant.

ART. 38 *Raporturi cu alti profesioniști din domeniul medical*

Medicii vor avea raporturi bune, în interesul pacienților, cu ceilalți profesioniști din domeniul medical.

ART. 39 *Reguli privind cercetarea medicală/studii clinice pe subiecți umani*

Cercetarea medicală/studiul clinic pe subiecți umani se face cu respectarea prevederilor convențiilor și declarațiilor internaționale la care România este parte semnatară și a dispozițiilor legale naționale emise în vederea reglementării acestora.

Medicul implicat în cercetarea biomedicală are datoria de a promova și proteja viața, sănătatea, intimitatea și demnitatea subiecților umani care participă la cercetare/studiu. În desfășurarea cercetării medicale/studiului clinic pe subiecți umani trebuie acordată o protecție deosebită populațiilor vulnerabile, cum ar fi:

- a) persoane dezavantajate din punct de vedere economic și medical;
- b) persoane care nu își pot da consimțământul pentru participarea într-o cercetare medicală/studiu clinic (minori, persoane incompetente, persoane care datorită stării lor nu își pot exprima voința);
- c) persoane care sunt susceptibile a-și da consimțământul sub presiune (de exemplu, persoane în detenție, militari);
- d) persoane care nu beneficiază personal din cercetare/studiu;
- e) persoane pentru care cercetarea medicală/studiul clinic este combinată cu îngrijirea medicală.

În cercetarea/studiul pe subiecți umani, binele individului primează asupra binelui societății în general și al științei. Cercetarea medicală/studiul clinic în scopul progresului medical trebuie să se facă doar în ultima instanță pe subiecți umani. Aceasta trebuie să se efectueze în conformitate cu datele științifice existente, cu alte surse relevante de informare și cu datele obținute din experimentarea pe animale, atunci când aceasta este posibilă. Principalul scop al cercetării medicale/studiului clinic pe subiecți umani este de a îmbunătăți metodele profilactice, diagnostice și de tratament, înțelegerea etiologiei și a patogenzei unei afecțiuni.

Nu se poate întreprinde nici o cercetare pe o persoană, decât dacă sunt întrunite cumulativ următoarele condiții:

- a) nu există nici o metodă alternativă la cercetarea pe ființe umane, de eficacitate comparabilă;
- b) riscurile la care se poate expune persoana nu sunt disproportionale în comparație cu beneficiile potențiale ale cercetării;
- c) proiectul de cercetare a fost aprobat de instituțiile competente după ce a făcut obiectul unei examinări independente asupra pertinentei sale științifice, inclusiv al unei evaluări a importanței obiectivului cercetării, precum și al unei examinări pluridisciplinare a acceptabilității sale pe plan etic;
- d) persoana pe care se fac cercetări este informată asupra drepturilor sale și asupra garanțiilor pentru protecția sa;
- e) există consimțământul participanților.
- f) protocolul cercetării trebuie să fie evaluat de o comisie de etică internă a instituției medicale, comisii de specialitate ce funcționează ca un organism **independent** constituit din membrii cu profesie în domeniul **medical/științific** și membrii cu profesie în **afara**

domeniului medical/stiintific, a caror responsabilitate este sa asigure *protectia drepturilor, siguranta si starea de bine* a subiectilor umani inclusi în studiul clinic; comisia va avea in componenta persoane independente fata de cercetatori sau sponsori si va functiona pe baza unei proceduri interne proprii. Comisia de etica ce efectueaza evaluarea proiectului trebuie sa fie informata cu privire la desfasurarea cercetarii/studiului si are dreptul de a monitoriza cercetarile/studiile in derulare. Cercetarea medicala/studiul clinic pe subiecti umani trebuie sa fie efectuata numai de catre persoane calificate in acest sens. Aceasta persoana are responsabilitatea privind subiectii implicati in cercetare/studiu, chiar daca acestia si-au exprimat consimtamantul informat pentru participare.

Experimentul clinic (cercetarea fara scop terapeutic) este admisibil din punct de vedere etic daca nu comporta nici un risc serios previzibil. Cercetatorii care conduc experimentul clinic sunt obligati sa il intrerupa daca apare pericolul vatamarii sanatatii subiectului sau cand acesta cere sistarea experimentului. Cercetarea medicala pe subiecti umani se poate derula doar daca potentialele beneficii sunt superioare riscurilor.

Impunerea cu forta sau prin inducerea în eroare a experimentului pe om constituie o grava incalcare a principiilor eticii medicale. Participarea subiectilor umani in cercetare se poate face numai voluntar si numai dupa ce acestia au fost informati adecvat cu privire la: scopurile, metodele cercetarii, riscurile si beneficiile anticipate. De asemenea, subiectii trebuie informati ca se pot retrage oricand din cercetare, fara ca acest lucru sa ii prejudicieze in vreun fel.

Consimtamantul informat al participantilor trebuie luat cu respectarea prevederilor legale.

Refuzul unui pacient de a participa intr-o cercetare/studiu nu trebuie sa influenteze calitatea relatiei medic-pacient. În cazul minorilor, consimtamantul va fi obtinut de la aparinatori sau de la reprezentantul legal, fiind necesar si acceptul minorului de a participa in cercetare/studiu. Este necesar un maximum de prudenta in a utiliza minorii in experimentele medicale si numai daca riscurile sunt minime.

În cazul persoanelor incompetente sau incapabile de a-si exprima vointa, consimtamantul va fi obtinut de la aparinatori sau de la reprezentantii legali.

Includerea in cercetarea medicala/studiul clinic a subiectilor incompetenti sau care nu isi pot exprima vointa se va face numai atunci cand cercetarea nu poate fi efectuata folosindu-se persoane competente (conditia fizica sau psihica ce impiedica obtinerea consimtamantului informat este o caracteristica necesara a populatiei incluse in studiu) si numai daca riscurile sunt minore. Medicul trebuie sa ia toate masurile necesare pentru protejarea intimitatii subiectilor participantii in cercetare, pentru pastrarea confidentialitatii informatiilor despre subiecti, si trebuie sa minimalizeze pe cat posibil impactul cercetarii asupra integritatii fizice, mentale si a personalitatii acestora.

Cercetarile/studiile efectuate in scop terapeutic constituie aplicarea pentru prima data la om a unor procedee medicale sau chirurgicale, prescriptii terapeutice si se vor face exclusiv in scop curativ. In asemenea cercetari trebuie sa existe o proportionalitate justa, in favoarea bolnavului, intre riscurile procedului nou si gravitatea cazului; pericolele posibile ale procedului nou sa nu intrea in gravitate evolutia probabila a bolii de baza sau a tratamentelor cunoscute si aplicate pana in prezent.

Folosirea unui placebo in cercetari medicale combinate cu ingrijirea pacientilor este admisa numai atunci cand nu exista metode profilactice, diagnostice sau terapeutice demonstrate pentru subiectii participantii ori atunci cand pacientii care primesc placebo nu sunt expusi unor riscuri suplimentare.

Participantii intr-o cercetare medicala/studiu clinic trebuie sa aiba acces la beneficiile rezultate din aceasta, dupa incheierea cercetarii/studiului.

Publicarea rezultatelor unei cercetari medicale/studiu clinic pe subiecti umani se va face cu respectarea acuratetei datelor si numai in conditiile in care sunt respectate normele etice nationale si internationale care guverneaza cercetarea medicala/studiul clinic pe subiecti umani. Se interzice provocarea de imbolnaviri artificiale unor oameni sanatosi, din ratiuni experimentale.

În toate cazurile de cercetari/studii clinice, pentru verificarea pe om a eficacitatii unor metode de diagnostic sau de tratament se va respecta riguros conditia consimtamantului voluntar al subiectului.

Experimentarea umana trebuie sa respecte un numar de reguli:

- a) sa fie precedata de o serioasa experimentare pe animal;
- b) subiectul sa accepte voluntar, sa fie major, in stare de libertate si perfect informat despre riscuri;
- c) in cazul unor maladii incurabile, la subiecti in stadiul terminal, remediul nu trebuie sa provoace suferinte suplimentare si sa existe sanse rezonabile de a fi util;
- d) nu pot fi experimentate remedii care ar altera psihicul sau constiinta morala.

Se interzice orice activitate terapeutica sau experimentală pe om din simple ratiuni de orgoliu profesional ori stiintific, de al carei rezultat nu poate beneficia majoritatea indivizilor sau care lezeaza principiile culturale ori morale ale comunitatii.

Experimentele privind clonarea fiintei umane sunt interzise.

ART. 40 *Exercitiul medicinei de expertiza judiciara*

Subiectul va fi informat in prealabil despre sensul examinarii, de catre expertul care nu a avut niciodata nici o relatie de un gen oarecare cu cel expertizat, ceea ce i-ar putea influenta rationamentele, altfel expertul are obligatia de a se recuza, informand forurile competente cu privire la motivele recuzarii.

Expertizatul il poate recuza pe expert, acesta trebuind sa se supuna dorintei expertizatului. Raportul final nu va contine decat elemente de raspuns la chestiunile puse in decizia de numire a expertului. În rest, expertul este supus secretului profesional.

ART. 41 *Atentarea la viata si integritatea fizica a bolnavului. Eutanasia*

Medicul trebuie sa incerce reducerea suferintei bolnavului incurabil, asigurand demnitatea muribundului.

Se interzice cu desavarsire eutanasia, adica utilizarea unor substante sau mijloace in scopul de a provoca decesul unui bolnav, indiferent de gravitatea si prognosticul bolii, chiar daca a fost cerut insistent de un bolnav perfect constient.

Medicul nu va asista sau indemna la sinucideri ori autovatamari prin sfaturi, recomandari, imprumutarea de instrumente, oferirea de mijloace. Medicul va refuza orice explicatie sau ajutor in acest sens.

Nici o mutilare nu poate fi practicata fara o justificare medicala evidenta, serios documentata si fara consimtamantul informat al pacientului, cu exceptia situatiilor de urgenta cu risc vital.

Prin actele sale profesionale, de investigare sau terapeutice, medicul nu trebuie sa supuna pacientul nici unui risc nejustificat, chiar daca exista cererea expresa a acestuia din urma. Întreruperea de sarcina poate fi practicata in cazurile si in conditiile prevazute de lege. Orice medic este liber sa refuze fara explicatii cererea de intrerupere voluntara a sarcinii.

CAPITOLUL VI

ETICA ȘI DEONTOLOGIA MEDICILOR DENTISTI

ART. 42 *Domeniul de aplicare si principii generale*

(1) Codul etic si deontologic al medicului dentist cuprinde normele de conduita morala si profesionala obligatorii, in legatura cu exercitarea drepturilor si indatoririlor medicului ca profesionist, fata de pacienti si fata de ceilalti medici dentisti, bazat pe urmatoarele principii generale:

- a) de a promova o relatie de incredere intre medicul dentist si pacient;
- b) de a promova un comportament profesional-deontologic intre membrii echipei medicale;
- c) de a defini abaterile de la disciplina de corp profesional;
- d) de a apara reputatia corpului medicilor dentisti si libera practica a profesiei de medic dentist;
- e) de a garanta secretul profesional.

(2) Prevederile prezentului cod sunt obligatorii pentru toti medicii dentisti angajati in institutia medicala.

ART. 43 *Despre independenta profesionala a medicului dentist si responsabilitate*

(1) Medicul dentist are obligatia de a apara drepturile fundamentale ale profesiei si prestigiul acesteia.

(2) Medicul dentist are libertatea alegerii investigatiilor, manoperelor de diagnostic si tratament si a prescriptiilor medicale pe care urmeaza sa le aplice pacientului.

(3) Medicul dentist trebuie sa isi perfectioneze cunostintele profesionale prin forme de educatie medicala continua pe tot parcursul activitatii sale profesionale.

(4) Medicul dentist nu trebuie sa accepte exercitarea profesiei in conditii susceptibile de a compromite calitatea actului medical si securitatea pacientului.

(5) Medicul dentist nu trebuie sa efectueze tratamente si/sau sa formuleze prescriptii medicale in domenii care depasesc competenta sa profesionala.

(6) Medicul dentist are datoria de a-si trata pacientii dupa normele profesionale medico-dentare recunoscute de Colegiul Medicilor Dentisti din Romania si incluse in ghidurile de practica medicala sau in tratatele de specialitate recunoscute de societatile stiintifice de profil.

(7) Pentru investigatiile paraclinice si planul de tratament, medicul este obligat sa ceara consimtamantul informat al pacientului sau al reprezentantului legal al acestuia.

ART. 44 *Relatia dintre medicul dentist si pacient*

(1) Medicul dentist trateaza fara discriminare pacientii si are o atitudine corecta fata de acestia.

(2) Cu exceptia cazurilor de urgenta, medicul dentist are dreptul de a refuza un pacient din motive profesionale sau personale.

(3) Se considera urgenta medico-dentara situatia in care pacientul are nevoie de ingrijiri medicale imediate pentru controlul durerii, infectiei sau sangerarii.

(4) Este indicat ca medicul dentist sa prezinte pacientului in prealabil un deviz estimativ, in cazul in care serviciile medicale oferite nu sunt acoperite de asigurarea de sanatate a pacientului.

(5) In situatia in care este imposibil sa obtina consimtamantul pacientului sau al reprezentantului legal al acestuia, medicul dentist poate sa acorde numai ingrijirile medico-dentare de urgenta.

(6) Medicul dentist va respecta secretul profesional.

(7) Mass-media nu are dreptul sa intre in cabinetul de medicina dentara decat cu acordul conducerii institutiei medicale, prin Directorul Medical si al medicului.

(8) Medicul dentist care participa la cercetari biomedicale trebuie sa vegheze ca studiul sa nu lezeze increderea pacientului si sa nu afecteze continuitatea tratamentului.

(9) Medicul dentist trebuie sa intocmeasca pentru fiecare pacient documente de evidenta primara.

(10) Documentele trebuie pastrate in arhiva timp de 5 ani. O copie a acestor documente se poate elibera conform prevederilor legale in vigoare.

(11) Medicul dentist nu trebuie sa expuna pacientul unui risc nejustificat in investigatiile sau actele terapeutice efectuate.

ART. 45 *Relatiile dintre medici*

(1) In relatiile intercolegiale medicul dentist trebuie sa isi trateze confratii asa cum ar dori el insusi sa fie tratat de ceilalti.

(2) Medicii dentisti trebuie sa mentina intre ei relatii colegiale. Ei au datoria de a lua apararea unui coleg acuzat pe nedrept.

(3) In cazul unor divergente aparute intre colegi, medicii dentisti vor face eforturi pentru reconciliere. Daca problemele nu se rezolva, se vor adresa conducerii colegiului din care fac parte pentru rezolvarea acestora, in conformitate cu dispozitiile legale in vigoare.

(4) Medicii dentisti care consulta impreuna un pacient au datoria de a evita in timpul sau ca urmare a unei consultatii sa discute in contradictoriu ori sa se denigreze reciproc in fata pacientului sau a familiei acestuia.

(5) Medicul dentist nu are dreptul sa se pronunte cu privire la tratamentele altui coleg, decat daca sanatatea pacientului este pusa in pericol.

- (6) Cand mai multi medici dentisti colaboreaza la examinarea sau tratamentul unui pacient, acestia trebuie sa se informeze reciproc.
- (7) Fiecare medic dentist isi asuma responsabilitatea manoperelor medicale efectuate.
- (8) Medicul dentist trebuie sa isi incurajeze si sa isi sustina colegii mai tineri.
- (9) Medicii dentisti, in cursul raporturilor lor profesionale cu colegi de alte specialitati, trebuie sa respecte independenta profesionala a acestora.

ART. 46 Reclama si publicitatea

- (1) Reputatia medicului dentist trebuie sa se sprijine doar pe competenta si demnitate, fara contributia reclamei de orice fel.
- (2) Profesia de medic dentist nu trebuie practicata ca o activitate comerciala.
- (3) Sunt interzise editarea si distribuirea de brosure publicitare in legatura cu activitatea profesionala.
- (4) Sunt interzise reclama comerciala si publicitatea personala, inclusiv in interesul unor terti.
- (5) Medicii dentisti nu pot face reclama si nu pot sustine reclama de orice fel, inclusiv in interesul unor terti, pentru medicamente sau bunuri medicale de consum, cu exceptia situatiilor in care acestea sunt mentionate in cuprinsul unor articole sau studii de specialitate.
- (6) Medicul dentist poate sa participe la programe/actiuni cu caracter de educatie pentru sanatate, initiate de Ministerul Sanatatii si Colegiul Medicilor Dentisti din Romania sau alte organisme autorizate in acest sens, utilizand pentru aceasta numai date confirmate stiintific.
- (7) Colaborarea cu presa scrisa si audiovizuala trebuie facuta doar in scopul informarii publicului in legatura cu problemele medicinei dentare. Prioritate se acorda subiectelor de interes public si nu persoanei medicului dentist.
- (8) Medicii dentisti pot furniza informatii profesionale prin internet, situatie in care trebuie sa dea dovada de sinceritate, corectitudine si demnitate.

CAPITOLUL VII

ETICA ȘI DEONTOLOGIA FARMACISTULUI

ART. 47 *Principii generale*

Principiile fundamentale în baza cărora se exercită profesia de farmacist sunt următoarele:

- a) exercitarea profesiei se face exclusiv în respect față de viața și de persoana umană;
- b) în orice situație primează interesul pacientului și sănătatea publică;
- c) respectarea în orice situație a drepturilor pacientului;
- d) colaborarea ori de câte ori este cazul cu toți factorii implicați în asigurarea stării de sănătate a pacientului;
- e) adoptarea unui rol activ față de informarea și educația sanitară a publicului, precum și față de combaterea toxicomaniei, polipragmaziei, dopajului, automedicației și a altor flageluri;
- f) acordarea serviciilor farmaceutice se face la cele mai înalte standarde de calitate posibile pe baza unui nivel înalt de competență științifică, aptitudini practice și performanțe profesionale, în concordanță cu progresele științelor și practicii farmaceutice;
- g) în exercitarea profesiei farmaciștii trebuie să dovedească loialitate și solidaritate unii față de alții în orice împrejurare, să își acorde colegial ajutor și asistență pentru realizarea îndatoririlor profesionale;
- h) farmaciștii trebuie să se comporte cu cinste și demnitate profesională și să nu prejudicieze în niciun fel profesia de farmacist sau să submineze încrederea publică în aceasta.

În situațiile în care în rezolvarea unei probleme alegerea soluției nu este prevăzută în normele legale, farmacistul trebuie să ia o decizie concordantă cu etica profesiei și să își asume responsabilitatea. Pentru respectarea principiilor de mai sus farmacistul este obligat să își păstreze libertatea și independența profesională conform jurământului profesiei.

Colegiul Farmaciștilor din România garantează menținerea standardelor profesionale la cel mai înalt nivel posibil, în scopul ocrotirii sănătății publice, prin supravegherea respectării de către farmaciști a îndatoririlor profesionale și a eticii profesionale, precum și prin apărarea independenței, onoarei și demnității profesionale.

ART. 48 *Responsabilitatea personală și independența farmaciștilor*

În vederea îndeplinirii atribuțiilor, farmacistul, în timpul exercitării actului profesional, este obligat să respecte următoarele reguli:

- a) să își exercite profesia în conformitate cu procedurile standard de operare scrise, prevăzute de regulile de bună practică din domeniul său de activitate;

- b) să își îndeplinească îndatoririle profesionale cu competență, în termenele stabilite;
- c) să profeseze doar în acele posturi în care i se permite să își respecte îndatoririle esențiale ca farmacist, libertatea de decizie și independență profesională;
- d) să accepte acele posturi pentru care are competența și disponibilitatea necesare pentru a îndeplini cu succes îndatoririle profesionale. În acest sens trebuie să se informeze asupra specificului activității, accesului la mijloacele necesare pentru exercitarea profesiei la standardele necesare;
- e) să își îndeplinească personal atribuțiile și la nevoie să delege o persoană competentă autorizată pentru îndeplinirea anumitor activități profesionale, asumându-și răspunderea;
- f) să informeze imediat o persoană responsabilă în cazul în care nu își poate îndeplini îndatoririle profesionale, pentru a se putea lua la timp măsuri de remediere;
- g) să raporteze medicului prescriptor sau autorităților competente orice efect nedorit sau advers al medicamentelor, în scopul optimizării tratamentelor;
- h) să se abțină să critice sau să condamne convingerile personale ori religioase ale pacientului care apelează la serviciile sale;
- i) să acorde servicii în mod egal pentru toți pacienții, fără discriminare, în ordinea solicitării acestora, cu excepția situațiilor de urgență;
- j) să se asigure că serviciile sale au fost percepute și înțelese corect de pacient, încurajându-l să participe activ la reușita tratamentului;
- k) să nu refuze nejustificat acordarea serviciilor care îi intră în atribuții, conform legii.

Farmacistul poate refuza acordarea unor servicii către pacient atunci când refuzul este justificat de interesul sănătății pacientului.

Înainte de a-și asuma o funcție de conducere, farmacistul trebuie să se autoevalueze și să se asigure că este capabil să îndeplinească toate responsabilitățile acestei funcții.

ART. 49 În exercitarea funcției, farmacistul-șef are următoarele obligații:

- a) trebuie să se informeze asupra tuturor aspectelor și cerințelor legate de funcția pe care o îndeplinește;
- b) trebuie să se asigure că toți membrii personalului aflat în subordinea sa sunt informați asupra atribuțiilor profesionale pe care trebuie să le îndeplinească;
- c) trebuie să transmită instrucțiunile clar pentru a împiedica orice risc de eroare; în măsura posibilităților, el va transmite în scris proceduri standard de operare;
- d) se asigură că membrii personalului aflat în subordinea sa își îndeplinesc atribuțiile în conformitate cu prevederile legale, dar și cu competența și aptitudinile personale;

- e) trebuie să respecte independența profesională a farmaciștilor din subordine;
- f) se asigură că echipamentele, localul și utilitățile de la locul de muncă sunt menținute la standardele acceptate pentru desfășurarea în bune condiții a activităților profesionale;
- g) se asigură că toate activitățile profesionale desfășurate sub controlul său, precum și cele exercitate de el personal sunt supuse asigurării de răspundere profesională;
- h) se asigură că toate măsurile privind păstrarea confidențialității sunt efective;
- i) are datoria să notifice colegiului pe raza căruia își desfășoară activitatea orice schimbare de interes profesional privind membrii personalului din subordinea sa ori funcția sa;
- j) trebuie să accepte, în măsura posibilităților, elevi și studenți pentru îndeplinirea stagiului de practică în unitatea pe care o conduce.

ART. 50 Competența profesională

Farmacistul trebuie să își asigure și să își mențină la un înalt nivel pregătirea profesională, prin actualizarea permanentă a cunoștințelor în aria sa profesională, în scopul îndeplinirii atribuțiilor cu competența necesară.

În vederea actualizării permanente a cunoștințelor profesionale, farmacistul este obligat:

- a) să își planifice și să participe la formele de pregătire profesională organizate sau acreditate de Colegiul Farmaciștilor din România;
- b) să evalueze și să aplice în practica curentă cunoștințele actualizate permanent;
- c) să ateste cu documente doveditoare pregătirea sa, prin formele programelor de dezvoltare profesională acceptate, atunci când acest lucru îi este solicitat de comisiile de specialitate ale colegiului teritorial la care este înregistrat.

ART. 51 Confidențialitatea

Farmacistul are datoria de a respecta și proteja informația profesională.

Farmacistul trebuie să respecte și să protejeze confidențialitatea informațiilor referitoare la pacienți, obținute în cursul activităților profesionale.

Informațiile pot fi dezvăluite în următoarele cazuri:

- a) când pacientul și-a dat consimțământul scris;
- b) când tutorele pacientului a consimțit în scris, dacă vârsta pacientului sau starea sa de sănătate nu permite aceasta;
- c) când este necesar pentru a preveni afectări majore sau punerea în pericol a sănătății pacientului, a unei terțe persoane sau a publicului în general;
- d) stabilirea vinovăției în cazul săvârșirii unor infracțiuni, la solicitarea instanței de judecată;

e) în alte situații prevăzute de lege.

Farmacistul nu trebuie să dezvăluie, decât cu acordul scris al medicului prescriptor, nicio informație referitoare la practica prescrierii acestuia.

Farmacistul trebuie să protejeze informația profesională internă, respectând următoarele reguli:

- a) să nu permită accesul terților la informații privind activitatea unității în care își desfășoară activitatea, decât cu acordul scris al angajatorului sau în alte situații prevăzute de lege;
- b) să respecte cerințele legale de protecție a informațiilor privind acumularea și utilizarea acestora;
- c) să asigure protecția informațiilor la operațiunile de stocare, transmitere, primire ori distrugere.

ART. 52 Relațiile de colaborare ale farmacistului

În exercitarea profesiei, farmacistul are datoria ca în interesul bolnavului și al pacientului în general să colaboreze cu toți confrății săi. În acest sens:

- a) toți farmaciștii își acordă ajutor reciproc și consultanță pentru realizarea îndatoririlor profesionale;
- b) farmaciștii își rezolvă singuri litigiile, cu respectarea spiritului de colegialitate; dacă nu reușesc, fac apel la comisia de litigii a colegiului;
- c) farmacistul trebuie să își trateze toți colaboratorii cu respect, bunăvoință și colegialitate;
- d) farmacistul trebuie să dovedească în orice împrejurare solidaritate față de colegii săi și loialitate față de corpul profesional și profesia de farmacist.

În interesul pacientului și al publicului în general, farmacistul trebuie să colaboreze cu medicul și cu alți membri ai echipei de sănătate. În acest sens:

- a) farmacistul colaborează activ cu medicul prescriptor pentru a realiza efectuarea tratamentului pacientului la timp, în parametrii optimi și în interesul acestuia;
- b) în colaborarea sa cu medicul, farmacistul se va abține de la orice înțelegere în scop material sau de altă natură care ar avea drept rezultat încălcarea dreptului pacientului;
- c) farmacistul trebuie să se abțină de la orice fapt care ar putea aduce prejudicii demnității și imaginii medicului sau altor membri ai profesiunilor sanitare, pentru a nu crea neîncredere pacientului.

ART. 53 Concurența neloială

Farmacistul nu trebuie să utilizeze mijloacele concurenței neloiale în vederea obținerii unor avantaje materiale sau de altă natură.

Se consideră a fi practici neloiale, fără a fi limitative, următoarele activități:

- a) atragerea pacienților prin oferirea de avantaje materiale sau reclamă mincinoasă;

b) folosirea de funcția deținută sau de mandatul încredințat în cadrul organelor de conducere pentru atragerea de pacienți.

Este sancționabilă denunțarea nejustificată și în scop concurențial a colegilor.

ART. 54 Publicitatea

Orice informație furnizată publicului de către farmacist în legătură cu serviciile de sănătate oferite trebuie să fie corectă, decentă, legală și onestă.

Orice informație și material promoțional cu privire la serviciile profesionale trebuie să fie în concordanță cu rolul farmacistului în promovarea sănătății și să permită pacientului să decidă independent asupra solicitării serviciului respectiv.

În scopul promovării unor servicii proprii, farmaciștii trebuie să se abțină de la a defăima serviciile profesionale ale altor confrăți.

Farmacistul trebuie să se abțină de la orice procedee sau mijloace contrare demnității profesionale, care ar prejudicia dreptul pacientului de a-și alege singur farmacistul

Pe tot timpul exercitării profesiei, farmacistul trebuie să se asigure că acțiunile de promovare a medicamentelor, în care este implicat sau care au loc în unitățile în care el lucrează, sunt în conformitate cu prevederile legale privind publicitatea medicamentelor.

Farmacistul se va asigura că promovarea medicamentelor nu implică obligarea pacientului de a cumpăra sau de a primi medicamente nedorite sau în exces, în locul celor dorite sau împreună cu acestea.

ART. 55 Servicii farmaceutice de urgență

(1) Pentru asigurarea continuității asistenței cu medicamente a populației, farmaciștii trebuie să furnizeze, în condițiile legii, servicii farmaceutice de urgență.

(2) Furnizarea serviciilor farmaceutice de urgență se va face cu respectarea următoarelor principii:

a) farmacistul va utiliza toate cunoștințele sale profesionale pentru a veni în sprijinul pacientului;

b) pentru a realiza un serviciu de calitate, farmacistul va solicita pacientului sau aparținătorului acestuia toate informațiile legate de urgența cererii sale, respectiv medicația curentă, existența altor afecțiuni sau alergii, precum și alte aspecte care pot influența decizia farmacistului;

c) decizia farmacistului va fi luată avându-se în vedere și afecțiunea pentru care se solicită medicamentul, grupa terapeutică din care face parte medicamentul, efectele adverse și contraindicațiile;

d) în funcție de gravitatea situației prezentate, farmacistul va încerca să ia legătura cu medicul curant al pacientului sau cu un alt medic;

e) dozele eliberate pot fi pentru maximum 24 de ore, în zilele lucrătoare, și pentru maximum 72 de ore, pentru sfârșitul de săptămână și sărbătorile legale;

- f) orice intervenție de acest tip va fi însoțită de recomandarea farmacistului ca pacientul să se adreseze imediat medicului;
- g) în cazul copiilor, eliberarea unui medicament va fi însoțită de recomandarea către părinți de a consulta în cel mai scurt timp medicul de familie sau de a apela la serviciul de urgență;
- h) medicamentele psihotrope și stupefiante nu fac obiectul serviciilor farmaceutice de urgență.

Pentru a realiza în condiții bune serviciile farmaceutice de urgență, farmacistul este obligat să acorde primul ajutor, în limita competențelor sale, și să solicite intervenția serviciilor specializate, informând asupra măsurilor luate din proprie inițiativă.

(3) Farmacistul poate elibera medicamente fără prescripție medicală în următoarele situații:

a) pacientul este bolnav cronic și este cunoscut de către farmacist sau se află în evidențele farmaciei ca utilizator al medicamentului solicitat, dar din diverse motive nu a putut ajunge la medic;

b) pacientul nu posedă o prescripție medicală, dar prezintă un bilet de ieșire din spital, o scrisoare medicală etc.;

c) pacientul prezintă o prescripție a cărei valabilitate a expirat;

d) pacientul prezintă o schemă de tratament parafată de medicul prescriptor;

e) pacientul este în tranzit și nu își poate continua tratamentul;

f) alte situații de urgență în care farmacistul va decide, după caz, eliberarea unui medicament pe o durată limitată, până la obținerea unei prescripții, cu îndrumarea pacientului către medicul de familie, centrul de sănătate sau permanentă, compartimentul ori unitatea de primire a urgențelor sau apelarea numărului de urgență 112.

(4) Farmaciile din mediul rural pot furniza servicii farmaceutice de urgență și în situația în care în localitate nu există cabinete medicale sau medicul nu este prezent; în aceste situații. Când nu poate să acorde pacientului serviciul solicitat, farmacistul trebuie să îndrume pacientul spre un serviciu specializat de asistență medicală.

În cazuri urgente, farmacistul trebuie să acorde asistență pacienților, dacă este solicitat, și în afara programului farmaciei.

ART. 56 Incompatibilități

(1) Se recunoaște ca activitate profesională activitatea desfășurată în mod legal de farmaciști în unul sau mai multe dintre domeniile următoare:

a) prepararea formelor farmaceutice ale medicamentelor;

b) fabricarea și controlul medicamentelor;

c) controlul medicamentelor într-un laborator pentru controlul medicamentelor;

d) depozitarea, conservarea și distribuția medicamentelor angro;

e) prepararea, controlul, depozitarea și distribuția medicamentelor în farmacii deschise publicului;

f) prepararea, controlul, depozitarea și eliberarea medicamentelor din farmaciile de spital;

g) acordarea de informații și consultanță privind medicamentele.

(2) Farmacistul, în conformitate cu pregătirea sa universitară, este competent să exercite și alte activități profesionale, precum:

a) colaborare cu medicul pentru stabilirea și urmărirea terapiei pacientului;

b) farmacovigilență;

- c) fabricarea, controlul, depozitarea, conservarea și distribuția produselor din plante, suplimentelor nutritive, produselor igieno-cosmetice, dispozitivelor medicale, medicamentelor de uz veterinar, substanțelor farmaceutice active și auxiliare;
  - d) analize în laboratoare de biochimie, toxicologie și igienă a mediului și alimentelor;
  - e) marketing și management farmaceutic;
  - f) activități didactice, cercetare sau administrație sanitară.
- (3) În toate activitățile prevăzute la alin. (1) farmacistul are deplină răspundere și drept de decizie.
- (4) Exercițarea profesiei de farmacist este incompatibilă cu:
- a) exercițarea concomitentă a profesiei de medic;
  - b) starea de sănătate fizică sau psihică necorespunzătoare pentru exercițarea profesiei de farmacist;
  - c) comerciant persoană fizică;
  - d) exercițarea unor activități contrare legii sau bunelor moravuri;
  - e) calitatea de lucrător comercial sau agent comercial;
  - f) angajat al altor unități decât cele care au ca obiect de activitate serviciile farmaceutice, cercetarea farmaceutică, producția ori distribuția de medicamente.
- (5) Farmaciștii care ocupă funcții publice în cadrul aparatului central al Ministerului Sănătății, în cadrul autorităților de sănătate publică județene și a municipiului București, în cadrul Casei Naționale de Asigurări de Sănătate și, respectiv, în cadrul caselor de asigurări de sănătate județene și a municipiului București pot desfășura în afara programului normal de lucru, în condițiile legii, activități profesionale, potrivit calificării pe care o dețin exclusiv în unități sanitare sau farmaceutice private.

ART. 57 Dispoziții finale

Farmacistul răspunde disciplinar pentru nerespectarea legilor și regulamentelor profesionale, a Codului deontologic al farmacistului și a regulilor de bună practică profesională, a Statutului Colegiului Farmaciștilor din România, pentru nerespectarea deciziilor adoptate de organele de conducere ale Colegiului Farmaciștilor din România, precum și pentru orice fapte săvârșite în legătură cu profesia sau în afara acesteia, care sunt de natură să prejudicieze onoarea și prestigiul profesiei sau ale Colegiului Farmaciștilor din România.

Orice comportament în exercițarea profesiei care încalcă principiile prezentului cod poate face obiectul unei reclamații privind încălcarea eticii profesionale de către farmacist.

CAPITOLUL VIII

ETICA ȘI DEONTOLOGIA BIOCHIMISTULUI, BIOLOGULUI ȘI CHIMISTULUI

ART. 58 *Dispoziții generale*

Conținutul și caracteristicile activității biochimistului, biologului și chimistului sunt:

- a) efectuează investigații de laborator conform pregătirii și specializării;
- b) participă la programe de control privind starea de sănătate a populației;
- c) participă la formarea teoretică și practică a viitorilor specialiști care au inclusă practica de laborator în programele de pregătire;
- d) participă, împreună cu medicii și alte categorii de personal, la cercetarea în domeniul medical;
- e) participă, împreună cu alte categorii de personal, la protejarea mediului ambiant.

ART. 59 *Responsabilitatea personală*

În exercitarea profesiei, biochimistul, biologul și chimistul din sistemul sanitar respectă demnitatea ființei umane și principiile eticii, dând dovadă de responsabilitate profesională și morală, acționând întotdeauna în interesul pacientului, al familiei pacientului și al comunității.

Biochimistul, biologul și chimistul din sistemul sanitar sunt obligați să păstreze secretul profesional.

Litigiile sau abaterile de la etica profesională se analizează și măsurile se iau, după caz, de către șeful echipei medicale sau de conducerea unității ori de către Colegiul Medicilor din România, împreună cu Ordinul Biochimistilor, Biologilor și Chimiștilor, potrivit Codului de etică și deontologie profesională a biochimistilor, biologilor și chimiștilor din sistemul sanitar.

ART. 60 *Calitate și excelență*

Specialistul în Chimie Clinică și Medicina de laborator (biolog, chimist și biochimist) pune cunostințele sale în ceea ce privește capacitatea de diagnostic de laborator (inclusiv indicația pentru analize, fiabilitatea rezultatelor, interpretarea rezultatelor și cercetarea științifică) în slujba serviciului de diagnostic, tratament și prevenire a bolilor omului.

ART. 61 *Dezvoltarea profesională continuă*

Pentru a-și îndeplini îndatoririle în mod optim și în conformitate cu ceea ce este considerat de bună practică în profesia sa și având în vedere legile țării, Specialistul în Chimie Clinică și Medicina de laborator (biolog, biochimist și chimist) trebuie să :

- a). mentina si sa dezvolte competenta sa la cel mai înalt nivel de calitate în toate domeniile relevante (stiintifice si practice) cu privire la evolutiile de îngrijire a sanatatii, în general, si Chimie Clinica si Medicina de laborator, în special, prin participarea în mod regulat la cursuri de formare relevante si alte programe de pregatire si dezvoltare profesionala continua, pe întreaga durata a activitatii profesionale si în timpul exercitarii profesiei sale;
- b). accepte sarcini/misiuni numai în domeniul sau de competenta; dincolo de aceste limite, el va lucra în colaborare cu expertii corespunzatori;
- c). sa se informeze continuu asupra codurilor legale de practica, care afecteaza munca lui. Specialistul în Chimie Clinica si Medicina de Laborator (biolog, biochimist si chimist) trebuie sa-si mentina angajamentul la profesia sa din domeniul Chimiei Clinice si Medicinii de Laborator, acela de a lua parte la activitatile societatilor sale stiintifice, în special ale celor care promoveaza profesia si contribuie la formarea continua a membrilor lor.

ART. 62 Onestitate si integritate

Integritatea profesionala si onestitatea intelectuala a Specialistului în Chimie Clinica si Medicina de laborator (biolog, biochimist si chimist) sunt o garantie a impartialitatii sale de analiza, judecata si decizie.

Specialistul în Chimie Clinica si Medicina de laborator (biolog, biochimist si chimist), trebuie sa evite în orice moment, înselaciunea în ceea ce priveste cunostintele sale profesionale si stiintifice, cum ar fi fraudă, plagiat, tainuirea, omisiunea necorespunzatoare a informatiilor precum si exprimarea opiniilor incorecte sau care induc în eroare în activitatea clinica si în cercetare.

Specialistul în Chimie Clinica si Medicina de Laborator (biolog, biochimist si chimist) nu va accepta nici o obligatie care-l aduce în conflict cu independenta sa profesionala. În special, acesta se angajeaza :

- a). de a nu solicita sau accepta cadouri, avantaje pecuniare sau beneficii din industria medicamentelor sau industria de diagnostic, cu exceptia cazului în care sunt de valoare monetara scazuta si irelevante pentru a practica profesia în Chimie Clinica si Medicina de Laborator
- b). de a nu solicita sau accepta sponsorizari de la promotiile de vânzare pentru simpozioane sau congrese cu exceptia cazului în care sponsorizarea este la nivel rezonabil si este subordonata scopului principal al întâlnirii si nu se extinde la alte persoane din afara sferei profesionale.
- c). sa nu accepte sprijin financiar din partea industriei, direct sau indirect, altul decât pentru evenimente cu scopuri pur profesionale si stiintifice; astfel de cadouri trebuie sa fie întotdeauna la un nivel rezonabil si subordonate obiectivului stiintific principal al evenimentului si nu trebuie sa fie extinse la alte persoane în afara profesionistilor din domeniul sanatatii.

ART. 63 Relații care se stabilesc în exercitarea profesiei de biochimist, biolog și chimist din sistemul sanitar

(1) Specialistul în Chimie Clinică și Medicina de Laborator (biolog, chimist și biochimist) acționează în permanență cu curtoazie, cinste și integritate în relațiile sale cu pacienții și alte persoane, inclusiv colegii din domeniul profesional și nu trebuie să se angajeze în nici o activitate sau comportament care ar putea discredita profesia sau a submina încrederea publică în profesie.

(2) El nu trebuie să abuzeze de poziția sa profesională pentru a stabili relații nepotrivite cu pacienții, pentru a convinge pacienții să dea sau împrumute bani sau beneficii, pentru a recomanda tratamente sau investigații care nu sunt în interesul superior al pacientului, sau de a nu recomanda sau efectua investigații sau tratamente medicale care nu intră în sfera sa de competență.

(3) El trebuie să raporteze angajatorilor sau organismelor de reglementare cazurile în care el considera că un coleg din sănătate are un comportament inadecvat sau performanța lui este o amenințare la adresa sănătății unui pacient.

(4) Activitatea biochimistului, biologului și chimistului din sistemul sanitar se desfășoară individual sau în cadrul unor colective mixte.

Biochimistul, biologul și chimistul din sistemul sanitar colaborează cu medicul și recunosc rolul coordonator al acestuia, precum și cu ceilalți membri ai colectivului, participând la menținerea relațiilor amabile în cadrul acestuia și contribuind la asigurarea calității actului medical.

(5) Membrii Ordinului Biochimistilor, Biologilor și Chimistilor în sistemul sanitar din România sunt obligați să aplice parafa cuprinzând numele, prenumele, gradul și specialitatea pe toate buletinele pentru analizele pe care le efectuează.

(6) Relațiile dintre biochimisti, biologi și chimiști din sistemul sanitar se bazează pe corectitudine, colaborare, respect reciproc și solidaritate profesională, potrivit Codului de etică și deontologie profesională a biochimistilor, biologilor și chimiștilor din sistemul sanitar.

ART. 64 Independența și imparțialitatea

Specialistul în Chimie Clinică și Medicina de Laborator (biolog, biochimist și chimist) trebuie să-și exercite judecata profesională în cadrul responsabilităților sale imparțial și obiectiv, după luarea în considerare a tuturor circumstanțelor relevante, în interesul pacientului sau, fără presiuni din surse externe sau conflicte de interese.

El trebuie să se asigure de asemenea că interesele participanților la cercetare sunt protejate. Specialistul în Chimie Clinică și Medicina de Laborator (biolog, biochimist și chimist) va servi fiecare pacient în parte la cele mai înalte standarde ale capacității profesionale și va

furniza publicului larg informatii, în cadrul în domeniul sau de competenta, pentru a permite o înțelegere corecta a problemelor de sanatate de interes public.

ART. 65 Confidentialitatea

Specialistul în Chimie Clinica si Medicina de Laborator (biolog, biochimist si chimist), fara a aduce atingere legislatiei privind viata privata , este obligat sa respecte confidentialitatea informatiilor obtinute de catre acesta în activitatea sa profesionala. Specialistul în Chimie Clinica si Medicina de Laborator (biolog, biochimist si chimist) trebuie sa nu utilizeze abuziv aceste informatii. El se va asigura ca informatiile despre un pacient nu sunt divulgate altor persoane decât în anumite situatii, ca de exemplu altor profesionisti de sanatate implicati în îngrijirea pacientului, si, acolo unde este posibil, cu consimțământul informat al pacientului.

ART. 66 Conflictul cu convingerile morale si etice

Specialistul în Chimie Clinica si Medicina de Laborator (biolog, biochimist si chimist) nu este obligat sa ofere un serviciu profesional daca acesta este în conflict cu propriile convingeri morale sau religioase, dar trebuie sa respecte convingerile morale, religioase si culturale ale pacientilor.

Daca el este de acord sa furnizeze un serviciu, el trebuie sa înlature convingerile religioase personale, culturale, fiziologice sau de alta natura. El trebuie sa asigure un acces echitabil la serviciile sale tuturor celor care au dreptul sa le foloseasca.

ART. 67 Delegatia si supravegherea

Ca sef si/sau membru al echipei care lucreaza în Chimie Clinica si Medicina de laborator, Specialistul în Chimie Clinica si Medicina de laborator (biolog, biochimist si chimist), având în vedere circumstantele speciale ale situatiei în cauza, trebuie sa :

- a). obtina o definitie clara a serviciilor solicitate de el si/sau echipa sa;
- b). se asigure ca toate activitatile în laborator sunt organizate si executate cât mai exact si cât mai repede posibil;
- c). protejeze securitatea si bunastarea colegilor sai, natura si mediul înconjurator;
- d). respecte superiorii, colegii si subordonatii prin luarea în considerare a cerintelor si aspiratiilor lor, cu conditia ca acestea sa respecte legile si etica profesiilor lor;
- e). depuna eforturi pentru un nivel ridicat de realizare tehnica a sarcinilor sale, sa contribuie si sa promoveze un mediu sanatos si placut pentru colegii sai;
- f). se asigure ca în cazul în care o sarcina este delegata unei persoane, aceasta are cunostintele, aptitudinile si competentele necesare pentru a întreprinde aceasta sarcina în mod eficient si eficace si este supravegheata corespunzator.

ART. 68 Publicitatea

Publicitatea pentru serviciile unor Specialisti în Chimie Clinica si Medicina de Laborator (biolog, biochimist si chimist) trebuie sa fie corecta, onesta, legala, decenta si trebuie sa se concentreze exclusiv pe serviciile profesionale oferite.

ART. 69 Dispoziții finale

Biochimiștii, biologii și chimiștii din Spitalul Județean de Urgență Deva sunt obligați să respecte prevederile legii privind exercitarea profesiunilor proprii și reglementările specifice sectorului medical.

CAPITOLUL IX

ETICA ȘI DEONTOLOGIA PSIHOLOGULUI

ART. 70 Principiul respectării drepturilor și demnității oricărei persoane

Psihologii vor avea permanent în atenție faptul ca orice persoana are dreptul sa-i fie apreciata valoarea înnascuta de fiinta umana si aceasta valoare nu este sporita sau diminuata de cultura, nationalitate, etnie, culoare sau rasa, religie, sex sau orientare sexuala, statut marital, abilitati fizice sau intelectuale, vârsta, statut socio-economic sau orice alta caracteristica personala, conditie sau statut.

Aderarea la acest principiu presupune respectarea urmatoarelor reguli:

- psihologii își desfășoară activitatea, manifestând respect față de trăirile, experiențele, cunostintele, valorile, ideile, opiniile și optiunile celorlalti;
- psihologii nu se angajă public în prejudicierea imaginii celorlalti și nu vor manifesta inechitate pe criterii de cultura, nationalitate, etnie, rasa, religie, sex, orientare sexuala și nici nu se angajează în remarci sau comportamente ce aduc prejudicii demnitatii celorlalti;
- psihologii evita ori refuza să participe la activități și practici ce nu respecta drepturile legale, civile, ori morale ale celorlalti;
- psihologii vor refuza să consilieze, să educe ori să furnizeze informații oricărei persoane care, după opinia lor, va utiliza cunostintele și îndemânarea dobândita pentru a viola drepturile fundamentale ale omului;
- psihologii respecta drepturile celor care beneficiază de servicii psihologice;
- psihologii se vor asigura ca, sub nici o formă, consimțământul informat al clientului/participantului nu este dat în condiții de coerciție sau sub presiune;
- psihologii vor avea grijă ca, în furnizarea de servicii psihologice ori în activitatea de cercetare să nu violeze spațiul privat personal sau cultural al clientului/subiectului, fără o permisiune clară să facă acest lucru.

ART. 71 Principiul responsabilității profesionale și sociale

Psihologii manifesta o maxima responsabilitate pentru starea de bine a oricarui individ, a familiei, grupului ori comunitatii fata de care își exercita rolul de psihologi. Aceasta preocupare include atât pe cei direct cât și pe cei indirect implicați în activitățile lor, prioritate având cei direct implicați.

Aderarea la acest principiu presupune respectarea următoarelor reguli:

- psihologii vor proteja și promova starea de bine evitând provocarea de daune clientilor, studentilor, participantilor la cercetare, colegilor de profesie și a celorlalti;
- psihologii vor respecta dreptul persoanei de a sista, fara nici o justificare, participarea sa la serviciul furnizat, în calitate de client, sau la activitati de cercetare stiintifica, în calitate de subiect;
- psihologii vor contribui la dezvoltarea psihologiei ca stiinta și a societatii în general, prin cercetarea libera și prin exprimarea libera a cunostintelor și ideilor, exceptie făcând activitățile ce intra în conflict cu prevederile Codului deontologic al psihologului;
- psihologii vor sustine cu responsabilitate rolul psihologiei ca profesie, în fata societatii și vor promova și mentine cele mai înalte standarde de calitate;

ART. 72 Principiul integrității profesionale

Psihologii vor cauta sa manifeste cel mai înalt grad de integritate morala și profesionala în toate relatiile lor. Este de datoria psihologului sa prezinte onest pregătirea și calificările sale oriunde se afla în relatii profesionale și de asemenea sa nu permita sau sa tolereze practicile incorecte și discriminatorii.

Aderarea la acest principiu presupune respectarea următoarelor reguli:

- psihologii vor prezenta într-o maniera onesta domeniile de specialitate în care sunt atestati, competentele, afilierea și experienta profesionala, nefiind acceptate nici un fel distorsiuni, omisiuni sau false prezentari în acest sens;
- psihologii nu practica, nu îngaduie, nu instiga și nu consimt sau faciliteaza, nici o forma de discriminare;
- psihologii vor onora angajamentele asumate prin orice tip de contract sau conventie;
- psihologii vor promova acuratetea, obiectivitatea, onestitatea și buna-credinta în activitățile lor profesionale. În aceste activitati psihologii nu vor fura, însela, și nu se vor angaja în fraudă, eludari, subterfugii sau denaturari intentionate ale faptelor;
- psihologii vor evita orice imixtiuni care afecteaza calitatea actului profesional, fie ca e vorba de interese personale, politice, de afaceri sau de alt tip;
- psihologii vor evita sa ofere recompense exagerate pentru a motiva un individ sau un grup sa participe într-o activitate care implica riscuri majore și previzibile;

- psihologii vor evita relatiile multiple (cu clientii, subiectii, angajati) si alte situatii care pot prezenta un conflict de interese sau care pot reduce capacitatea lor de a fi obiectivi si impartiali;
- psihologii vor evita sa participe la activitati care pot cauza daune imaginii psihologilor sau psihologiei ca profesie;
- psihologii vor fi reflexivi, deschisi si constienti de limitele lor personale si profesionale;
- psihologii nu vor contribui, fie singuri, fie în colaborare cu altii, la nici un fel de practici care pot viola libertatea individuala sau integritatea fizica sau psihologica a oricarei persoane.

ART. 73 Standarde etice generale

(1) Cunoasterea competentelor

Psihologii au obligatia sa-si cunoasca foarte bine limitele de competenta în oferirea de servicii psihologice.

(2) Servicii psihologice în acord cu competenta

Psihologii se vor angaja numai în acele activitati profesionale pentru care au competentele si atestarea necesare.

(3) Prezentarea onesta a competentei

Psihologii nu vor prezenta fals limitele competentei lor si nu vor prezenta pregatirea sau formarea lor într-un mod care sa le favorizeze nemeritat pozitia sau imaginea publica, indiferent de tipul de activitate profesionala desfasurata.

(4) Consultarea în caz de limita a competentei

În exercitarea profesiei, atunci când psihologii constata ca ajung într-un impas profesional, prin depasirea limitele de competenta, vor consulta colegii sau supervizorul.

(5) Servicii psihologice în afara competentei

În cazul în care pentru un tip de serviciu psihologic solicitat nu exista standarde generale recunoscute, nici programe de formare profesionala, nici specialisti atestati si disponibili în acel domeniu si totusi psihologii sunt solicitati, acestia vor depune toate eforturi pentru obtinerea unui standard minimal de competenta având permanent grija sa protejeze clientii si pe toti cei implicati pentru a nu produce acestora daune sub o forma sau alta. În acest caz serviciul va continua pâna când solicitarea înceteaza sau pâna când un specialist cu competenta recunoscuta pentru acel tip de serviciu devine disponibil.

(6) Pregatirea continua

Psihologii au obligatia sa depuna permanent un efort de mentinere si dezvoltare a competentelor lor prin informare permanenta, programe de formare profesionala de

specialitate, consultari cu ceilalti specialisti din domeniu ori prin cercetari care sa conduca spre cresterea competentei profesionale.

(7) Obiectivitatea

Psihologii au obligatia de a fi constienti de limitele procedurilor folosite, indiferent de tipul de activitate. Psihologii vor avea grija ca furnizarea serviciilor, cercetarea stiintifica, prezentarea rezultatelor si a concluziilor sa fie facuta cu maxima obiectivitate, evitând orice tendinta de prezentare partiala sau cu tenta subiectiva.

(8) Afectarea competentei

Atunci când psihologii realizeaza ca din motive de sanatate ori din cauza unor probleme personale nu mai pot sa ofere în conditii de competenta o anumita activitate profesionala, acestia vor decide daca trebuie sa-si limiteze, suspende sau sa încheie respectiva activitate profesionala.

ART. 74 Standarde cu privire la relațiile umane

(1) Respect si preocupare

În relatiile lor profesionale, psihologii vor manifesta preocupare fata de clienti, cautând sa nu produca acestora daune sau suferinta, iar daca acestea sunt inevitabile le vor minimiza pe cât posibil.

(2) Evitarea hartuirii

Psihologii nu se vor angaja într-o forma sau alta de hartuire fie ca aceasta este sexuala, emotionala, verbala sau nonverbala.

(3) Evitarea abuzului

Psihologii nu se vor angaja în comportamente de defaimare sau de abuz (fizic, sexual, emotional, verbal sau spiritual) fata de persoanele cu care vin în contact în timpul activitatii lor profesionale.

(4) Evitarea relatiei multiple

Psihologii vor evita pe cât posibil relatiile multiple, adica relatiile în care psihologii îndeplinesc simultan mai multe roluri într-un context profesional.

(5) Consimtamântul în caz de relatii cu terti

Psihologii vor clarifica natura relatiilor multiple pentru toate partile implicate înainte de obtinerea consimtamântului, fie ca ofera servicii psihologice ori conduc cercetari cu indivizi, familii, grupuri ori comunitati la cererea sau pentru a fi utilizate de catre terti.

A treia parte poate fi scoala, instanta judecatoreasca, diverse agentii guvernamentale, companii de asigurari, politia ori anumite institutii de finantare, etc.

(6) Nonexploatarea

Psihologii nu vor exploata si nu vor profita, sub nici o forma, de persoanele fata de care, prin profesie sau pozitie, manifesta un ascendent de autoritate (clienti, angajati). Orice forma de exploatare sau abuz de autoritate fiind strict interzisa.

(7) Participarea activa la decizii

Psihologii vor incuraja participarea activa la deciziile care îi afecteaza direct, respectând dorintele justificate si valorificând opiniile acestora, ori de câte ori este posibil.

(8) Neintrarea în rol

Psihologii se vor abține de la intrarea într-un rol profesional atunci când din motive de ordin personal, științific, legal, profesional, financiar: (1) poate fi afectată obiectivitatea, competența sau eficiența activității lor profesionale (2) față de clienți/subiecți există riscul exploatarei sau producerii unor daune.

(9) Urgentarea consimțământului

Înainte de începerea oricărui tip de serviciu psihologic (evaluare, terapie, consiliere, etc.) psihologii vor obține consimțământul informat din partea tuturor persoanelor independente sau parțial dependente implicate, excepție făcând circumstanțele în care există nevoi urgente (de ex. tentative sau acțiuni suicidare). În astfel de circumstanțe, psihologii vor continua să acționeze, cu asentimentul persoanei, dar vor căuta să obțină cât se poate de repede consimțământul informat.

(10) Asigurarea consimțământului

Psihologii se vor asigura că în procesul de obținere a consimțământului informat următoarele puncte au fost înțelese: scopul și natura activității; responsabilitățile mutuale; beneficiile și riscurile; alternativele; circumstanțele unei încetări a acțiunii; opțiunea de a refuza sau de a se retrage în orice moment, fără a suferi vreun prejudiciu; perioada de timp în care este valabil consimțământul; modul în care se poate retrage consimțământul dacă se dorește acest lucru.

(11) Delegarea de consimțământ

În cazul în care, persoana care urmează să beneficieze de un serviciu psihologic este în imposibilitatea de a-și da consimțământul, se acceptă obținerea acestuia de la o persoană apropiată acesteia care poate să-și apere interesele în mod legal sau de la o persoană autorizată care, conform legii, este în măsură să o reprezinte.

(12) Continuitatea serviciului

Dacă din motive de boală sau datorită unor evenimente survenite în viața psihologului acesta nu mai poate continua oferirea serviciului în bune condiții, va depune toate eforturile pentru a se asigura de continuitatea serviciului oferit, îndrumând clientul spre un coleg de profesie cu competența necesară și pe cât posibil cu consimțământul clientului.

(13) Dreptul la opoziție

Cu excepția cazurilor de forță majoră, de urgență (perturbari ale funcționării psihice, în termenii pericolului iminent, care necesită intervenție imediată), psihologul acționează respectând dreptul clientului de a refuza sau a sista serviciul psihologic.

ART. 75 Standarde de confidențialitate

(1) Întreruperea serviciului din motive de confidențialitate

Atunci când din motive bine întemeiate, psihologul nu mai poate păstra confidențialitatea, acesta va înceta să mai ofere serviciul respectiv.

(2) Protejarea confidențialității

Divulgarea, de către psihologi, a unor informații care le-au fost încredințate sau de care au luat cunoștința în virtutea profesiei, este interzisă, excepție făcând situațiile prevăzute de lege.

(3) Limitele confidentialitatii

Înainte de primirea consimțământului psihologul va informa clientul cu privire la limitele confidentialitatii și condițiile în care acesta poate fi încălcată, precum și asupra posibilei utilizări a informațiilor rezultate în urma activității sale.

(4) Dezvaluirea de informații

Psihologii pot împărtăși informațiile confidentiale cu alții numai cu consimțământul celor vizati ori de o așa manieră încât cei vizati să nu poată fi identificați, excepție făcând situațiile justificate de lege sau în circumstanțe de iminentă sau posibilă vătămare fizică sau crimă.

(5) Confidentialitatea de colaborare

În cazul în care cu același client lucrează doi psihologi în același timp, aceștia vor colabora pe cât posibil, fără restricții de confidentialitate, excepție făcând situația în care există o opoziție clară din partea clientului în acest sens.

(6) Utilizarea informațiilor

Rezultatele, documentările și notițele psihologului pot fi folosite numai într-o formă care păstrează cu rigurozitate anonimatul.

(7) Confidentialitatea față de terți

În cazul în care există terți implicați în activitatea profesională a psihologului, acesta va clarifica cu partile implicate limitele confidentialității, condițiile de păstrare a confidentialității și nu va da curs nici unei solicitări, venite de la o terță parte în dezvaluirea de informații confidentiale, decât în condițiile respectării legii și limitelor confidentialității.

ART. 76 Standarde de conduită colegială

(1) Conduita colegială

Psihologii vor manifesta față de colegii lor de profesie, onestitate, corectitudine, și solidaritate, conduitele lor fiind în acord cu standardele profesionale.

(2) Respect

Psihologii vor manifesta respect față de colegii lor de profesie și nu vor exprima critici nefondate și etichetări la adresa activității lor profesionale.

(3) Evitarea denigrării

Psihologii nu vor acționa, sub nici o formă, în maniera denigratoare la adresa colegilor de profesie și nu vor împiedica clienții să beneficieze de serviciile lor, dacă nu există un motiv serios și cu implicații etice în acest sens.

(4) Responsabilitatea profesionala

Atunci când exista o intentie justificata de încetare a serviciului psihologic oferit clientului si de îndrumare a acestuia spre un alt coleg de profesie, psihologii vor mentine un contact suportiv si responsabil fata de clienti pâna când acel coleg își asuma continuarea serviciului în cauza.

(5) Sprijinul colegial

Psihologii vor cauta sa sprijine pe cât posibil eforturile profesionale ale colegilor în limita disponibilitatilor participative si a timpului disponibil.

(6) Concurenta neloiala

Psihologii nu vor practica concurenta neloiala. Sunt interzise si se considera concurenta neloiala urmatoarele: tentativa sau actiunea de atragere sau deturnare de clienti, prin denigrarea sau discreditarea altui psiholog; folosirea unei functii publice pe care psihologul o detine în scopul atragerii de clienti în interes propriu; furnizarea de date false privind competenta si/sau atestarea profesionala în scopul de a-l induce în eroare pe beneficiar.

ART. 77 Standarde de înregistrare, prelucrare și păstrare a datelor

(1) Obținerea permisiunii

Psihologii trebuie sa obtina permisiunea clientilor/subiectilor sau a reprezentantilor lor legali înainte de a efectua înregistrari audio, video sau scrise în timpul furnizarii serviciilor sau în cercetare.

(2) Pastrarea datelor

Psihologii vor colecta numai acele date care sunt relevante pentru serviciul oferit si vor lua toate masurile pentru a proteja aceste informatii.

(3) Protejarea datelor

Psihologii au datoria sa arhiveze in conditii de siguranta datele si informatiile obtinute in exercitarea profesiei de psiholog cu drept de libera practica, conform reglementărilor în vigoare.

(4) Distrugerea datelor

La expirarea termenului de pastrare, daca psihologul renunta la practica sa profesionala prin intermediul careia a realizat acele înregistrari sau daca acesta se pensioneaza, va cauta sa distruga înregistrările respective. Înregistrările pot fi plasate catre un alt psiholog numai cu consimțământul celor implicati, obtinut în prealabil, pentru acele înregistrari. În situatia suspendării sau încetării dreptului de libera practica datele vor fi distruse, daca nu se impune transferarea lor.

ART. 78 *Terapie și consiliere*

(1) Informarea clientului

În obținerea consimțământului informat din partea clientilor, psihologii vor informa în prealabil clientul cu privire la forma de terapie utilizată, metodele folosite, riscuri, alternative, limitele confidențialității, implicarea unor terti, onorarii și vor da curs oricărei alte cereri de informare solicitată de client în acest sens. Dacă terapeutul se afla încă în supervizare, dar poate desfășura în mod legal și profesional activitatea terapeutică pentru care se afla în supervizare, va aduce la cunoștința clientului acest lucru cât mai curând posibil.

(2) Consimțământul pentru dezvaluire

În cazul sedințelor de terapie sau consiliere, înregistrările pot fi transferate și spre cei care preiau clienții respectivi, putând avea acces la acestea atât colegii de profesie cât și supervizatorii ce se afla într-un proces de formare terapeutică, dar numai cu consimțământul dat în prealabil de cei vizati în acele înregistrări.

(3) Intimitatea relației profesionale

Clienții vor beneficia de servicii de consultanță, consiliere sau terapie din partea psihologilor fără prezenta unor terti, aceasta fiind permisă numai dacă există un acord în acest sens, atât din partea clientului cât și din partea psihologului.

(4) Terapia cu parteneri sexuali

Psihologii nu vor accepta în terapie persoane cu care au avut relații de intimitate sexuală.

(5) Relația sexuală cu foștii clienți

Psihologii nu se vor angaja sub nici o formă în relații de intimitate sexuală cu foștii clienți pentru o perioadă de cel puțin 2 ani de la încheierea terapiei sau a oricărei relații profesionale subsecvente.

(6) Încheierea terapiei din lipsa de beneficii

Psihologii vor încheia orice formă de terapie cu clienții lor dacă există evidente clare că aceștia nu mai au nici un beneficiu prin continuarea terapiei sau în cazul în care continuarea acesteia poate produce daune clienților.

(7) Încheierea terapiei din alte motive

Psihologii vor încheia terapia dacă clientul intră într-o relație cu o persoană unde apare riscul unei relații multiple, dacă există o agresiune din partea clientului asupra terapeutului sau dacă există o solicitare clară în acest sens din partea clientului.

(8) Întreruperea și continuarea terapiei

Dacă din motive de boală sau de indisponibilitate a psihologului terapia trebuie întreruptă pentru o perioadă mai lungă de timp, atunci psihologul va căuta să-i ofere clientului o

posibilitate de continuare a terapiei cu un alt coleg psiholog care are disponibilitatea si competenta necesara continuarii terapiei si care va putea fi informat cu privire la stadiul în care se afla terapia, cu consimtamântul clientului.

(9) Continuarea terapiei cu un alt terapeut

Psihologul care preia un client, de la un coleg care din motive justificate nu mai poate continua actul terapeutic, va examina cu atentie continutul demersului, potentialul de risc, beneficiile, iar daca e nevoie poate consulta pe cei ce au fost implicati în procesul terapeutic si abia apoi va decide modalitatile de continuare a terapiei

ART. 79 Evaluare și diagnoză

(1) Prezentarea caracteristicilor psihologice

Psihologii vor oferi informatii despre caracteristicile psihologice ale indivizilor numai dupa ce au realizat o evaluare adecvata, care sa sustina stiintific si metodologic afirmatiile si concluziile lor, indiferent daca e vorba de recomandari, rapoarte sau evaluari, precizând limitele afirmatiilor, concluziilor si recomandarilor lor.

Daca psihologii realizeaza ca (re)examinarea individului nu este justificata sau necesara, atunci acestia vor explica aceasta optiune, precizând sursele si documentele care stau la baza acestor concluzii.

(2) Consimtamântul pentru evaluare/diagnoza

Psihologii vor obtine consimtamântul informat pentru serviciile de evaluare cu exceptia cazului în care (1) acestea sunt cerute de lege sau de reglementarile în vigoare; (2) testarea este o activitate educationala, institutionala sau organizationala prevazuta de reglementari interne; consimtamântul informat include explicarea naturii si scopului de evaluare, costurile, implicarea unei a treia parti, limitele de confidentialitate si ocazii pentru cel evaluat de a formula întrebări si de a primi raspunsuri.

Psihologii vor informa persoanele fara capacitate deplina de a-si da consimtamântul si persoanele pentru care testarea este ceruta de reglementarile legislative, cu privire la natura si scopul serviciilor de evaluare propuse, folosind un limbaj usor de înțeles pentru persoana care urmeaza sa fie evaluata.

Psihologii care folosesc serviciile unui traducator vor cere consimtamântul clientului pentru a folosi serviciile acelui traducator, se vor asigura ca se va mentine confidentialitatea rezultatelor, securitatea instrumentelor, inclusiv a documentelor de evaluare/diagnoza.

(3) Datele de evaluare/diagnoza

Datele obtinute pot fi scoruri brute si standardizate, raspunsurile clientului la stimuli sau la întrebările la test, notele, înregistrările si consemnarile psihologului, declaratiile si comportamentul clientului în timpul unei examinari.

Psihologii vor oferi datele obtinute, sub forma de rezultate clientului si, daca e cazul, unor terti numai cu consimtamântul clientului, sau fara acordul acestuia în situatiile prevazute de reglementarile in vigoare.

Psihologii vor evita sa faca publice datele obtinute, cu exceptia situatiilor prevazute de reglementarile in vigoare, protejând clientul de orice forma de exploatare, abuz si prevenind devalorizarea datelor de evaluare/diagnoza. Datele de evaluare/diagnoza reprezinta proprietate a psihologului sau institutiei care realizeaza evaluarea/diagnoza si vor putea fi administrate si utilizate doar de catre psihologi calificati în folosirea acestor instrumente.

(4) Interpretarea rezultatelor

În interpretarea rezultatelor evaluarii, fiind incluse aici si interpretarile computerizate, psihologii vor lua în considerare scopul evaluarii, precum si numerosi alti factori, abilitatile de testare si caracteristicile persoanei evaluate (caracteristici situationale, personale, lingvistice si culturale) care pot afecta judecatile psihologilor sau care pot reduce acuratetea intepretarilor.

(5) Calificarea în testare

Psihologii nu vor promova/ încuraja folosirea tehnicilor de evaluare psihologica de catre persoane necalificate si neautorizate, decât în cadrul unei formari în care exista o supervizare adecvata.

(6) Actualitatea evaluarii

Psihologii nu își vor baza deciziile sau recomandari pe teste depasite/învechite, pe date care nu mai sunt folositoare pentru scopul curent sau care nu corespund normelor de avizare ale metodelor si tehnicilor de evaluare stabilite de organismele competente.

(7) Prezentarea rezultatelor pentru cei evaluati

Indiferent daca cotarea si interpretarea sunt facute de psihologi, angajati ai acestora sau asistenti sau prin modalitati automate/computerizate, psihologii vor oferi persoanei evaluate sau reprezentantului acesteia explicatiile necesare înțelegerii rezultatelor, exceptie făcând situatiile în care natura relatiei împiedica acest lucru (situatii de evaluare organizationala, preangajare si evaluari prevazute de reglementarile in vigoare), acest fapt fiind adus la cunostinta persoanei evaluate înainte începerii evaluarii.

(8) Materialele

Materialele de evaluare/diagnoza cuprind manualul instrumentului, instrumentul propriu-zis, protocoale, întrebările sau stimulii utilizati, alte fise sau formulare necesare si nu include datele de evaluare/diagnoza. Psihologii vor mentine integritatea si securitatea materialelor testului si a altor metode de evaluare prin neînstrainarea lor catre persoane care nu au competenta necesara, respectând dreptul de proprietate intelectuala prevazut de lege si obligatiile de tip contractual privind utilizarea instrumentului.

ART. 8o Cercetarea științifică și valorificarea rezultatelor

(1) Standarde internationale

În cercetarile lor psihologii vor cauta, pe cât posibil, sa promoveze cele mai noi metodologii de cercetare utilizate de comunitatea psihologica internationala, respectând atât standardele de rigoare stiintifica cât si standardele etice.

(2) Acordul de cercetare

Atunci când psihologii au nevoie de aprobare, din partea unei institutii, pentru desfasurarea cercetarilor, acestia vor furniza toate datele necesare pentru acordarea aprobarii si vor avea în vedere ca protocolul de cercetare sa corespunda aprobarilor primite.

(3) Obținerea consimțământului

În obținerea consimțământului informat psihologii vor aduce la cunostinta participantilor scopurile cercetarii, durata, procedurile utilizate, riscurile, beneficiile inclusiv compensatiile financiare, limitele confidentialitatii, dreptul oricui de a se retrage din cercetare si în general toate datele pe care participantii le solicita si de care au nevoie pentru a-si da consimțământul. În cazul în care exista posibilitatea producerii unor daune si suferinta, psihologii au obligatia sa o minimizeze pe cât posibil.

(4) Utilizarea de suport audio-video

Psihologii vor obtine consimțământul informat de la toti participantii la cercetare pentru înregistrările audio si video, înainte efectuării acestora, oferind garantii ca acestea vor fi utilizate numai într-o maniera în care identificarea nu poate produce daune celor implicati .

(5) Limitari ale informarii

Psihologii nu vor face studii si cercetari care implica proceduri de prezentare ascunsa/falsa a modelului de cercetare decât daca alternativa de prezentare corecta nu este fezabila stiintific sau aduce o alterare evidenta concluziilor cercetarii. În acest caz, participantii vor fi informati de utilizarea unui astfel de model de cercetare si vor participa numai daca își dau consimțământul, putând oricând sa-si retraga datele din cercetare. Cercetarea, în acest caz, poate fi derulata numai daca nu poate produce suferinta sau daune participantilor.

(6) Exceptia de la consimțământ

Psihologii se pot dispensa în cadrul cercetarilor de consimțământul informat al participantilor numai daca (a) cercetarea nu poate produce în nici un fel daune (observatii naturale, practici educationale sau curriculare, chestionare anonima, cercetare de arhive) sau (b) este permisa de reglementari in vigoare.

(7) Persoane si grupuri vulnerabile

Psihologii vor cauta sa examineze etic, independent, adecvat drepturilor omului si sa ia toate masurile de protectie pentru orice cercetare ce implica grupuri vulnerabile si/sau persoane cu incapacitate de a-si da consimțământul informat, înainte de a lua decizia de a începe.

(8) Evitarea unor categorii de subiecti

Psihologii nu se vor folosi de persoane cu incapacitate de a-si da consimțământul în nici un studiu sau cercetare, daca studiul sau cercetarea avuta în vedere poate fi finalizata la fel de bine cu persoane care au capacitatea deplina de a-si da consimțământul informat.

(9) Manipularea prin cresterea compensatiilor

Psihologii vor evita sa propuna si sa acorde participantilor la cercetare compensatii financiare excesive sau alte forme de stimulente pentru participarea la cercetare si care pot favoriza obtinerea consimtamântului, cu atât mai mult atunci când sunt evidente clare ca exista riscul producerii de suferinta si daune în timpul cercetarii.

(10) Utilizarea animalelor în cercetare

Psihologii care utilizeaza animale în cercetarile lor, vor evita provocarea de suferinta acestora, exceptie facând cercetarile care nu presupun metode invazive producatoare de suferinta sau leziuni.

(11) Corectitudinea datelor

Psihologii nu au voie sa prezinte date false pentru care nu au fost facute în realitate masuratori. Daca vor constata erori de prezentare a datelor sau de prelucrare a acestora vor face toti pasii necesari pentru corectarea acestora, altfel vor retrage si anula cercetarea.

(12) Plagiatul

Psihologii nu vor prezenta date sau rezultate din alte studii sau cercetari, ca aparținându-le lor.

(13) Abuzul de status

Psihologii vor fi creditati pentru cercetarile facute cât si pentru publicarea acestora numai în masura în care acestia au o contributie majora. Astfel psihologii vor face distinctia între autorul principal al cercetarii, contributie la cercetare, contributie minora si statusul sau pozitia pe care o detine respectivul psiholog. Astfel pozitia academica, titlul academic sau pozitia sociala sau cea de sef de departament sau manager într-o institutie nu confera nimanui credit pentru o pozitie principala în cercetare, decât în masura în care exista o acoperire reala prin contributia adusa la cercetare si nu prin statusul social sau academic.

(14) Transmiterea datelor

Atunci când exista solicitari de folosire sau de verificare a datelor din partea unui alt cercetator decât cei implicati direct în cercetare, psihologii vor putea oferi datele de cercetare numai în masura în care se pastreaza confidentialitatea acestor informatii de catre cei carora li se încredinteaza si daca exista o specificare clara a modului de utilizare a acestora.

(15) Protejarea datelor

Psihologii vor proteja datele de cercetare, asigurându-se ca acestea sunt pastrate în conditii de securitate. Protocoalele de cercetare, datele de cercetare sistematizate sau cele deja publicate pot fi pastrate fara restrictii dar în conditiile respectarii normelor etice.

(16) Onestitate stiintifica

Psihologii implicati în evaluarea, monitorizarea, realizarea si raportarea activitatilor de cercetare stiintifica vor manifesta imparțialitate si obiectivitate si vor respecta drepturile de proprietate intelectuala. Selectia proiectelor de cercetare, a rezultatelor cercetarilor realizate pentru a fi valorificate publicistic sau practic se va face doar pe criterii de relevanta stiintifica, excluzându-se orice considerent personal sau de natura extraprofesionala.

(17) Buna conduita în cercetarea stiintifica

În activitatea de cercetare stiintifica psihologii vor evita ascunderea sau înlaturarea rezultatelor nedorite, confectionarea de rezultate, înlocuirea rezultatelor cu date fictive,

interpretarea deliberat distorsionata a rezultatelor si deformarea concluziilor, plagiarea rezultatelor sau a publicatiilor altor autori, neatribuirea corecta a paternitatii unei lucrari, nedezvaluirea conflictelor de interese, deturnarea fondurilor de cercetare, neînregistrarea si/sau nestocarea rezultatelor, lipsa de obiectivitate în evaluari, nerespectarea conditiilor de confidentialitate precum si publicarea sau finantarea repetata a acelorasi rezultate ca elemente de noutate stiintifica.

Datele contradictorii, diferentele de concepie experimentală sau practică, diferentele de interpretare a datelor, diferentele de opinie nu constituie abateri de la buna conduita în cercetarea stiintifica.

CAPITOLUL X

ETICA ȘI DEONTOLOGIA FIZIOTERAPEUTULUI

ART. 81 Indatoririle generale ale fizioterapeutului

- a) În serviciul individului și al sănătății publice, fizioterapeutul își exercită misiunea în total acord cu respectul față de viața umană, față de persoană și demnitatea sa. Sănătatea și starea de bine a pacientului au cea mai înaltă însemnătate. Respectul cuvenit persoanei nu încetează nici după moartea acesteia.
- b) Fizioterapeutul respectă principiile moralității, probității și responsabilității, indispensabile exercitării profesiei de fizioterapeut, în toate circumstanțele, folosind practici și metode bazate pe cele mai solide dovezi științifice disponibile.
- c) Activitatea profesională a fizioterapeutului se desfășoară în limitele competențelor sale.
- d) Fizioterapeutul nu poate să renunțe la independența sa profesională sub nicio formă.
- e) Fizioterapeutul trebuie să acționeze în concordanță cu legislația în vigoare, pentru a asigura accesul echitabil la tratamente fizioterapeutice. Fizioterapeutul trebuie să asculte, să examineze, să consilieze și să trateze cu aceeași conștiințiozitate toate persoanele, indiferent de vârstă, gen, status marital, conduita socială, conduita sexuală, apartenența sau nonapartenența reală sau presupusă la o rasă, etnie, națiune sau o religie anumite, handicap sau starea lor de sănătate, de statutul socioeconomic, alegerile lor privind stilul de viață, gradul de acoperire a asigurării de sănătate, reputația sau sentimentele pe care le are în ceea ce le privește.
- f) Secretul profesional se instituie în interesul pacienților și trebuie păstrat de către fizioterapeuți. Secretul se referă la tot ce este cunoscut de către practician în exercitiul său profesional, adică nu numai ceea ce îi este adus la cunoștință, dar și ceea ce acesta vede și aude.
- g) Fizioterapeutul respectă dreptul fiecărei persoane de a-și alege liber fizioterapeutul. El îi facilitează acest drept.

ART. 82 Promovarea sanatatii si a autoingrijirii

- a) Fizioterapeutul sfatuieste si incurajeaza pacientii sa isi ingrijeasca sanatatea si le recomanda cele mai adecvate masuri de autoingrijire a sanatatii.
- b) Fizioterapeutul trebuie sa sprijine initiativele de promovare a sanatatii care isi propun sa educe pacientul in spiritul profilaxiei primare, secundare si tertiare¹. Aceasta educatie poate include consilierea pacientilor cu privire la stilul de viata si la impactul acestuia asupra sanatatii si a starii lor de bine.

¹ Profilaxia primara se adreseaza omului sanatos, pentru a-l feri de boli sau de aparitia sindromului de deconditionare fizica; profilaxia primara si secundara se adreseaza omului varstnic, la care deconditionarea a aparut, pentru a-l feri de agravarea si organicizarea ei; profilaxia tertiară se adreseaza bolnavului cronic, pentru a-l feri de aparitia unor agravari sau complicatii. (Sbenghe T., Kinesiologie, stiinta miscarii, Editura Medicala, 2002, Bucuresti).

- c) Atunci cand un fizioterapeut participa la o actiune de informare cu caracter educativ pentru publicul larg, oricare ar fi mijlocul de difuzare, nu face apel decat la date suficient confirmate, da dovada de prudenta si se preocupa de efectele negative pe care le-ar putea produce asupra publicului. Cu aceste ocazii, el va putea promova cauze de interes general si va face publicitate, conform reglementarilor in vigoare.
- d) Fizioterapeutul va putea prezenta din punct de vedere teoretic si practic noi metode si practici profesionale, cu respectarea standardelor de calitate a serviciilor in domeniul fizioterapiei, cu conditia sa comunice si rezervele care se impun.

ART. 83 Indatoririle catre pacienti

83.1. Tratamentul fizioterapeutic

- a) Un tratament fizioterapeutic trebuie sa includa urmatoarele:
- (i) elaborarea cu cea mai mare grija a diagnosticului functional al pacientului, luand in considerare:
- evaluarea adecvata, detaliata si cat mai precisa (completa) a acestuia, bazandu-se pe cat posibil pe metode stiintifice cat mai moderne si, daca este cazul, folosind cele mai potrivite mijloace sau ajutoare;
  - anamneza sau istoricul cazului;
  - punctul de vedere al pacientului/clientului;
- (ii) realizarea tratamentului si consilierea pacientului;
- b) Fizioterapeutul trebuie sa prezinte persoanei pe care o evalueaza, trateaza sau consiliaza informatii loiale si clare despre rezultatul evaluarii si starea functionala actuala, precum si despre planul de tratament propus.
- c) Activitatea profesionala a fizioterapeutului trebuie sa se bazeze pe urmatoarele principii:
- (i) se desfasoara in limitele competentelor sale;
- (ii) are in vedere faptul ca starea de sanatate a pacientului/clientului este de cea mai inalta insemnatate;
- (iii) asigura ingrijiri, folosind tehnici si metode a caror eficienta clinica a fost dovedita.

d) Fizioterapeutul trebuie să asigure întocmirea corectă și completă a fișei de evaluare și de tratament fizioterapeutic a pacientului/clientului. Aceasta trebuie să reflecte cu acuratețe toate datele legate de pacient/client: toate sesiunile de tratament și conținutul acestora, factorii relevanți pentru tratamentul în curs, incluzând starea funcțională actuală. Toate înregistrările trebuie să fie comprehensibile pentru un alt fizioterapeut care ar putea prelua tratamentul pacientului. Înregistrările trebuie să fie păstrate în siguranță, potrivit legislației în vigoare. Sub rezerva dispozițiilor aplicabile în instituția în care se desfășoară activitatea, dosarul pacientului este păstrat sub responsabilitatea fizioterapeutului care l-a realizat.

e) Fizioterapeutul respectă dreptul pacientului/clientului de a solicita o a doua opinie unui alt fizioterapeut.

83.2. Creșterea preocupării pentru calitatea tratamentului și siguranța pacientului/clientului

- a) În orice circumstanțe, fizioterapeutul se străduiește să alinie suferințele pacientului/clientului prin mijloace adecvate stării sale, precum și să îl susțină moral.
- b) Când se află în prezența unui pacient/client sau a unui accidentat care este în pericol, anunță acest lucru, îi acordă ajutorul sau se asigură că primește îngrijirile necesare.
- c) Atunci când există situații care pun în pericol siguranța pacientului/clientului sau, fizioterapeutul trebuie să semnaleze observațiile sale instituției competente.
- d) În situația în care fizioterapeutul consideră că există riscuri cu privire la sănătatea/starea pacientului/clientului, acesta trebuie să documenteze aceste observații, indicând demersurile realizate cu scopul de a diminua riscurile.
- e) În limitele competențelor sale, fizioterapeutul este liber să aleagă actele pe care le consideră a fi cele mai potrivite circumstanțelor date. El își va limita actele la ceea ce este necesar pentru calitatea, securitatea și eficacitatea îngrijirilor sale. De asemenea, va lua în considerare avantajele, inconvenientele și consecințele diferitelor opțiuni pe care le are în vedere.
- f) Fizioterapeutul trebuie să asigure un tratament personalizat pentru fiecare pacient/client.
- g) Pentru a spori calitatea îngrijirii pe care o asigură, fizioterapeutul trebuie să colaboreze cu colegii și pacienții/clientii, efectuând împreună audituri clinice și practice. Acesta trebuie să fie pregătit să își schimbe strategia terapeutică, atunci când este evident că intervenția efectuată nu este eficientă.
- h) Este interzis ca fizioterapeutul să supună pacientul unui risc nejustificat prin actele pe care le aplică sau dispozitivele medicale pe care le prescrie.
- i) Fizioterapeutul contribuie prin îngrijiri și măsuri adecvate la asigurarea calității vieții persoanelor aflate în stadii terminale ale unor afecțiuni, respectând demnitatea pacientului și reconfortând anturajul.
- j) Fizioterapeutul care acordă tratamente la domiciliu sau într-un colectiv trebuie să facă tot posibilul pentru respectarea regulilor de igienă și profilaxie.
- k) Fizioterapeutul, fără să cedeze vreunei cereri abuzive, facilitează obținerea de către pacient a avantajelor sociale de care poate să beneficieze, conform stării lui de sănătate.
- l) Fizioterapeutul nu poate propune pacientului/clientului sau anturajului sau ca fiind salutar sau fără pericol un produs sau un procedeu iluzoriu sau insuficient dovedit. Orice practică de șarlatanism este interzisă.
- m) Continuitatea îngrijirilor pacientului trebuie asigurată, cu excepția cazurilor de urgență sau în care și-ar încălca îndatoririle umanitare. Fizioterapeutul are dreptul de a refuza acordarea tratamentelor din rațiuni profesionale sau personale. Dacă fizioterapeutul

intrerupe relatia terapeutica cu pacientul/clientul, are obligatia de a-l anunta pe acesta si de a transmite informatiile utile fizioterapeutului care il va prelua. Fizioterapeutul nu isi poate abandona pacientul/clientul in caz de pericol public.

83.3. Comunicarea cu pacientii/clientii

- a) Comunicarea fiind esentiala in relatia fizioterapeut-pacient/client, trebuie avut in vedere ca pacientul sa fie implicat activ in tratamentul sau.
- b) Fizioterapeutul trebuie sa aiba in vedere orice nevoie speciala a pacientilor/clientilor sai: dizabilitati fizice, senzoriale, de invatare etc.
- c) Fizioterapeutul trebuie sa dea explicatii clare pacientilor/ clientilor cu privire la ce se va intampla cu ei pe parcursul evaluarii si tratamentului si sa se asigure ca acestea au fost intelese. De asemenea, trebuie sa ii informeze asupra rezultatelor evaluarii, a planului de tratament si a momentului reevaluarii rezultatelor tratamentului lor.
- d) Inaintea inceperii tratamentului, fizioterapeutul trebuie sa isi informeze pacientii/clientii privitor la riscurile si beneficiile tratamentului pe care il va aplica si despre oricare alta optiune de tratament existenta.
- e) Este indatorirea fizioterapeutului sa informeze pacientul/ clientul despre orice informatie eronata venita din partea oricarui alt profesionist din sistemul de sanatate public sau privat, inclusiv din partea altui fizioterapeut.
- f) Fizioterapeutul trebuie sa aiba intotdeauna consimtamantul informat al persoanei examinate sau tratate. Atunci cand un pacient/client apt sa isi exprime vointa refuza tratamentul, fizioterapeutul respecta acest refuz, informandu-l asupra consecintelor acestuia. Totodata, va informa si medicul specialist care a recomandat fizioterapia.
- g) Fizioterapeutul trebuie sa isi informeze pacientul/clientul asupra modului in care informatiile referitoare la el vor fi inregistrate si stocate. Fizioterapeutul care lucreaza in jurisdicții in care exista legi cu privire la protectia datelor trebuie sa se inregistreze la forul competent, iar activitatea sa sa fie in acord cu prevederile respectivei legislatii.
- h) Fizioterapeutul trebuie sa informeze pacientul/clientul cu privire la persoanele care au acces la dosarul sau si cu privire la masurile pentru asigurarea confidentialitatii acestuia.
- i) Fizioterapeutul trebuie sa aiba la indemana o procedura clar documentata de reclamatii. Pacientul/Clientul care doreste sa faca reclamatii privind evaluarea sau tratamentul sau trebuie sa primeasca informatii in acest sens, oferindu-i-se posibilitatea sa o faca.
- j) Pacientul/Clientul trebuie informat de catre fizioterapeutul curant daca exista mijloace de evaluare si tratament utilizate de catre alti fizioterapeuti pe care el nu le are la dispozitie.
- k) Daca fizioterapeutul lucreaza in echipa cu alti profesionisti, pacientul/clientul trebuie sa cunoasca cine este responsabil de ingrijirea sa de zi cu zi si, daca este o persoana diferita, cine este responsabil pentru tratamentul sau in general.
- l) Daca fizioterapeutul deleaga altor persoane sa desfasoare activitatea sa, trebuie sa se asigure ca pacientul/clientul intelege relatia si responsabilitatile persoanei delegate.
- m) In caz de delegare a responsabilitatii, fizioterapeutul va ramane responsabil de gestionarea generala a serviciilor furnizate pacientului/clientului. Fizioterapeutul ar trebui sa se asigure ca persoana careia i-au fost delegate ingrijirile pacientului/clientului poseda calificarea, experienta, cunostintele si competentele necesare pentru aceasta. Pentru eficienta delegarii, fizioterapeutul ar trebui sa transmita totodata si informatiile despre pacient/client.
- n) Orice persoana catre care fizioterapeutul orienteaza pacientul/clientul ar trebui sa raspunda in fata unui organism de reglementare.

o) Pacientul/Clientul trebuie informat despre necesitatea de a oferi terapeutului orice informatie care ar putea sa sporeasca eficienta tratamentului. Daca pacientul/clientul refuza sa dea informatii atunci cand i se cer, el trebuie informat despre consecintele acestui fapt.

83.4. Copiii si adolescentii

- a) In cadrul practicii sale profesionale, fizioterapeutul trebuie sa protejeze sanatatea si starea de bine a copiilor si tinerilor.
- b) Fizioterapeutul trebuie sa actioneze atunci cand crede ca drepturile si bunastarea copiilor si tinerilor au fost incalcate, respectiv afectate.
- c) Fizioterapeutul trebuie sa adapteze modul in care comunica cu copiii si tinerii, astfel incat informatiile transmise sa fie intelese de acestia.
- d) Fizioterapeutul trebuie sa identifice situatiile in care este necesara prezenta unei alte persoane atunci cand evalueaza sau trateaza un copil/tanar. Acest lucru este in mod deosebit relevant in cazul copiilor sau tinerilor care necesita prezenta unei alte persoane (parinte sau reprezentant legal), cu exceptia situatiei in care se primeste un consimtamant informat expres pentru evaluarea sau tratarea copilului ori tanarului in absenta reprezentantului legal.
- e) Atunci cand fizioterapeutul considera ca o persoana pentru care este chemat sa ii acorde ingrijiri este victima a unor tratamente rele sau a unor privatiuni, trebuie sa puna in practica mijloacele cele mai adecvate pentru a o proteja, fiind totodata prudent si circumspect.

83.5. Adulti vulnerabili

- a) Fizioterapeutul trebuie sa stabileasca daca un pacient este vulnerabil, in virtutea starii sale de sanatate si/sau a circumstantelor, si sa ia masuri adecvate pentru a fi sigur ca starea lui de bine este asigurata pe parcursul evaluarii si tratamentului. Fizioterapeutul ar trebui de asemenea sa ia in considerare capacitatea pacientilor/clientilor de a intelege informatia transmisa, precum si validitatea consimtamantului lor raportat la aceasta.
- b) In cazul incapacitatii pacientului/clientului de a-si da consimtamantul informat, fizioterapeutul nu poate interveni pana cand nu este informat reprezentantul legal, cu exceptia urgentelor.
- c) Daca este vorba de un minor sau de o persoana care nu se poate apara din cauza varstei sau starii sale fizice, fizioterapeutul alerteaza autoritatile judiciare, medicale sau administrative, cu exceptia situatiilor particulare pe care le apreciaza ca atare.
- d) Fizioterapeutul care lucreaza cu adulti vulnerabili trebuie sa ia in considerare daca este potrivit ca o alta persoana sa fie prezenta atunci cand se realizeaza evaluarea si tratamentul.
- e) Fizioterapeutul nu trebuie sa exploateze vulnerabilitatea pacientilor/clientilor, prin exprimarea propriilor convingeri sau a opiniilor religioase sau politice, intr-un fel in care ar putea sa le creeze suferinta sau sa ii faca sa se simta inconfortabil.

83.6. Relatia cu membrii familiei, ingrijitorii si partenerii

- a) Fizioterapeutul ar trebui sa se poarte cu consideratie fata de membrii familiei, parteneri si alti apropiati ai pacientului/clientului si sa fie sensibil si gata de a raspunde nevoilor acestora, prin oferirea informatiilor si sprijinului sau, inclusiv dupa ce pacientul a decedat.
- b) Atunci cand ofera informatii, fizioterapeutul ar trebui sa aiba in vedere confidentialitatea informatiilor referitoare la pacient/client si consecintele dezvaluirii acestora.
- c) Obligatia de a pastra secretul profesional este opozabila inclusiv fata de membrii familiei pacientului/clientului.

ART. 84 Relatiile profesionale cu confratii si specialistii din alte domenii din sanatate

- a) Fizioterapeutul ar trebui sa isi sustina colegii cand acestia se confrunta cu probleme de performanta, de conduita sau de sanatate.
  - b) Daca fizioterapeutul are indoieli in ceea ce priveste conduita, performanta sau sanatatea colegilor, ar trebui sa actioneze fara intarziere pentru a rezolva aceste probleme, pentru a proteja pacientii/clientii.
  - c) Daca nu exista niciun sistem intern de semnalare sau de tratare a problemelor, acestea ar trebui sa fie aduse la cunostinta organismului de reglementare.
  - d) Fizioterapeutul ar trebui sa isi trateze colegii cu loialitate si respect. Ar trebui sa nu ii denigreze intr-o maniera neloiala si sa nu ii discrimineze. In mod special, fizioterapeutul ar trebui sa nu aiba un comportament care sa duca la deteriorarea increderii pacientului/clientului in tratamentul pe care il primeste sau care sa influenteze negativ parerea pacientului/clientului despre persoanele in a caror ingrijire se afla.
  - e) Fizioterapeutul ar trebui sa nu lase convingerile sale personale sa ii afecteze relatia cu colegii.
  - f) Deturnarea sau tentativa de deturnare a clientelei este interzisa.
  - g) Sunt interzise atribuirea abuziva, in special intr-o publicatie, a meritului unei descoperiri stiintifice, precum si plagiatul, inclusiv in cadrul formarii initiale si continue.
- 84.1. Comunicarea cu colegii si cu alti profesioniști din domeniul sanatatii**
- a) Fizioterapeutii intretin intre ei bune raporturi profesionale.
  - b) Fizioterapeutul trebuie sa aiba schimburi de informatii cu medicul curant sau cu oricare alt medic/profesionist de la care primeste recomandare.
  - c) Fizioterapeutul ar trebui sa raspunda cu promptitudine si curtoazie cererilor de a da informatii adresate de alti profesioniști din sanatate sau de terte parti. In rapoartele scrise, fizioterapeutul ar trebui sa mentioneze toate faptele pertinente si sa nu isi dea avizul decat asupra subiectelor care fac parte din domeniul sau de competenta.
  - d) Atunci cand fizioterapeutul lucreaza in cadrul unei echipe cu alti fizioterapeuti sau alti profesioniști din sanatate/terapeuti ar trebui sa respecte competentele celorlalti colegi si contributia lor la tratamentul pacientului/clientului.
  - e) Fizioterapeutul ar trebui sa comunice eficient cu colegii sai, fie ca face parte sau nu din echipa multidisciplinara.
  - f) Avand consimtamantul informat al pacientului/clientului, fizioterapeutul poate dezvalui orice informatie relevanta ceruta de un alt profesionist. Acolo unde sunt necesare investigatii complementare, fizioterapeutul ar trebui sa se asigure ca a transmis informatiile relevante celor care preiau procedeele de stabilire a diagnosticului.
  - g) Fizioterapeutul ar trebui sa corespunde prompt cu alti profesioniști din domeniul sanatatii/terapeuti atunci cand este clar ca orientarea pacientului/clientului catre acestia este iminenta.
  - h) In situatii de urgenta, fizioterapeutul trebuie sa realizeze un raport clar si comprehensibil al evenimentelor, pentru a da posibilitatea echipei de tratament sa inteleaga pe deplin in ce a constat evaluarea si tratamentul aplicat de catre el, precum si natura exacta a evenimentelor.

84.2. Pregatirea raportului pentru terte parti

- a) Acolo unde este cerut un raport pentru terte parti, trebuie obtinut consimtamantul informat al pacientului/clientului pentru ca informatia sa fie transmisa.
- b) Informatia transmisa trebuie sa fie limitata doar la ceea ce este cerut de catre terta parte.
- c) Fizioterapeutul trebuie sa se asigure ca intelege motivul pentru care acea informatie este ceruta si sa discute aceasta cu pacientul/clientul.

ART. 85 Transparenta si onestitate

85.1. Generalitati

- a) Fizioterapeutul trebuie sa fie transparent si onest cu pacientii/clientii sai.
- b) Fizioterapeutul trebuie sa prezinte exact gravitatea conditiei pacientului/clientului.
- c) Fizioterapeutul nu trebuie sa ascunda informatii care pot influenta pacientul/clientul in a refuza evaluarea sau tratamentul, cum ar fi informatii privind riscurile sau efectele secundare ale tratamentului.
- d) Toate informatiile transmise ar trebui oferite si ajustate dupa nevoile specifice ale pacientului/clientului si numai in interesul acestuia.
- e) Fizioterapeutul ar trebui sa recunoasca daca starea unui pacient depaseste competentele sale si sa comunice acest lucru pacientului/clientului in mod deschis si onest.

85.2. Mentinerea spiritului de incredere in profesie

- a) Fizioterapeutul nu trebuie sa abuzeze de pozitia lui profesionala pentru a avea o relatie sexuala sau o relatie nepotrivita cu un pacient/client sau un apropiat al acestuia. Comportamentul nepotrivit poate include cuvinte sau gesturi de natura sexuala.
- b) Atunci cand fizioterapeutul simte ca este atras sexual de un pacient/client sau cand pacientul/clientul este atras sexual de catre el, ar trebui imediat sa caute o alternativa de tratament pentru pacient/client.

85.3. Consimtamantul informat

- a) Consimtamantul informat este un proces continuu, si nu un eveniment punctual. Fizioterapeutul trebuie sa se asigure ca are o comunicare corecta/reala/eficienta cu pacientul/clientul pe tot parcursul tratamentului si sa asigure intimitatea acestuia pentru a facilita procesul comunicarii.
- b) Fizioterapeutul trebuie sa se asigure ca pacientul/clientul primeste informatiile privitoare la evaluare si tratament si ca acestea sunt prezentate astfel incat sa fie usor de inteles si de folosit. Astfel, se permite pacientului/clientului sa fie implicat in tratamentul sau si sa ia deciziile cele mai potrivite pentru el. Consimtamantul informat ar putea sa nu fie valid daca pacientul/clientul nu intelege natura informatiilor furnizate despre evaluarea si tratamentul propus.
- c) Fizioterapeutul trebuie sa aiba consimtamantul informat valid al pacientului/clientului (sau al unei persoane capabile sa actioneze in locul sau), inainte de a realiza:
  - (i) evaluarea;
  - (ii) tratamentul;
  - (iii) implicarea pacientului/clientului in procesul educativ sau de cercetare.
- d) Fizioterapeutul nu trebuie sa isi foloseasca pozitia profesionala pentru a convinge pacientul/clientul sa isi dea consimtamantul contrar propriei vointe.
- e) Informatiile oferite pacientului/clientului in scopul de a-i permite sa ia o decizie in cunostinta de cauza privind evaluarea si tratamentul sau ar trebui sa includa:

- (i) obiectivul si necesitatea oricarei evaluari sau investigatii;
- (ii) diagnosticul functional;
- (iii) tratamentul propus sau managementul situatiei propuse;
- (iv) optiunile de tratament disponibile;
- (v) rezultatele probabile cu si fara tratament;
- (vi) orice risc previzibil si orice beneficii posibile;
- (vii) persoana sau persoanele implicate si responsabile pentru evaluarea si tratamentul sau;
- (viii) orice motiv care ar necesita recomandarea medicala catre un medic specialist;
- (ix) orice motiv pentru care un alt specialist/terapeut ar putea fi implicat in tratamentul sau;
- (x) daca ingrijirea sa este legata sau nu de un program de cercetare;
- (xi) implicatiile financiare ale tratamentului recomandat.

f) Fizioterapeutul presupune ca pacientul/clientul are capacitatea si aptitudinea de a lua decizii, mai putin in situatiile evidente in care acesta demonstreaza ca nu are capacitatea si aptitudinea de a lua decizii. Fizioterapeutul trebuie sa ia in considerare orice factor care ar putea afecta capacitatea pacientului/clientului de a-si da consimtamantul informat in cunostinta de cauza. Acesta poate include barierele lingvistice, dizabilitatile fizice si dificultatile de invatare.

g) Refuzul nu dovedeste faptul ca pacientului/clientului ii lipseste capacitatea necesara acordarii consimtamantului informat. Uneori, acesta poate sa indice faptul ca pacientul/clientul are nevoie de informatii suplimentare. Capacitatea luarii deciziei este totodata specifica fiecarei situatii in parte. Aceasta inseamna ca pacientul/clientul poate fi capabil sa ia anumite decizii, dar altele nu.

h) Daca exista orice dubiu asupra capacitatii pacientului/clientului de a consimti, trebuie ceruta consilierea unui specialist competent din domeniul ingrijirii sanatatii.

i) Fizioterapeutul trebuie sa isi foloseasca judecata profesionala pentru a evalua capacitatea copiilor si tinerilor de a-si da consimtamantul informat pentru evaluare sau tratamente.

j) Fizioterapeutul trebuie sa inteleaga si sa respecte legislatia din jurisdicia sa in legatura cu problemele ce privesc consimtamantul informat al persoanelor tinere.

85.4. Confidentialitate

a) Fizioterapeutul respecta in fiecare moment confidentialitatea informatiilor cu privire la pacient/client, care se refera la detaliile personale, starea sa de sanatate si nevoile sale in materie de ingrijire a sanatatii, tratamentul sau, precum si a oricarei informatii aduse la cunostinta fizioterapeutului in cadrul evaluarii si tratamentului.

b) Fizioterapeutul ar trebui sa nu foloseasca niciun tip de practica susceptibila de a compromite respectul si confidentialitatea. Cand exista circumstante in care confidentialitatea nu poate fi garantata (de exemplu in domeniul sportiv), fizioterapeutul ar trebui sa aiba din partea pacientului/clientului confirmarea faptului ca acesta consimte sa fie evaluat si tratat.

c) Fizioterapeutul ar trebui sa se asigure ca informatiile pe hartie sau in format electronic sunt securizate si ca accesul persoanelor neautorizate nu este permis.

d) Derogari de la aceasta regula de confidentialitate.

- daca divulgarea este ceruta de lege;

- daca divulgarea catre autoritatile competente priveste in mod clar interesul public;

- daca pacientul sau alte persoane sunt in pericol de moarte sau sunt intr-o situatie ce presupune riscuri grave;

- daca un organism oficial abilitat sa ordone divulgarea a dat ordinul.

e) In caz de divulgare a informatiilor confidentiale, ar trebui specificate si inregistrate motivele divulgarii, precum natura si amploarea acesteia.

85.5. Asigurarea accesului pacientului/clientului la dosarul sau medical

a) Cand un pacient/client cere accesul la fisa sa medicala, acest lucru nu ar trebui refuzat fara un motiv serios.

Dosarele medicale ale pacientului/clientului sunt puse sub protectia europeana a datelor.

b) Daca legile cuprind o dispozitie privind accesul la dosarele medicale, fizioterapeutul ar trebui sa se asigure ca este familiarizat cu legislatia in vigoare si sa raspunda favorabil si rapid la toate cerintele de acces.

85.6. Dispensarea pacientilor/clientilor de tratamentul fizioterapeutic

a) Fizioterapeutul ar trebui sa nu trateze pacientul/clientul inutil si sa fie totodata in masura sa justifice clinic decizia de a continua tratamentul.

b) Daca tratamentul nu mai poate fi justificat pe baza nevoilor clinice, fizioterapeutul ar trebui sa dispenseze pacientul/clientul de tratamentul sau, fara amanare.

c) Atunci cand fizioterapeutul intrerupe tratamentul, ar trebui sa ii explice pacientului/clientului motivele care l-au condus la intreruperea acestuia. Fizioterapeutul ar trebui sa nu dispenseze pacientul/clientul de tratament, bazandu-se pe simplul fapt ca acesta a ridicat probleme legate de tratamentul sau sau ca s-a plans de fizioterapeut; cu toate acestea, in anumite circumstante, astfel de reclamatii pot afecta intr-o maniera ireversibila relatia dintre fizioterapeut si pacient/client.

d) Daca programul a fost intrerupt si pacientul/clientul a fost dispensat de tratament din motive clinice, daca este posibil, fizioterapeutul ar trebui sa se asigure ca informatiile sunt furnizate pacientului/clientului, pentru a-i indica unde poate sa isi continue tratamentele.

e) Fizioterapeutul poate sa orienteze pacientul/clientul spre un alt profesionist din sanatate (poate fi un chiropractor/ osteopat/terapeut ocupational/ortezist-protezist/logoped/psiholog).

f) Fizioterapeutul ar trebui sa documenteze motivele care l-au condus la dispensarea pacientului/clientului de tratament.

ART. 86 Aspecte financiare

Fizioterapeutul actioneaza intr-un mod transparent si cinstit in acordurile sale financiare cu pacientii/clientii. In special:

- a) fizioterapeutul trebuie sa furnizeze pacientului/clientului informatii clare cu privire la tarife;
- b) stabilirea onorariilor trebuie facuta cu tact si masura, tinand cont de actele realizate sau de circumstante particulare; fizioterapeutul nu poate incasa niciun onorariu pentru consilierea pacientului/clientului prin telefon sau corespondenta;
- c) fizioterapeutul actioneaza intr-o maniera transparenta si cu onestitate cu angajatorii, asiguratii si alte organisme sau indivizi;
- d) este interzis fizioterapeutului:
  - sa incurajeze, sa solicite sau sa accepte avantaje in natura sau in bani sub orice forma ar fi ele, in mod direct sau indirect, pentru vreun act terapeutic sau sa ii fie lasate mostenire bunuri pentru profitul sau personal;
  - sa dea o bonificatie sau un comision mai mult sau mai putin ilicit vreunei persoane, oricine ar fi ea;
  - orice act de natura a aduce pacientului un avantaj material nejustificat sau ilicit;
- e) fizioterapeutul poate presta servicii in localuri comerciale sau in oricare alt loc unde sunt puse in vanzare produse sau aparate medicale;
- f) fizioterapeutul este liber sa ofere tratamente gratuite.

ART. 87 Conflicte de interese

- a) Fizioterapeutul ar trebui sa actioneze totdeauna in cel mai bun interes al pacientului/clientului atunci cand asigura tratamente sau il orienteaza catre un alt profesionist din sanatate. Ar trebui sa nu ceara si nici sa nu accepte niciun avantaj incitativ sau cadouri susceptibile de a afecta sau de a fi percepute ca afectand modul in care fizioterapeutul isi trateaza pacientul sau il orienteaza catre un alt practician. Fizioterapeutul nu ofera cadouri incitative colegilor sau altor profesioniști din sanatate.
- b) Fizioterapeutul indica clar pacientului/clientului orice avantaj financiar sau comercial de care beneficiaza, atunci cand ii recomanda un produs sau servicii.
- c) Sunt interzise facilitatile acordate/complicitatea oricui/cu oricine exercita ilegal profesiunea de fizioterapeut.
- d) Fizioterapeutul vegheaza la modul in care se utilizeaza numele sau sau calitatea sa sau declaratiile sale. El nu trebuie sa tolereze ca organismele publice sau private unde isi desfasoara activitatea sau cu care colaboreaza sa ii utilizeze identitatea in scopuri publicitare.
- e) Este interzis fizioterapeutului care detine un mandat electoral sau o functie administrativa de a se folosi de acestea pentru a-si atrage clientela.
- f) Fizioterapeutul se va abtine, chiar in afara exercitiului profesional, de la orice act de natura sa desconsidere profesia de fizioterapeut.

g) Un fizioterapeut poate să exercite o altă activitate, cu excepția cazului în care un astfel de cumul este incompatibil cu independența, moralitatea sau demnitatea profesională sau este susceptibil de a-i permite să obțină profituri din tratamentele aplicate.

CAPITOLUL XI

ETICA ȘI DEONTOLOGIA ASISTENTULUI MEDICAL GENERALIST, A MOAȘEI ȘI A ASISTENTULUI MEDICAL

ART. 88 *Principii generale*

Principiile fundamentale în baza cărora se exercită profesia de asistent medical generalist, profesia de moașă și profesia de asistent medical pe teritoriul României sunt următoarele:

- a) exercitarea profesiei se face exclusiv în respect față de viața și de persoana umană;
- b) în orice situație primează interesul pacientului și sănătatea publică;
- c) respectarea în orice situație a drepturilor pacientului;
- d) colaborarea, ori de câte ori este cazul, cu toți factorii implicați în asigurarea stării de sănătate a pacientului;
- e) acordarea serviciilor se va face la cele mai înalte standarde de calitate posibile, pe baza unui nivel înalt de competențe, aptitudini practice și performanțe profesionale fără niciun fel de discriminare;
- f) în exercitarea profesiei asistenței medicale generaliste, moașele și asistenții medicali trebuie să dovedească loialitate și solidaritate unii față de alții în orice împrejurare, să își acorde colegial ajutor și asistență pentru realizarea îndatoririlor profesionale;
- g) asistenții medicali generaliste, moașele și asistenții medicali trebuie să se comporte cu cinste și demnitate profesională și să nu prejudicieze în niciun fel profesia sau să submineze încrederea pacientului.

ART. 89 *Responsabilitatea personală, integritatea și independența profesională a asistenților medicali generaliste, moașelor și asistenților medicali*

- (1) Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical trebuie să evite în exercitarea profesiei atitudinile ce aduc atingere onoarei profesiei și să evite tot ceea ce este incompatibil cu demnitatea și moralitatea individuală și profesională.
- (2) Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical au obligația să manifeste o conduită ireproșabilă față de bolnav, respectând întotdeauna demnitatea acestuia.

(3) În caz de pericol public, asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical nu au dreptul să își abandoneze bolnavii, cu excepția unui ordin formal al unei autorități competente, conform legii.

(4) Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical sunt răspunzători pentru fiecare dintre actele lor profesionale.

Pentru riscurile ce decurg din activitatea profesională, asistenții medicali generaliști, moașele și asistenții medicali din sistemul public sau privat încheie o asigurare de răspundere civilă pentru greșeli în activitatea profesională.

(5) Încredințarea atribuțiilor proprii unor persoane lipsite de competență constituie greșeală deontologică.

(6) Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical trebuie să comunice cu pacientul într-o manieră adecvată, folosind un limbaj respectuos, minimalizând terminologia de specialitate pe înțelesul acestora.

(7) Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical trebuie să evite orice modalitate de a cere recompense, altele decât formele legale de plată.

ART. 90 Raporturi profesionale cu alți profesioniști din domeniul medico-sanitar și instituții

1. Raporturile profesionale cu alți profesioniști din domeniul sanitar

(1) În baza spiritului de echipă, asistenții medicali generaliști, moașele și asistenții medicali își datorează sprijin reciproc.

(2) Constituie încălcări ale regulilor etice:

a) jignirea și calomnierea profesională;

b) blamarea și defăimarea profesională;

c) orice alt act sau fapt care poate aduce atingere demnității profesionale a asistentului medical generalist, a moașei și a asistentului medical.

(3) În cazul unor neînțelegeri, în considerarea calității profesionale, conflictul în primă instanță trebuie mediat de biroul consiliului județean, la nivel județean/municipiului București, și de Biroul executiv, la nivel național.

Dacă acesta persistă, cei implicați se pot adresa Comisiei de etică și deontologie sau justiției, fiind interzisă perturbarea activității profesionale din aceste cauze.

(4) În cazul în care se constată încălcări ale regulilor etice, se urmează procedura de sancționare, conform prevederilor legale în vigoare.

(5) În cazul colaborării mai multor asistenți medicali generaliști, moașe și asistenți medicali pentru examinarea, tratamentul sau îngrijirea aceluiași pacient, fiecare practician își asumă

responsabilitatea individual prin aplicarea parafei profesionale în dreptul fiecărei manevre sau tehnici executate personal.

(6) În interesul pacienților, asistenții medicali generaliști, moașele și asistenții medicali vor avea relații de colaborare cu celelalte profesii din domeniul sanitar, cu respectarea demnității și onoarei profesionale.

2. Raporturile profesionale cu instituțiile

(1) Spitalul Județean de Urgență Deva urmărește să asigure condiții optime asistentului medical generalist, moașei și asistentului medical în exercitarea profesiei.

(2) Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical aduc la cunoștința persoanelor competente și autorităților competente orice circumstanță care poate prejudicia îngrijirea sau calitatea tratamentelor, în special în ceea ce privește efectele asupra persoanei sau care limitează exercițiul profesional.

(3) Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical, în concordanță cu diferitele niveluri de responsabilitate pe care le îndeplinesc, contribuie la orientarea politicilor și dezvoltarea sistemului de sănătate.

ART. 91 Educația medicală continuă

În vederea creșterii gradului de pregătire profesională, asistenții medicali generaliști, moașele și asistenții medicali au obligația să efectueze cursuri și alte forme de educație continuă creditate de Ordinul Asistenților Medicali Generaliști, Moașelor și Asistenților Medicali din România, denumit în continuare OAMGMAMR, precum și alte forme de educație continuă prevăzute de lege pentru îndeplinirea numărului minim de credite anual necesar reautorizării exercitării profesiei.

ART. 92 Obligații etice și deontologice

1. Obligația acordării îngrijirilor medicale

(1) Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical, în exercitarea profesiei, nu pot face discriminări pe baza rasei, sexului, vârstei, apartenenței etnice, originii naționale sau sociale, religiei, opțiunilor politice sau antipatiei personale, a condiției sociale față de pacienți.

(2) Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical au obligația de a lua măsuri de acordare a primului ajutor.

(3) Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical au obligația să acorde asistență medicală și îngrijirile necesare în limita competenței lor profesionale.

(4) În caz de calamități naturale (cutremure, inundații, epidemii, incendii) sau accidente în masă (naufrații, accidente rutiere sau aviatice, accidente nucleare etc.), asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical sunt obligați să răspundă la chemare, să își ofere de bunăvoie serviciile de îngrijire, imediat ce au luat cunoștință despre eveniment.

(5) Voința pacientului în alegerea asistentului medical generalist, a moașei și a asistentului medical trebuie întotdeauna respectată, indiferent care ar fi sensul acesteia.

(6) Dacă pacientul se află într-o stare fizică sau psihică ce nu îi permite exprimarea lucidă a voinței, aparținătorii sau apropiații celui suferind trebuie preveniți și informați corect, pentru a hotărî în numele acestuia, cu excepția imposibilității (de identificare, de comunicare, de deplasare etc.) sau a urgențelor.

(7) Dacă în urma examinării sau în cursul îngrijirilor asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical consideră că nu au suficiente cunoștințe sau experiență pentru a asigura o asistență corespunzătoare, se vor consulta cu alți colegi sau vor îndruma bolnavul către alți specialiști.

(8) Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical vor păstra o atitudine de strictă neutralitate și neamestec în problemele familiale (morale, materiale etc.) ale pacientului, exprimânduși părerea numai dacă intervenția este motivată de interesul sănătății pacientului, cu consimțământul prealabil al acestuia.

(9) Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical pot refuza acordarea unor îngrijiri către pacient atunci când refuzul este justificat de interesul sănătății pacientului, cu excepția situațiilor de urgență.

2. Respectarea drepturilor pacientului

Pacientul are următoarele drepturi: dreptul la informația medicală, dreptul la consimțământ, dreptul la confidențialitatea informațiilor și viața privată, drepturi în domeniul reproducerii, drepturi la tratament și îngrijiri medicale.

Consimțământul

O intervenție medicală nu se poate efectua decât după ce pacientul sau reprezentantul legal al acestuia, în cunoștință de cauză, și-a dat consimțământul. Pacientul are dreptul să refuze sau să oprească o intervenție medicală, asumându-și în scris răspunderea pentru decizia sa; consecințele refuzului său, al opririi actelor medicale trebuie explicate pacientului.

Consimțământul pacientului sau, după caz, al reprezentantului legal al acestuia este obligatoriu:

- a) pentru recoltarea, păstrarea, folosirea tuturor produselor biologice prelevate din corpul său, în vederea stabilirii diagnosticului sau a tratamentului cu care acesta este de acord;
- b) în cazul supunerii la orice fel de intervenție medicală;
- c) în cazul participării sale la învățământul medical clinic și la cercetarea științifică;
- d) în cazul fotografierii sau filmării sale într-o unitate medicală;
- e) în cazul donării de sânge în condițiile prevăzute de lege.

Consimțământul pacientului sau al reprezentantului legal al acestuia, după caz, nu este obligatoriu în următoarele situații:

- a) când pacientul nu își poate exprima voința, dar este necesară o intervenție medicală de urgență;
- b) în cazul în care furnizorii de servicii medicale consideră că intervenția este în interesul pacientului, iar reprezentantul legal refuză să își dea consimțământul, asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical sunt obligați să anunțe medicul curant/de gardă (decizia fiind declinată unei comisii de arbitraj de specialitate).

3. Secretul profesional

(1) Secretul profesional este obligatoriu.

(2) Secretul profesional există și față de aparținători, colegi sau alte persoane din sistemul sanitar, neinteresate în tratament, chiar și după terminarea tratamentului și decesul pacientului.

(3) Obiectul secretului profesional îl constituie tot ceea ce asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical, în calitatea lor de profesionist, au aflat direct sau indirect în legătură cu viața intimă a pacientului, a familiei, a aparținătorilor, precum și problemele de diagnostic, prognostic, tratament, circumstanțe în legătură cu boala și alte diverse fapte, inclusiv rezultatul autopsiei.

(4) Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical răspund disciplinar pentru destăinuirea secretului profesional, excepție făcând situația în care pacientul și-a dat consimțământul expres pentru divulgarea acestor informații, în tot sau în parte.

(5) Interesul general al societății (prevenirea și combaterea epidemiilor, a bolilor venerice, a bolilor cu extindere în masă și altele asemenea prevăzute de lege) primează față de interesul personal al pacientului.

(6) În comunicările științifice, cazurile vor fi astfel prezentate încât identitatea pacientului să nu poată fi recunoscută.

(7) Informațiile cu caracter confidențial pot fi furnizate de către asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical numai în cazul în care pacientul își dă consimțământul explicit sau dacă legea o cere în mod expres.

ART. 93 Situații speciale în practicarea profesiei în sistem instituționalizat

1. Situația bolnavului psihic

(1) Persoanele cu tulburări psihice beneficiază de asistență medicală și de îngrijiri de sănătate de aceeași calitate cu cele aplicate altor categorii de bolnavi și adaptate cerințelor lor de sănătate.

(2) Orice persoană cu tulburări psihice trebuie apărută de daunele pe care ar putea să le producă administrarea nejustificată a unui medicament, tehnică sau manevră de îngrijire și

tratament, de maltratările din partea altor pacienți sau persoane ori de alte acte de natură să antreneze o suferință fizică sau psihică.

(3) Pacientul cu tulburări psihice trebuie să fie implicat în procesul de luare a deciziei atât cât permite capacitatea lui de înțelegere. În cazul în care pacientul cu tulburări psihice nu își poate exprima liber voința, consimțământul în scris trebuie luat de la reprezentantul legal al acestuia.

(4) Nu este necesară obținerea consimțământului în condițiile prevăzute la alin. (3) atunci când este necesară intervenția de urgență.

(5) Pacientul are dreptul să refuze sau să oprească o intervenție medicală, după caz, asumându-și în scris răspunderea pentru decizia sa; consecințele refuzului sau ale opririi actelor medicale trebuie explicate pacientului, cu informarea medicului, dacă întreruperea tratamentului sau a îngrijirilor are drept consecință punerea în pericol a vieții pacientului.

(6) Orice persoană care suferă de tulburări psihice trebuie tratată cu omenie și respectul demnității umane și trebuie să fie apărată împotriva oricăror forme de exploatare economică, sexuală sau de altă natură, împotriva tratamentelor vătămătoare și degradante.

(7) Nu este admisă nicio discriminare bazată pe o tulburare psihică.

2. Prescrierea, eliberarea pe baza unei rețete medicale și administrarea drogurilor

Prescrierea, eliberarea pe baza unei rețete medicale și administrarea drogurilor, în alte condiții decât cele prevăzute de lege, constituie infracțiune.

3. Pacientul privat de libertate

Asistentului medical generalist, moașei și asistentului medical care îngrijesc un pacient privat de libertate le este interzis să aducă atingere integrității fizice, psihice sau demnității acestuia.

Dacă asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical constată că pacientul privat de libertate a suportat maltratări, aceștia au obligația să informeze organele competente.

4. Situația pacienților infectați cu HIV sau bolnavi de SIDA

(1) Pacienții infectați cu HIV sau bolnavi de SIDA au dreptul la îngrijire și tratament medical în mod nediscriminatoriu, asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical fiind obligați să asigure îngrijirile de sănătate și tratamentele prescrise acestor pacienți.

(2) Păstrarea confidențialității asupra datelor privind persoanele infectate cu HIV sau bolnave de SIDA este obligatorie pentru asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical care au în îngrijire, supraveghere și/sau tratament astfel de persoane.

(3) Între specialiștii medico-sanitari, informațiile cu privire la statusul HIV/SIDA al unui pacient trebuie să fie comunicate.

ART. 94 *Practicarea profesiei în sistem privat. Îngrijirile la domiciliu*

(1) Asistenții medicali generaliști, moașele și asistenții medicali exercită profesia în regim salarial și/sau independent.

(2) Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical care își desfășoară activitatea în calitate de titular sau asociat al unui cabinet de practică medicală pot furniza îngrijiri medicale la domiciliu, dacă sunt autorizați în acest sens, în conformitate cu prevederile legale privind organizarea și funcționarea îngrijirilor la domiciliu.

(3) Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical sunt obligați să comunice medicului care a recomandat aceste servicii situația evoluției stării de sănătate a pacientului îngrijit.

(4) Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical chemați într-o familie ori colectivitate trebuie să respecte regulile de igienă și de profilaxie, în exercitarea profesiei.

ART. 95 *Probleme ale îngrijirii minorilor*

(1) Dacă asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical apreciază că minorul este victim unei agresiuni sau privațiuni, trebuie să încerce să îl protejeze, uzând de prudențe, și să alerteze autoritatea competentă.

(2) Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical trebuie să fie apărătorul copilului bolnav, dacă apreciază că starea de sănătate nu este bine înțeleasă sau nu este suficient de bine protejată.

(3) În vederea efectuării tehnicilor și/sau a manevrelor de îngrijire și/sau de tratament asupra unui minor, consimțământul trebuie obținut de la reprezentantul legal al minorului, cu excepția situațiilor de urgență.

ART. 96 *Probleme ale experimentării pe om*

(1) Se interzice provocarea de îmbolnăviri artificiale unor oameni sănătoși, din rațiuni experimentale.

(2) Dispozițiile prezentului articol se completează cu celelalte prevederi legale incidente în materie.

(3) Impunerea, cu forța sau prin inducere în eroare, a experimentului pe om reprezintă o abatere gravă pentru orice asistent medical generalist, moașă și asistent medical care participă în mod voluntar și conștient la asemenea fapte.

CAPITOLUL XII

ETICA SI DEONTOLOGIA AUDITORULUI INTERN

ART. 97 *Introducere*

Realizarea scopului prezentului cod presupune îndeplinirea următoarelor obiective:

- a) performanța - profesia de auditor intern presupune desfășurarea unei activități la cei mai ridicați parametri, în scopul îndeplinirii cerințelor interesului public, în condiții de economicitate, eficacitate și eficiență;
- b) profesionalismul - profesia de auditor intern presupune existența unor capacități intelectuale și experiențe dobândite prin pregătire și educație și printr-un cod de valori și conduită comun tuturor auditorilor interni;
- c) calitatea serviciilor - constă în competența auditorilor interni de a-și realiza sarcinile ce le revin cu obiectivitate, responsabilitate, sârguință și onestitate;
- d) încrederea - în îndeplinirea sarcinilor de serviciu, auditorii interni trebuie să promoveze cooperarea și bunele relații cu ceilalți auditori interni și în cadrul profesiei, iar sprijinul și cooperarea profesională, echilibrul și corectitudinea sunt elemente esențiale ale profesiei de auditor intern, deoarece încrederea publică și respectul de care se bucură un auditor intern reprezintă rezultatul realizărilor cumulative ale tuturor auditorilor interni;
- e) conduita - auditorii interni trebuie să aibă o conduită ireproșabilă atât pe plan profesional, cât și personal;
- f) credibilitatea - informațiile furnizate de rapoartele și opiniile auditorilor interni trebuie să fie fidele realității și de încredere.

ART. 98 *Principii fundamentale*

În desfășurarea activității auditorii interni sunt obligați să respecte următoarele principii fundamentale:

A. **Integritatea**

Conform acestui principiu, auditorul intern trebuie să fie corect, onest și incoruptibil, integritatea fiind suportul încrederii și credibilității acordate raționamentului auditorului intern.

B. **Independența și obiectivitatea**

1. Independența. Independența față de entitatea auditată și oricare alte grupuri de interese este indispensabilă; auditorii interni trebuie să depună toate eforturile pentru a fi independenți în tratarea problemelor aflate în analiză; auditorii interni trebuie să fie independenți și imparțiali atât în teorie, cât și în practică; în toate problemele legate de

munca de audit independența auditorilor interni nu trebuie să fie afectată de interese personale sau exterioare; auditorii interni au obligația de a nu se implica în acele activități în care au un interes legitim/întemeiat.

2. Obiectivitatea. În activitatea lor auditorii interni trebuie să manifeste obiectivitate și imparțialitate în redactarea rapoartelor, care trebuie să fie precise și obiective; concluziile și opiniile formulate în rapoarte trebuie să se bazeze exclusiv pe documentele obținute și analizate conform standardelor de audit; auditorii interni trebuie să folosească toate informațiile utile primite de la entitatea auditată și din alte surse. De aceste informații trebuie să se țină seama în opiniile exprimate de auditorii interni în mod imparțial. Auditorii interni trebuie, de asemenea, să analizeze punctele de vedere exprimate de

entitatea auditată și, în funcție de relevanța acestora, să formuleze opiniile și recomandările proprii; auditorii interni trebuie să facă o evaluare echilibrată a tuturor circumstanțelor relevante și să nu fie influențați de propriile interese sau de interesele altora în formarea propriei opinii.

C. Confidențialitatea

1. Auditorii interni sunt obligați să păstreze confidențialitatea în legătură cu faptele, informațiile sau documentele despre care iau cunoștință în exercitarea atribuțiilor lor; este interzis ca auditorii interni să utilizeze în interes personal sau în beneficiul unui terț informațiile dobândite în exercitarea atribuțiilor de serviciu.

2. În cazuri excepționale auditorii interni pot furniza aceste informații numai în condițiile expres prevăzute de normele legale în vigoare.

D. Competența profesională

Auditorii interni sunt obligați să își îndeplinească atribuțiile de serviciu cu profesionalism, competență, imparțialitate și la standarde internaționale, aplicând cunoștințele, aptitudinile și experiența dobândite.

E. Neutralitatea politică

1. Auditorii interni trebuie să fie neutri din punct de vedere politic, în scopul îndeplinirii în mod imparțial a activităților; în acest sens ei trebuie să își mențină independența față de orice influențe politice.

2. Auditorii interni au obligația ca în exercitarea atribuțiilor ce le revin să se abțină de la exprimarea sau manifestarea convingerilor lor politice.

ART. 99 Reguli de conduită

Regulile de conduită sunt norme de comportament pentru auditorii interni și reprezintă un ajutor pentru interpretarea principiilor și aplicarea lor practică, având rolul să îndrume din punct de vedere etic auditorii interni.

1. Integritatea:

- a) exercitarea profesiei cu onestitate, bună-credință și responsabilitate;
- b) respectarea legii și acționarea în conformitate cu cerințele profesiei;
- c) respectarea și contribuția la obiectivele etice legitime ale entității;
- d) se interzice auditorilor interni să ia parte cu bună știință la activități ilegale și angajamente care discreditează profesia de auditor intern sau entitatea publică din care fac parte.

2. Independența și obiectivitatea:

- a) se interzice implicarea auditorilor interni în activități sau în relații care ar putea să fie în conflict cu interesele entității publice și care ar putea afecta o evaluare obiectivă;
- b) se interzice auditorilor interni să asigure unei entități auditate alte servicii decât cele de audit și consultanță;
- c) se interzice auditorilor interni, în timpul misiunii lor, să primească din partea celui auditat avantaje de natură materială sau personală care ar putea să afecteze obiectivitatea evaluării lor;
- d) auditorii interni sunt obligați să prezinte în rapoartele lor orice documente sau fapte cunoscute de ei, care în caz contrar ar afecta activitatea structurii auditate.

3. Confidențialitatea:

Se interzice folosirea de către auditorii interni a informațiilor obținute în cursul activității lor în scop personal sau într-o manieră care poate fi contrară legii ori în detrimentul obiectivelor legitime și etice ale entității auditate.

4. Competența:

- a) auditorii interni trebuie să se comporte într-o manieră profesională în toate activitățile pe care le desfășoară, să aplice standarde și norme profesionale și să manifeste imparțialitate în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu;
- b) auditorii interni trebuie să se angajeze numai în acele misiuni pentru care au cunoștințele, aptitudinile și experiența necesare;
- c) auditorii interni trebuie să utilizeze metode și practici de cea mai bună calitate în activitățile pe care le realizează; în desfășurarea auditului și în elaborarea rapoartelor auditorii interni au datoria de a adera la postulatele de bază și la standardele de audit general acceptate;
- d) auditorii interni trebuie să își îmbunătățească în mod continuu cunoștințele, eficiența și calitatea activității lor; șeful compartimentului de audit public intern, respectiv conducătorul entității publice, trebuie să asigure condițiile necesare pregătirii profesionale

a auditorilor interni, perioada alocată în acest scop fiind de minimum 15 zile lucrătoare pe an;

e) auditorii interni trebuie să aibă un nivel corespunzător de studii de specialitate, pregătire și experiență profesionale elocvente;

f) auditorii interni trebuie să cunoască legislația de specialitate și să se preocupe în mod continuu de creșterea nivelului de pregătire, conform standardelor internaționale;

g) se interzice auditorilor interni să își depășească atribuțiile de serviciu.

ART. 100 Dispoziții finale

Prevederile prezentului cod sunt obligatorii pentru toți auditorii interni din Spitalul Județean de Urgență Deva.

CAPITOLUL XIII

ETICA ȘI DEONTOLOGIA CONSILIERULUI JURIDIC

ART. 101 Principii deontologice

- (1) Integritatea și autonomia profesională, respectarea legilor, probitatea, onoarea, vigilența, confidențialitatea, organizarea, eficacitatea și perseverența sunt ideile diriguitoare care guvernează activitatea consilierului juridic.
- (2) Îndeplinirea corectă și în timp util a atribuțiilor profesionale conferă substanța principiului integrității profesionale.
- (3) Autonomia și independența profesională a consilierului juridic se manifestă prin asumarea unor responsabilități și acționarea la momentul oportun într-un context determinat.
- (4) Consilierii juridici sunt independenți din punct de vedere profesional și se supun numai Constituției României, legii, statutului profesiei și prezentului cod de deontologie profesională.
- (5) Prin ***independentă profesională*** în sensul prezentului cod se înțelege libertatea de acțiune și de opinie care este limitată doar prin dispoziții legale sau regulamentare aplicabile profesiei de consilier juridic.
- (6) ***Corectitudinea și integritatea morală*** sunt valori fundamentale pe care consilierul juridic este obligat să le respecte atât în timpul serviciului cât și în afara acestuia.

- (7) Rezultatul activitatii consilierului juridic este o consecinta a urmaririi atente si continue a derularii sarcinilor incredintate.
- (8) Datoria fiecarui consilier juridic este sa pastreze secretul datelor si informatiilor de care a luat la cunostinta in virtutea exercitarii profesiei cu exceptia unor dispozitii legale sau statutare contrare.
- (9) **Confidentialitatea datelor si informatiilor** detinute contribuie la crearea unui climat de siguranta pentru entitatea beneficiara a serviciilor oferite.
- (10) Organizarea riguroasa a activitatii consilierului juridic se face in scopul satisfacerii celor mai exigente standarde de calitate si eficacitate a muncii.
- (11) Prin discernerea intre serviciul oferit si asteptarile beneficiarului, intre asteptarile personale, profesionale si consecintele economice, in activitatea consilierului juridic primeaza respectarea legii.
- (12) Consilierul juridic este obligat sa depuna efortul necesar pentru realizarea si reusita sarcinilor ce ii revin in exercitarea profesiei.
- (13) Respectarea si aplicarea principiilor enuntate constituie un deziderat si un scop al exercitarii profesiei de consilier juridic. Respectarea lor se impune chiar si in afara exercitarii activitatii profesionale, consilierul juridic fiind obligat sa se abtina de la savarsirea de fapte ilegale sau contrarii dispozitiilor statutare ale asociatiei profesionale din care face parte, de natura a aduce atingere principiilor fundamentale, ordinii publice si bunelor moravuri sau demnitatii profesiei de consilier juridic.

ART. 102 *Conditii de exercitare a profesiei*

- (1) Consilierul juridic asigura apararea drepturilor si intereselor legitime ale Spitalului Județean de Urgență Deva, in conformitate cu Constitutia si cu legile tarii.
- (2) In virtutea unei pregatiri profesionale deosebite si a stapanirii perfecte a tehnicilor de asistenta, consiliere si reprezentare consilierul juridic trebuie sa dovedeasca o amanuntita cunoastere a problematicii cauzelor supuse spre rezolvare.
- (3) Apartenenta consilierului juridic pe baza unui contract individual de munca la Spitalul Județean de Urgență Deva, nu aduce atingere indatoririlor sale profesionale, oportunitatii de a alege metodele de lucru sau posibilitatii de luare a unor decizii in plan profesional.
- (4) Consilierului juridic ii este interzis in exercitarea profesiei sa tolereze acte ilegale.
- (5) Consilierul juridic nu se poate prevala de pozitia sa pentru a satisface anumite interese personale.
- (6) El va refuza orice oferta sau promisiune de avantaje ilicite si se va abtine de la acte care contravin principiilor moralei si celor de ordine publica.
- (7) Consilierul juridic este responsabil de concluziile si actiunile sale in exercitarea profesiei.

(8) Profesia de consilier juridic se exercita personal de catre consilierul juridic inregistrat pe Tabloul profesional al consilierilor juridici definitivi sau stagitari, tinut de catre Colegiile Consilierilor Juridici din Romania.

(9) Consilierul juridic va utiliza cu buna credinta mijloacele tehnice si baza materiala puse la dispozitie de catre beneficiarul serviciilor sale.

ART. 103 *Indatoriri profesionale si raporturile dintre consilierii juridici*

(1) Consilierul juridic trebuie sa asigure transparenta activitatii sale in relatiile cu Spitalul Județean de Urgență Deva, precum si cu tertele persoane sub rezerva respectarii obligatiei de confidentialitate.

(2) Lipsa de transparenta poate aduce prejudicii grave imaginii profesiei de consilier juridic si este interzisa cu desavarsire.

(3) Consilierul juridic va evita desfasurarea unor activitati susceptibile de a leza libertatea sa de apreciere a cauzelor incredintate spre rezolvare sau sa fie pus intr-o situatie care poate fi perceputa ca fiind de natura sa lezeze demnitatea profesiei.

(4) Consilierul juridic va accepta sarcinile pe care le considera compatibile cu competenta si functia sa.

(5) Consilierul juridic va refuza sarcinile care contravin dispozitiilor legale sau prezentului cod si va lua masurile de precautie necesare pentru a evita situatiile similare.

(6) Consilierul juridic va evita orice conflict de interese care ar aduce atingere imaginii profesiei de consilier sau a Spitalului Județean de Urgență Deva. Nu poate fi considerata evitarea de conflict a situatiilor in care consilierul era obligat sa intervina pentru restabilirea legalitatii si nu a intervenit.

(7) Consilierul juridic va respecta specificitatea exercitarii profesiei sale si va sustine independent acesteia.

(8) Consilierul juridic va sprijini colegii in exercitarea profesiei, in aplicarea si apararea prezentului cod. El va raspunde favorabil la cererea de consultanta a acestora si ii va ajuta in situatii dificile, in limita posibilitatilor sale, in special prin rezolvarea unor probleme de ordin deontologic.

(9) Consilierul juridic va tine cont de opiniile si practicile colegilor in masura in care acestea nu contravin principiilor generale cuprinse in prezentul cod.

(10) Se interzice consilierului juridic orice manifestare de concurenta neloiala iar exercitarea profesiei se face exclusiv pe criterii de competenta profesionala.

ART. 104 *Imaginea profesiei*

(1) Relatiile intre consilierii juridici se bazeaza pe respect reciproc si buna credinta pentru a constitui un exemplu de integritate a unui corp profesional bine definit.

- (2) Consilierul juridic trebuie sa promoveze prin comportamentul sau in orice circumstante o imagine favorabila profesiei sale. In acest sens consilierul juridic va constientiza consecintele posibile ale comportamentului sau profesional si ale actelor indeplinite in exercitarea profesiei.
- (3) Promovarea unei imagini favorabile profesiei se realizeaza prin asigurarea unei prestatii de calitate.
- (4) Exercitarea profesiei de consilier impune obligatia de largire a orizonturilor cunoasterii profesionale.
- (5) Consilierul juridic este obligat sa-si desfasoare cu maxima atentie activitatea profesionala si sa dea dovada de cinste si corectitudine in orice circumstante.
- (6) Formarea imaginii profesiei de consilier este rezultatul efortului comun al tuturor reprezentantilor profesiei de consilier juridic
- (7) Perfectionarea continua a profesiei de consilier juridic va fi asigurata prin fixarea si respectarea unor obiective clare, in concordanta cu tendintele generale de dezvoltare ale societatii. Obiectivele generale ale profesiei sunt comune tuturor consilierilor juridici si se respecta ca atare.
- (8) Celeritatea actiunilor consilierului juridic este esentiala pentru activitatea acestuia, asigurand indeplinirea in conditii optime a sarcinilor incredintate. Consilierii juridici vor sprijini eforturile colegilor pentru mentinerea unui climat de legalitate si profesionalism in domeniu.

ART. 105 Dispozitii finale

Responsabilitatea profesionala a consilierilor juridici este angajata pentru nerespectarea normelor de exercitarea a profesiei stabilite prin lege, statutul profesiei si actele normative in vigoare.

Nerespectarea normelor deontologice atrage raspunderea consilierului juridic.

CAPITOLUL XIV

DISPOZITII FINALE

ART. 106 Consiliul etic din Spitalul Judetean de Urgenta Deva

Consiliul etic reprezinta forul de autoritate morala constituit in cadrul spitalelor, in vederea garantarii punerii in valoare a principiilor morale si deontologice in cadrul sistemului de sanatate. Consiliul etic promoveaza integritatea la nivelul spitalului si emite avize si hotarari privind etica medicala si organizationala;

ART. 107 Principii de functionare a Consiliului etic

(1) Consiliul etic este independent de ierarhia medicala si de ingrijiri a spitalului. Este interzisa orice tentativa de influentare a deciziilor membrilor Consiliului etic. Orice astfel de tentativa este sesizata comisiei de disciplina din cadrul spitalului si Compartimentului de integritate al Ministerului Sanatatii.

(2) Activitatea membrilor Consiliului etic se bazeaza pe imparțialitate, integritate, libertate de opinie, respect reciproc si pe principiul suprematiei legii.

(3) Managerul spitalului are obligatia publicarii si actualizarii pe pagina web a unitatii sanitare a informatiilor referitoare la existenta si activitatea Consiliului etic.

ART. 108 Atributiile Consiliului etic

(1) Consiliul etic are urmatoarele atributii:

a) promoveaza valorile etice medicale si organizationale in randul personalului medico-sanitar, auxiliar si administrativ al spitalului;

b) identifica si analizeaza vulnerabilitatile etice si propune managerului adoptarea si implementarea masurilor de preventie a acestora la nivelul spitalului;

c) primeste din partea managerului spitalului sesizarile adresate direct Consiliului etic si alte sesizari transmise spitalului care contin spete ce cad in atributiile Consiliului;

d) analizeaza, cu scopul de a determina existenta unui incident de etica sau a unei vulnerabilitati etice, spetele ce privesc:

(i) cazurile de incalcare a principiilor morale sau deontologice in relatia pacient - cadru medico-sanitar si auxiliar din cadrul spitalului, prevazute in legislatia specifica;

(ii) incalcare drepturilor pacientilor de catre personalul medico-sanitar si auxiliar, prevazute in legislatia specifica;

(iii) abuzuri savarsite de catre pacienti sau personalul medical asupra personalului medico-sanitar si auxiliar, prevazute in legislatia specifica;

(iv) nerespectarea demnitatii umane;

e) emite avize etice, ca urmare a analizei situatiilor definite de lit. d);

f) sesizeaza organele abilitate ale statului ori de cate ori considera ca aspectele unei spete pot face obiectul unei infractiuni, daca acestea nu au fost sesizate de reprezentantii spitalului sau de catre petent;

g) sesizeaza Colegiul Medicilor ori de cate ori considera ca aspectele unei spete pot face obiectul unei situatii de malpraxis;

h) asigura informarea managerului si a Compartimentului de integritate din cadrul Ministerului Sanatatii privind continutul avizului etic. Managerul poarta raspunderea punerii in aplicare a solutiilor stabilite de avizul etic;

- i)intocmeste continutul comunicarilor adresate petentilor, ca raspuns la sesizarile acestora;
  - j)emite hotarari cu caracter general ce vizeaza spitalul;
  - k)aproba continutul rapoartelor intocmite semestrial si anual de secretarul Consiliului etic;
  - l)analizeaza rezultatele implementarii mecanismului de feedback al pacientului;
  - m)analizeaza si avizeaza regulamentul de ordine interioara al spitalului si face propuneri pentru imbunatatirea acestuia;
  - n)analizeaza din punctul de vedere al vulnerabilitatilor etice si de integritate si al respectarii drepturilor pacientilor si ofera un aviz consultativ comisiei de etica din cadrul spitalului, pentru fiecare studiu clinic desfasurat in cadrul spitalului;
  - o)ofera, la cerere, consiliere de etica pacientilor, apartinatorilor, personalului medico-sanitar si auxiliar.
- (2) Consiliul etic poate solicita documente si informatii in legatura cu cauza supusa analizei si poate invita la sedintele sale persoane care pot sa contribuie la solutionarea spetei prezentate.

ART. 109 Raspunderea personalului contractual al SJU Deva

- (1) Incalcarea dispozitiilor prezentului cod de conduita constituie abatere și atrage raspunderea disciplinara a personalului contractual, in conditiile legii, care nu exclude raspunderea civilă, penală, administrativă sau materială.
- 2) Comisiile interne cu atributii disciplinare au competenta de a cerceta incalcarea prevederilor prezentului cod de conduita si de a propune aplicarea sanctiunilor disciplinare in conditiile Legii nr. 53/2003, republicata, cu modificarile ulterioare.
- (3) In cazurile in care faptele savarsite intrunesc elementele constitutive ale unor infractiuni, vor fi sesizate organele de urmarire penala competente, in conditiile legii.
- (4) Personalul contractual raspunde patrimonial, potrivit legii, in cazurile in care, prin faptele savarsite cu incalcarea normelor de conduita profesionala, aduce prejudicii persoanelor fizice sau juridice.

ART. 110 Asigurarea publicitatii codului de conduita

Pentru informarea personalului angajat al spitalului si a cetatenilor se va asigura afisarea codului de conduita pe site-ul spitalului, www.spital-deva.ro.

ART. 111 Intrarea in vigoare

Prezentul cod intra in vigoare de la data de 31.08.2020.

ART. 112 Acest document reprezinta varianta revizuita a Codului aprobat prin sedinta Comitetului Director de la data de 15.02.2013.

APROBAT DE COMITETUL DIRECTOR al Spitalului Judetean de Urgenta Deva la data de 31.08.2020

MANAGER

Dr. STOICA MARIS EMIL

ÎNTOCMIT,

Cons. jr. IULIA BĂRȚAN